

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:
<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Sprogforeningens
ALMANAK
for
1951

Udgivet af Sprogforeningen

Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

En god bankforbindelse

*Som kunde i Handelsbanken
nyder De fordel af vore sag-
kyndige og erfarne råd i et-
hvert bankanliggende.*

HANDELSBANKEN

AABENRAA

Kontorer i Bolderslev
Bovrup - Felsted
Hellevad - Hjordkær

GRAASTEN

Kontorer i Avnbøl
Padborg - Kværn

HADERSLEV

Kontorer i
Christiansfeld - Vojens

SØNDERBORG

Kontor i
Nordborg

TOFTLUND

Kontorer i
Agerskov - Arnum

TØNDER

Kontor i
Tinglev

Filialer af Aktieselskabet Kjøbenhavns Handelsbank

Sprogforeningens
A l m a n a k

for

• • 1951 • •

—
58. Aargang.
—

Udgivet af Sprogforeningen
under Redaktion af Niels Hansen og Jakob Petersen.

København.
Trykt i „Sjælbald's Trykkeri“.

Formørkelser i aaret 1951

1. Ringformet solformørkelse d. 7.—8. marts, usynlig i Danmark. Den ses i de nordamerikanske statør og i den nordvestlige del af Sydamerika samt i havomraaderne sydvest herfor over til Australiens østkyst.

2. Ringformet solformørkelse den 1. september, i Danmark kun synlig som en strejfende formørkelse i Sønderjylland syd for en linie fra Esbjerg til Padborg. I Tønder har formørkelsen et maksimum kl. 13 t 14 m, men omfatter da kun $\frac{1}{1000}$ af soldiameteren; dens varighed her er ca. 18 m. Formørkelsen ses iøvrigt i den østlige del af Nordamerika, i Sydgrønland, Atlanterhavet, det sydvestlige Europa og i Afrika.

Planeterne i aaret 1951

Merkur er i almindelighed Solen saa nær, at den ikke kan ses med blotte øjne. Den 5. april, 3. august og 28. november er den længst øst for Solen og gaar omkring disse dage i København ned henholdsvis $2\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ og 1 time efter Solen. Den 23. januar, 22. maj og 16. september er Merkur længst vest for Solen og staar omkring disse dage i København op henholdsvis $1\frac{1}{2}$, $\frac{1}{2}$ og $1\frac{3}{4}$ time før denne.

Venus er den 3. september i nedre konjunktion med Solen. Den 25. juni er planeten længst øst for Solen og gaar da i København ned $2\frac{1}{4}$ time efter denne; den 14. november er planeten længst vest for Solen og staar da i København op $4\frac{3}{4}$ time før denne. Venus lyser stærkest den 29. juli og den 10. oktober.

Mars staar ved aarets begyndelse i Stenbukken, men vandrer i aarets løb gennem Vandmanden, Fiskene, Væderen, Tyren, Tvillingerne, Krebsen og Løven ind i Jomfruen. Planeten staar i syd: ved aarets begyndelse kl. $14\frac{1}{2}$, først i april kl. 13, sidst i juni kl. $11\frac{1}{2}$, først i oktober kl. $9\frac{1}{2}$ og ved aarets udgang kl. 7.

Jupiter opholder sig i Vandmanden indtil midten af marts og i resten af aaret i Fiskene (paa grænsen til Hvalen). Den 3. oktober er Jupiter i opposition til Solen. Planeten staar i syd: ved aarets begyndelse kl. 16, midt i marts kl. 12, først i juni kl. 8, sidst i juli kl. 4½, først i oktober ved midnat og ved aarets udgang kl. 18.

Saturn befinder sig i Jomfruen hele aaret. Den er i opposition til Solen den 20. marts og staar i syd: ved aarets begyndelse kl. 6, sidst i februar kl. 2, sidst i april kl. 21½, sidst i juni kl. 17½, sidst i september kl. 12½, sidst i november kl. 8½ og ved aarets udgang kl. 6½.

Uranus og **Neptun** er ikke synlige for blotte øjne. Uranus opholder sig hele aaret i Tvillingerne. Planeten er i begyndelsen af 1952 i opposition til Solen og staar da omkring midnat i syd 58° over Københavns horisont. Neptun opholder sig hele aaret i Jomfruen. Den 8. april er den i opposition til Solen og staar da omkring midnat i syd 29° over Københavns horisont.

Pluto opholder sig hele aaret i Løven. Planeten ses kun i store kikkerter.

Højvandet ved Vestkysten

Højvandet er ligesom tidligere aar her i almanakken beregnet for Havneby paa Rønmø. Udgangspunktet for beregningen er højvandet ved London Bridge, som er angivet i den almanak, der udgives af Københavns observatorium. Tidsangivelserne er mellemeuropæisk tid. Vil man kende vandtiderne ved andre punkter paa Vestkysten end Havneby, maa man ved Odden paa Rønmø (Padborg) lægge 10 minutter til, ved Højer Sluse 40, Koldby 30, Ballum sluse 15, Rejsby sluse 30, Vester Vedsted 20, Nordby 35 og ved Esbjerg 30 minutter til. Ved Sønderho maa man trække 5 minutter fra.

Lavvandet indtræder i reglen 6¾—7 timer efter højvandet.

Willy Buch.

Januar 1951

O.C.N.

Glugmaaned. 31 dage

*Se anm. J.s.
Højvande***1. uge. Jesu navn Luk. 2, 21. 2. række, Matth. 6, 5—13.**

		op		
M.	1 Nytaar	0	18	☾ s. kv. 6. 11'
Ti.	2 Abel	1	47	Solen nærmest jorden
O.	3 Enoch	3	22	Sol op 8. 42' n. 15. 47'
T.	4 Methusalem	5	3	Tusmørket varer 52'
F.	5 Simeon	6	45	
L.	6 Hellig 3 konger	8	15	☾ nærmest jorden

**2. uge. Jesus 12 aar gammel i templet, Luk. 2, 42 til enden.
2. række, Mark. 10, 13—16.**

		ned		
S.	7 1. s. e. h. 3 k.	14	36	{ Knud hertug,
M.	8 Erhardt	16	15	{ ☉ n. m. 21. 10'
Ti.	9 Julianus	17	57	
O.	10 Paul Eremit	19	34	{ Sol. op 8. 38' n. 15. 57'
T.	11 Hyginus.	21	4	{ Tusmørket varer 51'
F.	12 Reinhold	22	28	
L.	13 Marie	23	49	Hilarius

**3. uge. Brylluppet i Kana, Joh. 2, 1—11. 2. række,
Luk. 19, 1—10.**

S.	14 2. s. e. h. 3 k.	—		Felix	6.48	19.34
M.	15 Maurus	1	9	☽ f. kv. 1. 23'	7.29	20.17
Ti.	16 Marcellus	2	28			
O.	17 Antonius	3	49	{ Sol. op 8. 31' n. 16. 9'	8.15	21.09
T.	18 Vilh. Marie.	5	8	{ Tusmørket varer 50'	9.17	22.17
F.	19 Pontianus	6	23	Prisca. ☾ fjernest jorden	10.37	23.27
L.	20 Fab. og Seb.	7	25		11.53	—
					0.28	12.54

**4. uge. Arbejderne i vingaarden, Matth. 20, 1—16. 2. række,
Matth. 25, 14—30.**

S.	21 3. s. e. h. 3 k.	8	11	Agnes	1.30	13.44
M.	22 Vincentius	8	41		2.06	14.28
		op				
Ti.	23 Emerentius	16	28	{ ☉ f. m. 5. 47'	2.42	15.05
				{ Merkur størst vestl. elong.		
O.	24 Timotheus	17	53	{ Sol op 8. 21' n. 16. 23'	3.16	15.40
T.	25 Pauli omv.	19	18	{ Tusmørket varer 48'	3.47	16.16
F.	26 Polycarpus	20	41		4.22	16.51
L.	27 Chrysostomus	22	6		4.54	17.26

**5. uge. De fire slags sædejord, Luk. 8, 4—15. 2. række,
Mark. 4, 26—32.**

S.	28 4. s. e. h. 3 k.	23	33	{ Carolus Magnus	5.28	18.01
M.	29 Chr. 7. føds.	—		{ Fred. 6. føds.	6.00	18.35
				Valerius		
Ti.	30 Lovise	1	4	{ Adelgunde	6.35	19.15
				{ ☾ s. kv. 16. 13'		
O.	31 Vigilius	2	40	{ Sol op 8. 9' n. 16. 38'	7.22	20.09
				{ Tusmørket varer 47'		

Januar 1951

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

Februar 1951

O.C.N.

Blidemaaned. 28 dage

Se anm. 3.s.
Højende

		op		
T.	1	Brigida	4 19	8.28 21.21
F.	2	Kyndelmisse	5 53	10.01 22.52
L.	3	Blasius	7 5	☿ nærmest jorden 11.39 —

6. uge. Jesu daab, Matth. 3, 13 til enden. 2. række,
Luk. 18, 31 til enden.

S.	4	Fastelavn	7 50	Quinquagesima. Esto mihi	0.16 12.58
M.	5	Agathe	8 14	Veronica	1.23 13.59
Ti.	6	Hvide tirsdag	16 57	ned Dorothea ☉ n. m. 8.54'	2.17 14.51
O.	7	Aske onsdag	18 31	Richard Sol. op 7.56' n. 16.53'	3.05 15.38
T.	8	Corintha	20 0	Tusmørket varer 45'	3.47 16.21
F.	9	Apollonia	21 24		4.26 17.01
L.	10	Scholastica	22 46		5.05 17.40

7. uge. Jesus fristes af djævelen, Matth. 4, 1—11. 2. række,
Luk. 22, 24—32.

S.	11	1. s. i fasten	—	Euphrosyne	5.41 18.15
M.	12	Eulalia	0 8	Quadragesima. Invocavit	6.14 18.46
Ti.	13	Benignus	1 29	☽ f. kv. 21.55'	6.45 19.18
O.	14	Tamperdag	2 50	Valentinus Sol. op 7.41' n. 17.8'	7.23 19.58
T.	15	Faustinus	4 8	Tusmørket varer 44'	
F.	16	Juliane	5 16	☿ fjernest jorden	8.14 20.57
L.	17	Findanus	6 9		9.35 22.26 11.13 23.54

8. uge. Den kanaanæiske kvinde, Matth. 15, 21—28. 2. række,
Mark. 9, 17—29.

S.	18	2. s. i fasten	6 44	Concordia. Reminiscere	— 12.30
M.	19	Ammon	7 6	Juliane Sophie	0.58 13.25
Ti.	20	Eucharis	7 21	Sol. op 7.25' n. 17.23'	1.47 14.09
O.	21	Samuel	7 31	Tusmørket varer 43'	2.24 14.46
T.	22	Peders Stol	18 25	☉ f. m. 22.12'	
F.	23	Papias	19 50		2.56 15.19
L.	24	Matthias	21 18		3.26 15.51 3.50 16.28

9. uge. Jesus uddriver en uren aand, Luk. 11, 14—28.
2. række. Johs. 8, 42—51.

S.	25	3. s. i fasten	22 49	Oculi. Victorinus	4.33 17.03
M.	26	Inger	—		5.07 17.37
Ti.	27	Leander	0 24	Sol. op 7.8' n. 17.38'	5.40 18.10
O.	28	Øllegaard	2 3	Tusmørket varer 42'	6.17 18.48
				☿ s. kv. 23.59'	

Februar 1951

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

Marts 1951		O.C.N.	Tordmaaned. 31 dage	<i>Se anm. 3. s. Højvande</i>	
T.	1 Albinus	3 38	op		7.04 19.40
F.	2 Simplicius	4 57	☾ nærmest jorden		8.16 20.59
L.	3 Kunigunde	5 49			9.58 22.42
10. uge. Jesus bespiser 5000, Joh. 6, 1—15. 2 række, Joh. 6, 35—51.					
S.	4 Midfaste	6 19	Lætare. Adrianus		11.41 —
M.	5 Theophilus	6 36			0.11 12.55
Ti.	6 Gotfred	6 44			1.17 13.58
O.	7 Perpetua	17 30	ned { Sol. op 6.50' n. 17.53'		2.10 14.42
T.	8 Beata	18 56	{ Tusmørket varer 42'		2.52 15.23
F.	9 40 riddere	20 20	{ ☉ n. m. 21.50'		3.29 15.59
L.	10 Ædel	21 43			4.05 16.35
11. uge. Englen Gabriel bebuder Jesu fødsel, Luk. 1, 26—38. 2. række, Luk. 1, 46—56.					
S.	11 5. s. i fasten	23 6	Judica. Thala		4.38 17.07
M.	12 Gregorius	—	Frederik 9. føds.		5.10 17.37
Ti.	13 Macedonius	0 29			5.39 18.03
O.	14 Eutychius	1 49	{ Sol. op 6.32' n. 18.8'		6.09 18.31
T.	15 Zacharias	3 2	{ Tusmørket varer 42'		6.46 19.06
F.	16 Gudmund	4 2	{ ☽ f. kv. 18.40'		7.85 20.00
L.	17 Gertrud	4 44	{ ☾ fjernest jorden		8.48 21.21
12. uge. Jesu indtog i Jerusalem, Matth. 21, 1—9. 2. række, Mark. 14, 3—9.					
S.	18 Palmesøndag	5 10	Alexander		10.28 23.08
M.	19 Joseph	5 27			11.57 —
Ti.	20 Gordius.	5 39	Saturn i opp. til solen		0.26 12.58
O.	21 Benedictus	5 47	{ Sol. op 6.14' n. 18.22'		1.16 13.41
T.	22 Skærtorsdag	5 53	{ Tusmørket varer 42'		1.53 14.15
F.	23 Langfredag	5 59	{ Jævndøgn		2.26 14.50
L.	24 Ulrica	20 25	Paulus		2.58 15.25
			Fidelis ☺ f. m. 11.50'		
13. uge. Kristi opstandelse, Mark. 16, 1—7. 2. række, Matth. 28, 1—8.					
S.	25 Paaskedag	22 2	Mariæ bebud.		3.94 16.01
M.	26 2. paaskedag	23 43	Gabriel		4.12 16.38
Ti.	27 Kastor	—	☾ nærmest jorden		4.49 17.16
O.	28 Dron. Ingrid	1 22	Eustachius		5.27 17.51
T.	29 Jonas	2 48	{ Sol. op 5.56' n. 18.36'		6.10 18.34
F.	30 Quirinus	3 49	{ Tusmørket varer 42'		7.05 19.29
L.	31 Fred. 5. fødsel	4 24	{ ☾ s. kv. 6.35'		8.19 20.48
			Balbina		

Marts 1951

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

April 1951

O.C.N. Faaremaaned. 30 dage

Se anm. 3. s.
Højbande14. uge. Den tvivlende Thomas, Joh. 20, 19 til enden.
2. række, Joh. 21, 15—19.

		op			
S.	1	1. s. e. paaske	4	43	Quasimodo. Hugo
M.	2	Theodosius	4	55	
Ti.	3	Nicætas	5	3	} Sol. op 5. 37' n. 18. 50' Tusmørket varer 43'
O.	4	Ambrosius	5	9	
T.	5	Irene	5	14	Merkur størst østl. elong.
			ned		
F.	6	Sixtus	19	20	☉ n. m. 11. 52'
L.	7	Egesippus	20	43	

15. uge. Den gode hyrde, Joh. 10, 11—16. 2. række,
Joh. 10, 22—30.

S.	8	2. s. e. paaske	22	6	Chr. 9. føds.
M.	9	Procopius	23	28	Misericordia domini
Ti.	10	Ezechiel	—	—	Janus
O.	11	Leo	0	45	Neptun i op. til Solen
					} Sol. op 5. 20' n. 19. 4' Tusmørket varer 44'
T.	12	Julius	1	51	
F.	13	Justinus	2	39	
L.	14	Tiburtius	3	12	☽ f. kv. 13. 55'

16. uge. Jesus forbereder disciplene paa sin bortgang til
faderen, Joh. 16, 16—22. 2. række, Joh. 14, 1—11.

S.	15	3. s. e. paaske	3	32	Jubilate. Chr. 5. føds.
M.	16	Mariane	3	40	Olympia
Ti.	17	Flyttedag	3	55	Anicetus
O.	18	Eleutherius.	4	2	} Sol. op 5. 2' n. 19. 18' Tusmørket varer 46'
T.	19	Daniel	4	8	
F.	20	Sulpicius.	4	14	
L.	21	Florentius	4	21	☼ f. m. 22. 30'

17. uge. Sandhedens aand, Joh. 16, 5—15. 2. række,
Joh. 8, 28—36.

S.	22	4. s. e. paaske	21	10	Cantate. Cajus
M.	23	Georgius	22	54	
Ti.	24	Albertus	—	—	☾ nærmest Jorden
O.	25	Mark. evang.	0	30	} Sol. op 4. 45' n. 19. 32' Tusmørket varer 47'
T.	26	Cletus	1	42	
F.	27	Prinsesse Caro- line-Mathilde	2	26	Charl. Amalie. Ananias
L.	28	Vitalis	2	50	☾ s. kv. 13. 17'

18. uge. Bøn i Jesu navn, Joh. 16, 23—28. 2. række,
Joh. 17, 1—11.

S.	29	5. s. e. paaske	3	3	Rogate. Peter martyr
M.	30	Severus	3	12	

April 1951

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Maj 1951

O.C.N.

Majmaan. 31 dage

Se anm. 3. s.
Højboende

		op			
Ti.	1 Phil. og Jacob.	3	19	Voldermisse	11.24 23.40
O.	2 Athanasius	3	25	Sol. op 4. 29' n. 19. 46'	— 12.27
T.	3 Kr. himmelf.	3	30	Tusmørket varer 50'	
F.	4 Florian	3	36	Korsmisse	0.40 13.16
L.	5 Danm. befrielse	3	43	Gothard	1.26 13.56
					2.05 14.31

19. uge. Aandens vidnesbyrd, Joh. 15, 26 til enden og 16,
1—4. 2. række, Joh. 17, 20 til enden.

		ned			
S.	6 6. s. e. paaske	21	10	☉ n. m. 2. 35'	
M.	7 Flavia	22	29	Exaudi. Joh. a. portam	2.40 15.05
Ti.	8 Stanislaus	23	39	De lyse nætter begynder	3.14 16.37
O.	9 Caspar	—		Sol. op 4. 14' n. 19. 59'	3.50 16.07
T.	10 Gordianus	0	34	Tusmørket varer 53'	4.21 16.37
F.	11 Mamertus	1	12	☾ fjernest Jorden	4.55 17.05
L.	12 Pancratius	1	36		5.28 17.35
					6.09 18.15

20. uge. Helligaandens komme, Joh. 14, 23 til enden.
2. række, Joh. 14, 15—21.

S.	13 Pinsedag	1	51	Ingenuus	6.55 19.01
M.	14 2. pinsedag	2	2	Kristian. ☽ f. kv. 6. 32'	7.52 19.57
Ti.	15 Sophie	2	10	Sara	9.00 21.08
O.	16 Tamperdag	2	16	Sol. op 4. 1' n. 20. 12'	10.13 22.24
T.	17 Bruno	2	22	Tusmørket varer 56'	11.20 23.33
F.	18 Erik	2	28		— 12.16
L.	19 Potentiana	2	36		0.29 18.03

21. uge. Jesus og Nikodemus, Joh. 3, 1—15. 2. række,
Matth. 28, 18 til enden.

S.	20 Trinitatis	2	46	Angelica	1.17 13.48
M.	21 Helene	3	3	☉ f. m. 6. 45'	2.04 14.33
				op	
Ti.	22 Castus	23	24	☾ nærmest Jorden	2.51 15.18
				Merkur størst vestl. elong.	
O.	23 Desiderius	—		Sol. op 3. 49' n. 20. 24'	3.42 16.04
T.	24 Esther	0	21	Tusmørket varer 60'	4.32 16.52
F.	25 Urbanus	0	52		5.24 17.40
L.	26 Beda	1	10		6.20 18.31

22. uge. Den rige mand og Lazarus, Luk. 16, 19 til enden.
2. række, Luk. 12, 13—21.

S.	27 1. s. e. trin.	1	21	Lucian, ☾ s. kv. 21. 17'	7.19 19.26
M.	28 Vilhelm	1	28		8.27 20.31
Ti.	29 Maximinus	1	34		9.41 21.45
O.	30 Vigand	1	40	Sol. op 3. 40' n. 20. 35'	10.52 25.01
T.	31 Petronella	1	45	Tusmørket varer 63'	11.51 24.01

Maj 1951

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

Juni 1951

O.C.N.

Skærsommer. 30 dage

Se anm. 3. s.
Højvande

		op		
F.	1	Nikomedes	1 52	— 12.41
L.	2	Marcellinus	2 1	0.52 13.24

23. uge. Den store nadver, Luk. 14, 16—24. 2. række,
Luk 14, 25 til enden.

S.	3	2. s. e. trin.	2 15	Fred. 8. føds. Erasmus	1.36 14.02
M.	4	Optatus	21 28	☉ n. m. 17. 40'	2.17 14.39
Tl.	5	Grundlovsdag	22 28	Bonifacius	2.56 15.14
O.	6	Norbertus	23 11	Sol. op 3. 33' n. 20. 44'	3.32 15.49
T.	7	Jeremias	23 39	Tusmørket varer 66'	4.08 16.19
F.	8	Medardus	23 57	☾ fjernest Jorden	4.44 16.51
L.	9	Primus	—		5.20 17.24

24. uge. Det tabte faar, Luk. 15, 1—10. 2. række,
Luk. 15, 11 til enden.

S.	10	3. s. e. trin.	0 9	Onuphrius	5.59 18.02
M.	11	Barnabas Ap.	0 18		6.40 18.41
Tl.	12	Basilius	0 24	☽ f. kv. 19. 52'	7.26 19.27
O.	13	Cyrillus	0 30	Sol. op 3. 29' n. 20. 51'	8.17 20.19
T.	14	Rufinus	0 36	Tusmørket varer 69'	9.17 21.23
F.	15	Valdemarsdag.	0 43	Vitus	10.22 22.34
L.	16	Tycho	0 51		11.28 23.46

25. uge. Vær barmhjertige, Luk. 6, 36—42. 2. række,
Matth. 5, 43 til enden.

S.	17	4. s. e. trin.	1 4	Botolphus	— 12.29
M.	18	Leontius	1 27		0.50 13.25
Tl.	19	Gervasius	2 7	☺ f. m. 13. 36'	1.49 14.17
O.	20	Sylverius	22 50	☾ nærmest Jorden	2.44 15.08
T.	21	Albanus	23 13	Sol. op 3. 28' n. 20. 54'	3.37 15.56
F.	22	10 000 Mart.	23 27	Tusmørket varer 70'	4.30 16.44
L.	23	Paulinus	23 36	Solhverv, længste dag	5.22 17.33

26. uge. Peters fiskedræt, Luk. 5, 1—11. 2. række,
Matth. 16, 13—26.

S.	24	5. s. e. trin.	23 43	St. Hansdag	6.15 18.21
M.	25	Prosper	23 49	Venus størst østl. elong.	7.09 19.11
Tl.	26	Pelagius	23 54	☾ s. kv. 7. 21'	8.03 20.00
O.	27	7 sovere	—	Sol. op 3. 30' n. 20. 55'	9.01 20.57
T.	28	Car. Amalie	0 1	Tusmørket varer 70'	10.02 22.04
F.	29	Petr. Paulus	0 10	Eleonora	11.03 23.15
L.	30	Lucina	0 21		11.59 —

Juni 1951

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

Juli 1951

O.C.N. Ormemaaned. 31 dage

Se anm. 3.s.
Højboende27. uge. Kristi nye lov, Matth. 5, 20—26. 2. række,
Matth. 19, 16—26.

		op			
S.	16. s. e. trin.	0 39	Theobaldus	0.15	12.50
M.	2 Mariæ besøg	1 6		1.08	13.37
Ti.	3 Cornelius	1 48	☾ fjernest Jorden	1.56	14.19
		ned	Sol. op 3.35' n. 20.52'		
O.	4 Ulricus	21 44	Tusmørket varer 68'	2.39	14.58
T.	5 Anshelmus	22 3	☉ n. m. 8.48'	3.20	15.32
F.	6 Dion	22 17	Solen fjernest Jorden	3.56	16.05
L.	7 Lovise Augusta	22 26	Villebaldus	4.30	16.37

28. uge. Jesus bespiser 4000, Mark. 8, 1—9. 2. række,
Matth. 10, 24—31.

S.	87. s. e. trin.	22 33	Kjeld	5.06	17.10
M.	9 Sostrata	22 39		5.42	17.43
Ti.	10 Vilh. Carol.	22 45	Knud konge	6.17	18.16
			Sol. op 3.42' n. 20.47'	6.54	18.51
O.	11 Josva	22 51	Tusmørket varer 65'		
T.	12 Henrik	22 58	☾ f. kv. 5.56'	7.34	19.36
F.	13 Margarethe	23 9		8.24	20.32
L.	14 Bonaventura	23 25		9.28	21.47

29. uge. De falske profeter, Matth. 7, 15—21. 2. række,
Matth. 7, 22 til enden.

S.	158. s. e. trin.	23 55	Apost. deling	10.44	23.17
M.	16 Susanne	—		—	12.02
Ti.	17 Alexius	0 49	Sol. op 3.52' n. 20.38'	0.36	13.10
O.	18 Arnolphus	2 13	Tusmørket varer 61'	1.41	14.07
		op	☉ f. m. 20.17'		
T.	19 Justa	21 32	☾ nærmest Jorden	2.39	14.58
F.	20 Elias	21 43		3.31	15.46
L.	21 Evenus	21 51		4.21	16.31

30. uge. Den utro husholder, Luk. 16, 1—9, 2. række,
Luk. 12, 32—48.

S.	229. s. e. trin.	21 57	Maria Magdalene	5.10	17.18
M.	23 Apollinaris.	22 3	Hundredagene begynder	5.58	18.01
Ti.	24 Christina	22 9	Sol. op 4.3' n. 20.28'	6.43	18.42
O.	25 Jacobus	22 17	Tusmørket varer 58'	7.26	19.23
T.	26 Anna	22 27	☾ s. kv. 19.59'	8.07	20.05
F.	27 Prins Knud	22 43	Martha	8.55	21.00
L.	28 Aurelius	23 6		9.51	22.17

31. uge. Jesus græder over Jerusalem, Luk. 19, 41 til enden.
2. række, Matth. 11, 16—24.

S.	2910. s. e. trin.	23 43	Oluf	11.10	23.37
M.	30 Abdon	—	Venus lyser stærkest	—	12.15
T.	31 Germanus	0 37	☾ fjernest Jorden	0.45	13.13

Juli 1951

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

August 1951

O. C. N

Høstmaaned. 31 dage

Se anm. 3s.
Højpende

O.	1	Peders fængsel	1 46 ned	op	} Sol. op 4. 16' n. 20. 15' Tusmørket varer 54'	1.39	14.02
T.	2	Hannibal	20 26	☉ n. m. 23. 39'		2.23	14.41
F.	3	Nikodemus	20 36		Merkur størst østl. elong.	3.02	15.14
L.	4	Dominicus	20 44			3.37	15.46

32. uge. **Farisæeren og tolderen**, Luk. 18, 9—14. 2. række,
Luk. 7, 36 til enden.

S.	5	11. s. e. trin.	20 49		Osvaldus	4.09	16.18
M.	6	Kristi forklar.	20 55			4.42	16.47
Ti.	7	Donatus	21 0		} Sol. op 4. 28' n. 20. 1' Tusmørket varer 51'	5.16	17.18
O.	8	Ruth	21 7			5.48	17.49
T.	9	Romanus	21 16		De lyse nætter ender	6.19	18.20
F.	10	Laurentius	21 29		☽ f. kv. 13. 22'	6.55	19.01
L.	11	Herman	21 51			7.39	19.55

33. uge. **Jesus helbreder en døvstum**, Mark. 7, 31 til enden.
2. række, Matth. 12. 31—42.

S.	12	12. s. e. trin.	22 32		Clara	8.44	21.19
M.	13	Hippolytus	23 42			10.13	23.02
Ti.	14	Eusebius	—		} Sol. op 4. 42' n. 19. 45' Tusmørket varer 48'	11.47	—
O.	15	Mariæ himmelf	1 16			☾ nærmest Jorden	0.29
T.	16	Rochus	2 59			1.38	13.59
F.	17	Anastatius	19 59	op	☉ f. m. 3. 59'	2.33	14.48
L.	18	Agapetus	20 6			3.20	15.30

34. uge. **Den barmhjertige samaritan**, Luk. 10, 23—37.
2. række, Matth. 20, 20—28.

S.	19	13. s. e. trin.	20 12		Sebaldus	4.04	16.11
M.	20	Bernhard	20 18			4.47	16.53
Ti.	21	Salomon	20 25		} Sol. op 4. 55' n. 19. 29' Tusmørket varer 47'	5.28	17.31
O.	22	Symphoriran	20 34			6.06	18.06
T.	23	Zachæus	20 48		Bartholomæus	6.39	18.39
F.	24	Soph. Fred.	21 8		☾ s. kv. 11. 20'	7.12	19.16
L.	25	Ludvig	21 39		Hundredagene ender	7.49	20.05

35. uge. **De 10 spedalske**, Lukas 17, 11—19. 2. række,
Joh. 5, 1—15.

S.	26	14. s. e. trin.	22 26		Irenæus	8.44	21.20
M.	27	Gebhardus	23 30		☾ fjernest Jorden	10.08	22.57
Ti.	28	Lovise	—		Augustinus	11.41	—
O.	29	Joh. halsh.	0 47		} Sol. op 5. 9' n. 19. 11' Tusmørket varer 45'	0.18	12.49
T.	30	Benjamin	2 8			1.16	13.39
F.	31	Bertha	3 31			2.01	14.17

August 1951

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

September 1951 | O.C.N. | Fiskemaaned. 30 dage | *Se anm. 3.s. Højeboende*

L.	1	Ægidius	ned 19 0	☉ n. m. 13. 49' Solformørkelse	2.37	14.48
----	---	---------	-------------	-----------------------------------	------	-------

36. uge. **Bekymrer Eder ikke**, Matth. 6, 24 til enden.
2. række, Luk. 10, 38 til enden.

S.	2	15. s. e. trin.	19 5	Elisa	3.08	15.16
M.	3	Seraphia	19 11		3.38	15.48
Ti.	4	Jul. Maria	19 17	Theodosia	4.12	16.19
O.	5	Regina	19 25	Sol. op. 5. 22' n. 18. 54' Tusmørket varer 44'	4.44	16.50
T.	6	Magnus	19 37		5.16	17.21
F.	7	Louise.	19 56	Robert	5.48	17.55
L.	8	Mariæ fødsel	20 28	☽ f. kv. 19. 16'	6.23	18.37

37. uge. **Enkens søn fra Nain**, Luk. 7, 11—17. 2. række,
Joh. 11, 19—45.

S.	9	16. s. e. trin.	21 25	Gorgonius	7.08	19.40
M.	10	Burchardt	22 49		8.19	21.12
Ti.	11	Hillebert	—	☾ nærmest Jorden	9.56	23.01
O.	12	Guido	0 28	Sol. op 5. 36' n. 18. 36' Tusmørket varer 43'	11.35	—
T.	13	Cyprianus	2 8		0.24	12.50
F.	14	† ophøjelse	3 45		1.28	13.45
L.	15	Eskild	5 18	☺ f. m. 13. 38'	2.19	14.30

38. uge. **Jesus som gæst hos farisæeren**, Luk. 14, 1—11.
2. række, Mark. 2, 14—22.

S.	16	17. s. e. trin.	18 27	Euphemia	3.00	15.09
M.	17	Lambertus	18 39	Merkur st. vest. elong.	3.40	15.46
Ti.	18	Chr. 8. fødsel	18 42	Titus	4.17	16.22
O.	19	Tamperdag	18 54	Constantia Sol. op 5. 49' n. 18. 17' Tusmørket varer 42'	4.51	16.56
T.	20	Tobias	19 10		5.24	17.29
F.	21	Matthæus	19 37		5.52	18.00
L.	22	Mauritius	20 18		6.20	18.38

39. uge. **Det store bud**, Matth. 22, 34 til enden. 2. række,
Joh. 15, 1—11.

S.	23	18. s. e. trin.	21 16	Linus. ☽ s. kv. 5. 13'	6.57	19.25
M.	24	Tecla	22 28	☾ fjernest Jorden	7.46	20.35
Ti.	25	Cleophas	23 47	Jævndøgn	9.03	22.11
O.	26	Chr. 10. fødsel	—	Adolph	10.49	23.40
T.	27	Cosmus	1 9	Sol. op 6. 3' n. 17. 59' Tusmørket varer 42'	—	12.10
F.	28	Venceslaus	2 31		0.43	13.04
L.	29	St. Michael	3 54		1.27	13.41

40. uge. **Den værkbrudne**, Matth. 9, 1—8. 2. række,
Joh. 1, 35 til enden.

S.	30	19. s. e. trin.	5 16	Hieronymus	2.01	14.11
----	----	-----------------	------	------------	------	-------

September 1951

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

Oktober 1951

O.C.N.

Sædemaaned. 31 dage

Se anm. 3.s.
Højvande

		ned		
M.	1 Remigius	17	27	☉ n. m. 2. 57'
Ti.	2 Ditlev	17	35	} Sol. op 6. 16' n. 17. 40'
O.	3 Mette	17	45	
T.	4 Franciscus	18	2	} Jupiter i opp. til solen
F.	5 Placidus	18	30	
L.	6 Fred. 7. fødsel	19	19	Broderus

41. uge. Kongesønnens bryllup, Matth. 22, 1—14. 2. række,
Matth. 21, 28—44.

S.	7 20. s. e. trin.	20	35	Amalia. ☾ nærm. Jorden	6.04	18.94
M.	8 Ingeborg	22	8	☽ f. kv. 1. 0'	6.56	19.41
Ti.	9 Dionysius	23	46	} Sol. op 6. 30' n. 17. 22'	8.07	21.14
O.	10 Gereon	—	—		} Tusmørket varer 42'	9.43
T.	11 Fred. 4. fødsel	1	22	Venus lyser stærkest		11.22
F.	12 Pr. Frederik.	2	54	Maximilian	0.10	12.31
L.	13 Angelus	4	22		1.10	13.23

42. uge. Den kongelige embedsmand, Joh. 4, 46—53. 2. række.
Joh. 4, 34—42.

S.	14 21. s. e. trin.	5	48	Calixtus	1.55	14.05
M.	15 Hedevig	7	14	☉ f. m. 1. 51'	2.34	14.42
				op		
Ti.	16 Flyttedag	17	1	Gallus	3.09	15.17
O.	17 Florentinus	17	15	} Sol. op 6. 44' n. 17. 5'	3.45	15.53
T.	18 Lukas evang.	17	38		} Tusmørket varer 42'	4.16
F.	19 Balthasar	18	13			4.45
L.	20 Felicianus	19	4		5.14	17.32

43. uge. Den gældbundne tjener, Matth. 18, 23 til enden.
2. række, Matth. 18, 1—14.

S.	21 22. s. e. trin.	20	10	11000 jomfruer	5.44	18.08
M.	22 Cordula	21	27	☾ fjernest Jorden	6.20	18.58
Ti.	23 Søren	22	47	☾ s. kv. 0. 55'	7.06	20.00
O.	24 De forenede nationers dag	—	—	} Proclus	8.13	21.19
T.	25 Crispinus	0	8		} Sol. op 6. 59' n. 16. 48'	9.40
F.	26 Amandus	1	29	} Tusmørket varer 43'		11.10
L.	27 Sem	2	50			--

44. uge. Skattens mønt, Matth. 22, 15—22. 2. række,
Mark. 12, 41 til enden.

S.	28 23. s. e. trin.	4	14	Simon og Judas. Caroline	0.41	12.55
M.	29 Narcissus	5	41	Mar. Soph. Frederikke	1.18	13.29
				ned		
Ti.	30 Louise Charl.	15	51	Absalon	1.53	14.07
				☉ n. m. 14. 54'		
				Reform. beg.		
O.	31 Louise.	16	7	Sol. op 7. 14' n. 16. 32'	2.29	14.44
				Tusmørket varer 44'		

Oktober 1951

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

November 1951

O.C.N.

Slagtemaaned. 30 dage

Se anm. 3.s.
Højvande

		ned			
T.	1 Alle helgen	16	81		3.06 15.26
F.	2 Alle sjæle	17	14	☾ nærmest Jorden	3.46 16.09
L.	3 Hubertus	18	28		4.28 16.53

45. uge. Saligprisningerne, Matth. 5. 1—12. 2. række,
Matth. 5, 13—16.

S.	4 24. s. e. trin.	19	53	Otto	5.10 17.42
M.	5 Malachias	21	31		5.57 18.39
Tl.	6 Leonhardus	23	7	☽ f. kv. 7.59'	6.48 19.44
O.	7 Engelbrecht			Sol. op 7.29' n. 16.17'	7.57 21.05
T.	8 Claudius	0	39	Tusmørket varer 46'	9.23 22.36
F.	9 Theodor	2	6		10.54 23.46
L.	10 Luther	3	30		— 12.02

46. uge. Ødelæggelsens vederstyggelighed, Matth. 24, 15—28.
2. række, Luk. 17, 20—33.

S.	11 25. s. e. trin.	4	54	Morten bisp	0.41 12.54
M.	12 Torkild	6	19		1.24 13.37
Tl.	13 Arcadius	7	44	☼ f. m. 16.52'	2.04 14.15
O.	14 Frederik	15	41	op { Sol. op 7.43' n. 16.4'	2.40 14.53
T.	15 Leopold	16	11	Tusmørket varer 47'	3.15 15.29
F.	16 Othenius	16	56	Venus størst vestl. elong.	3.47 16.05
L.	17 Anianus	17	57		4.18 16.39

47. uge. Kom hid til mig, Matth. 11, 25 til enden. 2. række,
Matth. 25, 31 til enden.

S.	18 26. s. e. trin.	19	10	Hesychius	4.48 17.13
M.	19 Elisabeth	20	29	☾ fjernest Jorden	5.19 17.54
Tl.	20 Volkmarus	21	48	Sol. op 7.58' n. 15.53'	5.57 18.37
O.	21 Mariæ ofring	23	7	Tusmørket varer 48'	6.39 19.27
T.	22 Fred. Ferdin.			☾ s. kv. 21.1'	7.34 20.29
F.	23 Clemens	0	25	Cecilia	8.37 21.39
L.	24 Chrysogonus	1	46		9.51 22.48

48. uge. Forklarelsen paa bjerget, Matth. 17, 1—9.

S.	25 27. s. e. trin.	3	10	Catharina	11.04 23.45
M.	28 Conradus	4	39		— 12.01
Tl.	27 Facundus	6	14	Sol. op 8.11' n. 15.44'	0.34 12.49
O.	28 Soph. Magd.	7	54	Tusmørket varer 50'	1.16 13.36
T.	29 Saturninus	15	4	ned Merkur størst østl. elong.	2.01 14.42
F.	30 Chr. 6. fødsel	16	3	☼ n. m. 2.0'	2.46 15.11
				Andreas	
				☾ nærmest Jorden	

November 1951

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

December 1951 O.C.N. Kristmaaned. 31 dage *Se anm. 3.s. Højvande*

L.	1 Arnold	ned 17 80		3.31	16.00
----	----------	--------------	--	------	-------

49. uge. Jesus i Nazareth synagoge, Luk. 4, 16—30. 1. række,
Matth. 21, 1—9.

S.	2 1. s. i advent	19 10	Bibiana	4.16	16.50
M.	3 Svend	20 50		5.05	17.42
Ti.	4 Charl. Fred.	22 25	Barbara	5.54	18.40
O.	5 Sabina	23 53	Sol. op 8.22' n. 15.37' Tusmørket varer 51'	6.47	19.41
T.	6 Nikolaus	—		☽ f. kv. 17.20'	7.47
F.	7 Agathon	1 17		8.55	22.08
L.	8 Mariæ undf.	2 42		10.13	23.08

50. uge. De 10 brudejomfruer, Matth. 25, 1—13. 1. række,
Luk. 21, 25—36.

S.	9 2. s. i advent	4 5	Rudolph	11.23	—
M.	10 Judith	5 29		0.05	12.20
Ti.	11 Damasus	6 52	Sol. op 8.32' n. 15.34' Tusmørket varer 52'	0.52	13.08
O.	12 Epimachus	8 9		☉ f. m. 10.30'	1.36
T.	13 Lucia	9 18		2.17	14.35
F.	14 Crispus	op 15 47		2.55	15.16
L.	15 Nikatius	16 57		3.29	15.51

51. uge. Zakarias' lovsang, Luk. 1, 67 til enden. 1. række,
Matth. 11, 2—10.

S.	16 3. s. i advent	18 14	Lazarus	4.01	16.27
M.	17 Albina	19 33	☾ fjernest Jorden	4.32	17.02
Ti.	18 Lovise	20 51	Nemesius	5.06	17.39
O.	19 Tamperdag	22 9	Sol. op 8.38' n. 15.34'	5.38	18.18
T.	20 Abraham	23 27	Tusmørket varer 53'	6.16	18.57
F.	21 Thomas	—	☾ s. kv. 15.37'	6.56	19.43
L.	22 Japetus	0 46	Solhverv, korteste dag	7.44	20.36

52. uge. Han bør vokse, men jeg forringes, Joh. 3, 25
til enden. 1. række, Joh. 1, 19—28.

S.	23 4. s. i advent	2 9	Torlacus	8.42	21.97
M.	24 Dr. Alexandr.	3 38	Adam	9.51	22.44
Ti.	25 Juledag	5 14	Sol. op 8.42' n. 15.38'	11.08	23.50
O.	26 St. Stephan	6 53		Tusmørket varer 53'	—
T.	27 Johs. evang.	8 24		0.48	13.16
F.	28 Børnedag	ned 14 54	☉ n. m. 12.43'	1.42	14.12
L.	29 Noah	16 32	☾ nærmest Jorden	2.33	15.04

53. uge. Simeons lovsang, Luk. 2, 25—32. 1. række,
Luk. 2, 33—40.

S.	30 S. im. j. og n.	18 17	David	3.22	15.55
M.	31 Sylvester	19 59		4.09	16.46

December 1951

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

Det danske kongehus.

Kong Frederik IX, født 11. marts 1899, formælet 24. maj 1935 med dronning **Ingrid Victoria Sofia Louise Margareta**, prinsesse af Sverige, født 28. marts 1910.

Døtre: 1) **Margrethe Alexandrine Thorhildur Ingrid**, født 16. april 1940. 2) **Benedikte Astrid Ingeborg Ingrid**, født 29. april 1944. 3) **Anne-Marie Dagmar Ingrid**, født 30. aug. 1946.

Broder: Tronfølgeren, prins **Knud Christian Frederik Michael**, født 27. juli 1900, formælet 8. septbr. 1933 med **Caroline-Mathilde Louise Dagmar Christiane Maud Augusta Ingeborg Thyra Adelheid** (se nedenfor). **Børn:** a) **Elisabeth Caroline-Mathilde Alexandrine Helena Olga Thyra Feodora Estrid Margarethe Désirée**, født 8. maj 1935. b) **Ingolf Christian Frederik Knud Harald Gorm Gustav Viggo Valdemar Aage**, født 17. februar 1940. c) **Christian Frederik Franz Knud Harald Carl Oluf Gustav Georg Erik**, født 22. oktober 1942.

Kongens moder: Dronning **Alexandrine Auguste**, hertuginde af Mecklenburg-Schwerin, født 24. decbr. 1879, formælet 26. april 1898 i Cannes med kong **Christian X**, født 26. septbr. 1870, død 20. april 1947.

Faders søskende: 1) **Haakon VII**, Norges konge (Christian Frederik Carl Georg Valdemar Axel), født 3. aug. 1872, formælet 22. juli 1896 med **Maud Charlotte Marie Victoria**, datter af kong Edward VII af England, født 26. nov. 1869, død 20. nov. 1938. 2) **Harald Christian Frederik**, født 8. okt. 1876, død 30. marts 1949, formælet 28. april 1909 med **Helena Adelheid Viktoria Marie**, prinsesse af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Lyksborg, født 1. juni 1888. **Børn:** a) **Feodora Louise Caroline-Mathilde Victoria Alexandra Frederikke Johanne**, født 3. juli 1910, formælet 9. septbr. 1937 med **Christian Nikolaus Wilhelm Friedrich Albert Ernst Stephan**, prins af Schaumburg-Lippe, født 20. febr. 1898. b) **Caroline-Mathilde Louise Dagmar Christiane Maud Augusta Ingeborg Thyra Adelheid**, født 27. april 1912, formælet 8. sept. 1933 (se ovenfor). c) **Alexandrine-Louise Caroline-Mathilde Dagmar**, født 12. dec. 1914, formælet 22. jan. 1937 med greve **Luitpold Alfred Friedrich Karl** til Castell-Castell, født 14. nov. 1904, død 6. nov. 1941. d) **Gorm Christian Frederik Hans Harald**, f. 24. febr. 1919. 3) **Ingeborg Charlotte Caroline Frederikke Louise**, f. 2. aug. 1878, formælet 27. aug. 1897 m. **Oskar Carl Vilhelm**, prins af Sverige, hertug af Vestgötland, f. 27. febr. 1861, 4) **Dagmar Louise Elisabeth**, f. 23. maj 1890, formælet 23. nov. 1922 med hofjægermester **Jørgen Carl Gustav Castenskiold** til Kongstedlund, født 30. novbr. 1893.

Farfaders broder: **Valdemar**, født 27. okt. 1858, død 14. jan. 1939, formælet 22. okt. 1885 med **Marie Amelie Francoise Hélène**, prinsesse af Orleans, født 13. jan. 1865, død 4. dec. 1909. **Børn:** a) **Axel Christian Georg**, født 12. august 1888, formælet 22. maj 1919 med **Margaretha Sofia Lovisa Ingeborg**, prinsesse af Sverige, født 25. juni 1899. **Søn:** **Georg Valdemar Carl Axel**, født 16. april 1920. b) **Erik** (se nedenfor). c) **Viggo** (se nedenfor). d) **Margrethe Francoise Louise Marie Helene, Maria Joseph**, prins af Bourbon-Parma, født 17. oktbr. 1894.

Erik Frederik Christian Alexander, født 8. nov. 1890, prins, greve af Rosenborg, formælet 11. febr. 1924 med mr. Fred. Botths datter **Lois Frances**, født 2. aug. 1897, død 26. febr. 1941. Ægteskabet opløst 12. febr. 1937.

Viggo Christian Adolph Georg, født 25. dec. 1893, prins, greve af Rosenborg, formælet 10. juni 1924 med dr. med. James O. Greens datter **Eleanor Margaret**, prinsesse Viggo, grevinde af Rosenborg, født 1895.

Dejlige Jul....

(11)

Julefortælling af
P. Tolderlund-Hansen.

Den mystik, der havde hvilet over Bittens ønske om at forlade en kontorplads i København og komme ud for at hjælpe i huset et sted paa landet, blev hævet lillejuleaften ved femtiden.

Fru skovrider Karre var sikker paa, at det var julestemningen, der var skyld i, at Bitten aabnede sig. Julen gjorde altid mennesker bløde i sindet, og som fru Karre denne lillejuleaften sad inde i skovridergaardens hyggelige lune dagligstue sammen med Bitten, fik hun gaaden løst. Det havde nemlig været et problem, hvorfor den unge pige hen paa sommeren havde lagt billet ind paa en annonce, skovriderens havde haft i et københavnerblad, om en stuepige. For det var jo usædvanligt, at en ung københavnsk kontordame forlod en god stilling og blev stuepige paa en skovridergaard. Skovriderens havde valgt Bitten af den simple grund, at der ikke havde været andre brugbare ansøgere. De havde jo søgt midt i september ganske udenfor de almindelige skiftetider. Men Bitten var altsaa kommet, og hun havde overrasket dem glædeligt. Fru Karre mindedes aldrig, at hun havde haft en saa sød og naturlig ung pige i sit hus, og naar de sad sammen i mørkningen eller om aftenen, følte hun, at hun ogsaa havde faaet sig en ung veninde.

Og maaske var det slet ikke julen men netop dette, at ogsaa Bitten følte, at hun var en veninde til fru Karre, der gjorde, at hun pludselig aabnede sig. Hun fortalte ganske stilfærdigt om det, der havde gjort, at hun plud-

selig var blevet led og ked af byen og var søgt ud paa landet. Historien kunde lyde lidt banal, men i Bittens mund blev den sød og rørende, og fru Karre var helt bevæget. Jo, det var naturligtvis noget med en ung mand. Bitten havde truffet ham ved en fest om sommeren, da hun var ved vandet og boede i et pensionat. En aften var de tilfældigt kommet ved samme bord paa et strandhotel, og ud paa aftenen forlod de selskabet og han fulgte hende en lang tur gennem de dejlige nattelyse egne. Der var opstaaet en egen fortrolighed mellem dem, men bekendtskabet havde jo alligevel været saa nyt og fremmed, og de havde end ikke faaet præsenteret sig for hinanden. Ingen af dem havde vist i øjeblikket følt, at de betød noget for hinanden. Men det haandtryk, de havde givet hinanden til afsked, havde været saa kammeratligt, at Bitten havde ventet at se ham snart igen. Og da han var borte, og hun fik samling paa sine tanker, forstod hun, at hun simpelthen var blevet forelsket i ham.

Men den følgende dag var han væk. Han var ganske simpelt forsvundet. Hun havde søgt overalt paa stranden, men han var der ingen steder. Maaske havde det sin naturlige aarsag, at han aldrig siden havde vist sig. Han var muligvis forlovet eller gift. Maaske havde det bare været en sommerflirt fra hans side, skønt hun havde været saa overbevist om, at hans fortrolighed var ægte. Men da hun i tiden efter havde siddet inde paa kontoret i København, var udsigten, hun havde til to baggaardes graa gavle, gaaet hende paa nerverne, og den ustandselige tikken af skrivemaskiner var ved at gøre hende hysterisk. Saa var det, hun rejste væk fra det hele.

Fru Karre maa indrømme, det er mærkeligt, hvad Bitten har oplevet. Selv er hun af en saa gammel skole, at hun

Der var opstaaet en egen fortrolighed imellem dem.

i og for sig synes, Bitten burde have kendt den unge mand bedre, før hun gik nattetur med ham, men naar de nu engang havde gaaet en lang, smuk tur sammen, burde han virkelig ogsaa have ladet høre fra sig.

Paa det sted bliver de afbrudt af støj fra entréen. Det er tydeligvis skovrideren, der kommer hjem, og fru Karre sukker opgivende, da hun hører, han stamper rundt med sine støvler ude i entréen. Han kunde jo godt gaa ad køkkenvejen, som hun har sagt, han skal gøre, naar det sner udenfor.

Og hvordan er det, han buldrer løs, — som om han vælter med tingene. Hun lægger strikketøjet fra sig og gaar hastigt hen og lukker op. Nu vil hun dog sige ham et par alvorsord, selvom det er lillejuleaften. Men om lidt kommer drengene hjem paa juleferie, og saa skal der virkelig se ordentlig ud.

Hun aabner døren med en rask bevægelse men bliver saa staaende forbavset. Hendes mand staar med snefnug i skæget og med en ung pige i sine arme.

— Aah, det var godt, du kom, Karen, siger han beroliget, Gudrun er styrtet med sine ski og har slaaet sig.

Hun slaar forfærdet hænderne sammen og flytter sig, saa han kan komme forbi med den unge pige, der ser stærkt lidende ud og ikke undlader nogle smaa smerteudbrud med dertil hørende illustrerende sætninger: „Av for Søren“ —. „Ih, du store kineser, hvor gør det altsaa væmmeligt“, og lignende.

Man er meget deltagende. Bitten er faret op, og hun hjælper til at faa Gudrun anbragt paa sofaen. Den unge pige lader sin slanke skikkelse synke ned i puderne, og med en spinkel haand stryger hun en af sine lyse lokker tilbage fra panden. Skovrideren har allerede taget telefonen for at telefonere til hendes forældre, godsinspektørens

oppe paa slottet, og hun hører, at han aftaler, at hendes bror skal hente hende i bil. Fru Karre er gaaet efter en hovedpudef, og Bitten er styrtet efter vin. Skovrideren undskylder, han maa ud og have sine støvler af i vaske-rummet.

Hun ser, at hun er alene, og i et nu er hun henne ved telefonen og har faaet forbindelse med sin bror.

— Aah, elskede Thor, kurrer hun, kom endelig ikke for tidligt. — Nej, jeg fejler ikke et hammerslag, jeg vilde bare op og kigge paa sønnerne, du ved, de er saa smarte. Men de er ikke kommen endnu. Vær sød at vente lidt med at komme, ikke?

Men da Bitten kommer ind med vinen, ligger Gudrun med halvlukkede øjne og stønner svagt. Hun nipper til vinen og smiler taknemmelig. Fru Karre kommer til med hovedpudef, og de bliver enige om, at Gudrun efterhaanden ligger godt.

Det er benet, der har faaet sig en ordentlig tur. Hun stikker sin fod i en skindkantet brun støvle frem og vinker sørgmodig med støvlesnuden. Jo, hun kan da bevæge den, men det gør temmelig ondt. Hendes ben i de lange, gule fløjlsbenklæder virker urimelig lange, som hun ligger der og flagrer med dem hen over sofaens puder.

— Naah, nu kommer din bror nok snart, siger fru Karre trøstende, og det kan være, at Tom er her inden, saa kan han se paa benet. Du ved vel, at Tom er blevet læge, ikke?

Gudrun ved det. Hun synes, det vil være morsomt at gense drengene fra Skovridergaarden. Hun har ikke set dem, siden de gik i skole sammen, for hun havde været paa kostskole i Svejts, og i de ferier, hun var hjemme, har de været andre steder.

Fru Karre fortæller, at de ogsaa venter Mogens hjem.

Han er jo blevet flyver, og han flyver baade for militæret og privat, da han nu ogsaa har sin egen maskine.

Udenfor tuder en bil muntert, og fru Karre siger, at det er Tom. Hun kender hans „Trut“. Hun sender Bitten op efter forbindskassen, saa Tom eventuelt kan lægge en forbindelse paa Gudruns fod, og selv skynder hun sig ud for at tage imod sin store dreng.

Tom er i sit hyggelige julehumør, og da hans mor har faaet en omfavelse, gaar han, endnu iført sin pelsjakke ind i stuen og hilser paa Gudrun.

Hun smiler mat men lykkeligt til ham, og han mærker, at hun holder hans haand meget stramt og længe. Naah, ja, syge mennesker har en tilbøjelighed til at klamre sig til haabet, — og for dem er lægen jo virkelig et haab.

Men Herregud, hun har maaske ogsaa skamferet sin fod lidt rigeligt, og det kan saamænd nok være skæbnesvangert for en ung pige. Han river en stol til sig og tager plads med hendes fod i sit skød. Hun giver sig lidt, men smiler dog tappert, mens han trækker hendes støvler af.

— Nu har du vel rene tæer, siger han leende.

— Jeg haaber det, svarede hun.

— Ja, svarer han, for jeg kommer ellers ud for lidt af hvert. En dag var der en mand inde hos mig, og han viste mig den ene fod, som han troede, han havde forstuvet. Saa bad jeg ham vise mig den anden, for at jeg kunde sammenligne. Uheldigvis afsløredes det, at han kun havde vasket den, han skulde til læge med.

Gudrun ler lykkelig over hans kammeratlige tone. Bitten er kommet ind, og hun staar lidt bagved Tom, men der er intet smil i hendes ansigt. Tværtimod ser hun underlig overrasket paa skikkelsen, der sidder foran Gudrun.

— Her er Bitten med forbindskassen, siger fru Karre.

— Kom med den, svarer Tom og rækker en haand bagud efter den.

Men Bitten taber den med et brag og forsvinder ud af værelset.

— Hvad gik der dog af hende, siger fru Karre og samler tingene op til Tom.

Han har pillet Gudruns islandske sok op, og en lille lyserød fod med rødlakeret negle er kommet tilsyne.

— Neglene bløder i hvert fald, siger han, men jeg tror nu ikke, det ellers er saa alvorligt.

★

I det svindende dagslys sætter Mogens Karre sin lille røde sportsmaskine til jorden paa en af de store marker ved slottet. Han burde vistnok have taget toget, men det kneb for ham at naa det, og heldigvis er der heller ikke saa megen sne paa den højtliggende mark, at maskinen ikke kan lande. Lidt efter springer han ud og finder vejen ned til inspektørboligen.

Thor staar netop ude ved vognen, og han vinker, endnu inden Mogens er naaet indenfor hørevidde. Da han kommer nærmere, raaber Thor et velkommen hjem, og saa mødes de to kammerater i et kraftigt haandtryk.

— Hør, Himmelspjætter, siger Thor, du kommer lige tilpas, for jeg skal op til jer for at hente Gudrun, stig ind i kareten.

Og paa vejen derop faar han historien om Gudrun. Mogens ler og siger, at hun altid har været en vild tøs. Han husker hende, som hun i gamle dage løb rundt med strittende fletninger eller naar hun i strakt galop red ud gennem skovene.

— Men altsaa ikke et ord til nogen, siger Thor. Jeg afslører ikke min lillesøster for alle og enhver.

— Nej, jeg skal nok lade være at røbe hende, nikker Mogens.

Oppe paa skovridergaarden er Tom blevet alene med Gudrun. Fru Karre har gjort sig et ærinde ud i køkkenet, for at sige kokkepigen besked om aftenmaden. Tom prøver at fortsætte sine muntre bemærkninger, men pludselig lyder de anstrengte. Gudrun ligger hele tiden og ser paa ham, og han føler en vis nervøsitet snige sig frem i hver fiber i kroppen.

— Hvor er vi blevet store, siger hun dæmpet og for-troligt, som hun røber en hemmelighed. Jeg kan slet ikke glemme, at det er dig, der sidder her overfor mig, Tom.

— Næh, siger han lidt tørt, men der er jo heller ingen, der siger, at du behøver at glemme det.

Hun løfter sig saa meget op, at hun kan naa at tage hans haand i sine, og han maa standse sit arbejde med forbindingen. Et øjeblik møder han hendes graa øjne. Det er et underligt spændingsmættet, sansedrøbende øjeblik. Saa lader hun sig synke tilbage i puderne. Han kan ikke undgaa at lægge mærke til, hvor slank og smuk, hun er. — I tavshed gør han forbindingen færdig og samler de overflødige ting tilbage i forbindskassen.

— Tak, siger hun og rækker haanden frem mod ham.

Han gaar om bag sofaen, der staar frit ud fra kaminen, og tager hendes haand. Han er ingen ynder af, at unge piger saa voldsomt tilkendegiver deres sympati, men paa den anden side . . . som Gudrun ligger der med straalende øjne og friske kinder, er hun uimodstaelig.

Da han gaar op for at klæde sig om, gaar han i sine egne tanker. Paa trappen møder han en ung pige, og halvt som i en drøm forstaar han af hendes sorte kjole og hvide forklæde, at hun maa være den nye stuepige, hans mor har omtalt i brevene. Han standser og hilser paa hende.

— Jeg fik ikke sagt goddag før, siger han, ja, jeg er altsaa Tom, — min mor har jo nok fortalt om mig.

Hun svarer kort og høfligt og skynder sig ned, og han gaar videre, stadig med billedet af Gudrun for sine øjne. Hun har ganske stjaalet hans tanker, men pludselig, mens han staar og sæber sig ind til barberingen, dukker der et andet ansigt op for ham. Et ansigt af en helt anden type. Han ser en ung pige af en helt anden støbning end Gudrun foran sig . . . de nænsomme, lidt spørgende brune øjne . . . de mørke øjenbryn, der i en yndefuld bue stræber lidt opefter i spidserne, det kraftige, sorte haar med den lille frække krølle ved tindingen.

Han sætter eftertænksomt et blad i barbermaskinen. Hvor i alverden har han set den stuepige før?

*

Mogens har held til at slippe ind i entréen, uden at han bliver opdaget. Udenfor har snevejret taget til, saa Thor vilde ikke køre op gennem alléen. Mogens er alene gaaet op til skovridergaarden for at sige til Gudrun, at hun — hvis hun har sit liv kært — bør indfinde sig omgaaende hos sin bror.

Hendes forbavselse er fuldkommen og ægte, da han lukker døren til dagligstuen op og pludselig staar foran hende.

— Goddag, Gudrun, siger han ligefremt, som om der ikke var gaaet de mange aar, hvori de ikke har set hinanden. Kan du flytte stilkene, saa jeg kan faa en halv meter af sofaen.

— Men Mogens, stammer hun forskrækket, Mogens, hvordan er du kommet ind, . . . ja, jeg har omtrent brækket foden.

Han stikker hænderne i bukselommerne og gaar truende frem mod hende.

— Jeg er kommet ind gennem dørene, siger han dystert, og hvis du ikke trækker skankerne til dig, sætter jeg mig paa dem.

Hun fjerner modstræbende benene og ser fornærmet ud.

— Ih, hvor er du egentlig blevet sød at se paa med aarene, siger han ligefremt, idet han sætter sig. Skade, at du stadig er en stor uartig pige som i gamle dage. Kan du huske, at jeg har givet dig en endefuld af og til?

— Du har altid været en bølle, svarer hun mut og halvfornærmet. Men hun skeler skjult til ham og fortryder straks, at hun har brugt udtrykket bølle.

— Det er bare, fordi du er saa flot at se paa, at du tør være saa haard, føjer hun forsonende til.

Han rynker brynene og stirrer meget vredt paa hende.

— Sagde du *bølle*? spørger han, hør det kan vi ikke have. Og med en rask bevægelse roder han med en haand rundt i hendes haar.

Hun sparker ham og gør sig omsider fri. Der lyder støj bagved, og han retter paa sit slips. Hun prøver at faa haaret i orden.

Men fru Karre, der kommer ind sammen med sin mand, er saa lykkeligt overrasket over se Mogens hjemme, at hun ikke lægger mærke til noget usædvanligt, og da han har omfavnet hende, maa ogsaa hun rette paa sit haar.

Og der er ikke tale om, at Thor maa køre tilbage. Han og Gudrun skal blive til aften, saadan som de saa ofte gjorde det, da de var børn. Bilen kommer saamænd nok igennem trods lidt sne, mener fru Karre optimistisk.

Mogens nikker bifaldende. Han skal nok hente Thor, men idet han gaar ud af døren, vender han sig og siger deltagende:

— Det gør mig saa ondt for den stakkelse lemlæstede Gudrun.

Tom er blevet færdig med sin omklædning og barbering, og han stryger sig eftertænksomt om sin glatte hage.

Det er ham ubegribeligt, at han ikke straks var klar over, at pigen fra stranden, som han altid i tankerne har kaldt den unge pige, han mødte hin sommernat, og husets stuepige er en og samme person. Han begriber bare ikke sammenhængen, for hende, han mødte, var jo kontordame i København. Hvordan er hun havnet her? Og hvad tænker hun om ham?

Han lister ned af trappen, uden at nogen hører ham, og han gaar ind i spisestuen. Bitten er i færd med at dække bord. Hun har sat en stor juledekoration med morsomme paafund midt paa bordet.

Han gaar tøvende hen mod hende.

— De maa undskylde, jeg ikke straks kendte Dem, siger han tøvende, og efter et par sekunders pause, føjer han til: Tak for sidst.

— Selv tak, siger hun og fortsætter sin borddækning. De blev borte dengang, men det er nu rent tilfældigt, at jeg er havnet i Deres hjem. Jeg havde ikke anelse om, at De hørte til her. Selv billederne paa væggene af Dem ledte mig ikke paa den tanke.

— Næh, siger han tøvende, de er jo ogsaa gamle, de fleste, og jeg har forandret mig en del, siden jeg var dreng. Jeg er ked af, at jeg ikke fik hilst paa Dem senere dengang

Hun ser flygtigt paa ham.

— Naah, siger hun let henkastet, det var jo bare et tilfældigt møde. Det havde De jo lov til at glemme dagen efter.

Hun er standset med sin opdækning. De staar tæt ved siden af hinanden, og han føler, at de begge tænker paa det samme. Paa den aften, da de gik sammen langs stran-

den, og han holdt hendes haand i sin. De standsede nu og da, men der skete ikke andet, end at de stod tæt sammen haand i haand. Mon de ikke begge følte, at deres møde skulde begynde saadant . . . stille og fortroligt? Det var, som de begge var angst for, at der ville gaa noget i stykker, og at det altsammen blev for ordinært, hvis deres møde havde formet sig anderledes.

— Jeg glemte Dem ikke, sagde han langsomt. Omstændighederne var mig blot ugunstige. Jeg var sammen med nogle venner, og vi havde en lystkutter med, som jeg vist fortalte Dem. Da jeg vaagnede næste morgen, var vi langt borte fra kysten, og det var mig umuligt at faa dem til at vende tilbage. Jeg vidste jo ikke, hvad De hed, saa jeg kunde ikke skrive, og da jeg endelig kom hjem fra ferie, kom jeg med det samme med en ekspedition til udlandet som læge.

— Egentlig havde jeg ogsaa ventet, at der var en forklaring, men jeg vil bede Dem ikke sige noget til Deres mor eller nogen anden om, at vi kender hinanden. Det vil let ændre min stilling i huset, og det ønsker jeg ikke skal ske. Ikke i øjeblikket i hvert fald.

— Jeg skal ikke sige noget, før De ønsker det, svarer han.

— Jeg bliver nødt til at kalde til bords, siger hun, og de følges ad ind i dagligstuen.

Skovrideren gnider sig i hænderne ved tanken om den ventende aftensmad. Thor og Mogens gaar ugenert og højroastede foran, og fru Karre gaar ind sammen med Bitten med skovrideren bagefter. Hun har bedt Tom hjælpe Gudrun.

Det forekommer Tom, at Gudrun giver sig urimelig god tid, men maaske har hun ønsket, at de skulde være

alene. Hun har rejst sig og strækker en haand ud mod ham.

— Vil du støtte mig, Tom? spørger hun.

— Naturligvis, siger han og gaar hen til hende. Hun lader sine hænder glide op gennem hans reverser paa jakken og har aabenbart stadig tid nok.

Han staar og ser ned i hendes leende ansigt, og pludselig mærker han hendes arme om sin hals og et par varme sitrende læber mod sine. Han føler sig ganke forstumlet.

Bagved dem lyder der en stemme.

— Aah, undskyld!

Som en taage ser han Bitten gaa forbi dem ud i køkkenet.

★

Tom var ikke sig selv resten af aftenen. Han svarede hen i vejret, naar der blev talt til ham, og han spildte sovs ved bordet, og bagefter ved kaffen kom han til at stikke fingrene ned i flødekanden i stedet for i sukkerskaalen, — forøvrigt til stor morskab for de tilstedeværende, og hele tiden kredsede hans tanker om Bitten og Gudrun. Hvor var de forskellige. Han havde den sommernat været ganske overbevist om, at Bitten og han passede sammen, men nu havde Gudrun bragt ham i tvivl. Var det alligevel hendes type, der tiltalte ham mest? Og hvad skulde man tro om hende? Hun havde aftenen igennem delt sin gunst mellem ham og Mogens. Ganske vist lod hun, som om Mogens var hende inderligt imod, men det var altfor tydeligt, at det var koketteri. Hun var øjensynligt optaget af Mogens, selvom han meget udførligt udviklede, hvorledes en kvinde som Gudrun burde behandles.

— Hvis du ikke faar en mand af min type, sagde Mogens over til Gudrun, bliver du ikke lykkelig. Du hører til de kvinder, der elsker at blive behandlet haardt og bestemt, fordi du udmærket godt ved, at du ellers vil lave numre dagen igennem.

Tom lister ud af stuen. Klokkeren nærmer sig ti, og om lidt vil Bitten kalde ind til kaffe i spisestuen. Han har tvunget sig til ikke at opsøge hende tidligere paa aftenen, men nu har han alligevel bestemt sig til at faa talt med hende. Hun maa dog have at vide, at han ikke kan gøre for, at Gudrun kyssede ham.

Og da han har fundet hende ude i køkkenet i færd med at skære kage for og lægge det paa fade, forklarer han lidt genert, at det var gaaet saadan og saadan til. Han er ked af, at hun skal have faaet den opfattel-se, at han flirter til højre og venstre.

Hun vender sig om mod ham. Hidtil har hun intet sagt. Hendes øjne er bedrøvede men ikke vrede. Han tænker paa, om brune øjne overhovedet kan se vrede ud.

— De tager vist Dem selv lidt for højtideligt, siger hun køligt. For min skyld maa De virkelig kysse, hvem De vil.

Og hun tager et par fade og forsvinder ind i spise-stuen. Han føler sig fløv og sjøkker tilbage til daglig-stuen.

Gudrun er midt i en aabenbart meget spændende historie. Det er et eller andet, hun har oplevet i Svejts. Gudrun hører til de mennesker, der oplever en utrolig bunke, selvom de blot skal til købmanden og hente for ti øre gær.

I det samme ringer telefonen. Mogens rejser sig og

tager den, og da man forstaar, at det er en samtale langt borte fra, bliver der stille omkring ham.

Han er pludselig blevet en anden, end han har været aftenen igennem. Al hyggen er som strøget af ham, og han ligesom ranker sig. Øjnene er knebet tæt sammen.

— Det er et forbandet vejr at gaa op i, men 'naturligvis' forsøger jeg. . . . O. K. giv lufthavnen besked, saa ser jeg at klare den.

Han lægger røret og taler til de omkringstaaende, endnu inden det er sket. Hans stemme er ganske rolig, men den formelle klang røber, at han dækker over noget alvorligt.

— Det er et forrygende vejr i København, siger han, saa de kan ikke faa maskinerne op. Der er et barn, der ligger dødssygt paa Endelave, og vi maa se at faa noget serum frem. Jeg lovede at gøre mit til det.

— Men du kan da ikke gaa op i det vejr, indvender fru Karre med bange anelser.

Han ser alvorligt og bestemt over paa hende.

— Jeg starter om tyve minutter. Det skal lykkes. Jeg skal først til Marslev efter medicinen, og derfra stikker jeg nordpaa:

Bagved har Bitten aabnet dørene til spisestuen. Hun ved ikke, hvad samtalen drejer sig om, men hun forstaar, at det er noget vigtigt, og hun bliver staaende afventende.

Gudrun er faret op. Hun glemmer aldeles at lade, som om der er noget i vejen med hendes fod.

— Mogens, siger hun heftigt og tager ham i armen, Mogens, du maa ikke gaa op.

— Jeg starter om tyve minutter, siger han igen og gør sig fri. Vil du prøve at køre mig igennem til maskinen, Thor?

Naturligvis vil Thor det. Han er allerede ude af døren, og skovrideren følger efter for at lyse gennem alléen ned til bilen. Fru Karre kommer i tanker om, at hun har et par plader chokolade, Mogens skal have med, og hun løber ud efter det.

— Mogens, hør nu her.... Gudrun river med sine hænder i hans jakke, Mogens, du maa ikke, hører du. Ring, at du ikke kan.

Der er noget indtrængende, bønfoldende i hendes tone. Hun er pludselig blevet en anden. Hun viser pludselig at hun er en moden kvinde under overfladen.

— Det er sødt af dig, Gudrun, men jeg lader ikke en lille dreng ligge og dø paa en ø i Kattegat for at sidde og pludre videre med dig.

— Jamen, Mogens.... Mogens, du kan styrte ned. Han smiler lidt træt.

— Den risiko er der, men den løber jeg. Farvel Gudrun, — undskyld at jeg har drillet dig i aften.

Hun lægger pludselig ansigtet ind mod hans skulder og hulker.

— Aah, Mogens.... bliv hos mig.

Han gør sig lempeligt fri for hende. Det er synligt, at han ikke er upaavirket af hendes opførsel. Ogsaa ham overrasker det, at Gudrun rummer saa meget menneskeligt. Hun sætter sig stilfærdigt i et hjørne af sofaen, men da hun hører entredøren smække efter ham, styrter hun hen til vinduet og trækker gardinet fra. Han vender sig i portaabningen og ser hende, og han nikker opmuntrende op mod det forgrædte ansigt.

★

I den tidlige morgen sidder Bitten og Gudrun alene tilbage i dagligstuen. De har omsider faaet skovriderens til at gaa op og hvile sig efter den anstrengende nat. Tom

og Thor gaar ude paa gaardspladsen og spejder op mod himlen. Det er begyndt at lysne, og de haaber, at Mogens vil vise sig, naar det nu bliver lettere at orientere sig. Fra lufthavnen fik de ved tretiden besked om, at der var modtaget en radiomelding fra Endelave om, at serum'et var modtaget, saa de ved, at han har udført sin opgave.

Bitten og Gudrun har siddet tavse noget. Natten begyndte med en spændt stemning. Men efterhaanden har de forstaaet hinanden, skønt de er forskellige.

Og nu, da de er helt fortrolige med hinanden, og de stoler paa hinanden, kan de ikke blive træet af at sidde og stirre ind i ilden og gentage, hvad de er enige om. Det kan jo alligevel siges paa saa mange maader.

— Det er nu mærkeligt, siger Gudrun eftertænksomt, at jeg pludselig i det øjeblik var klar over, at jeg holder af Mogens. Men i samme sekund, jeg forstod, han var i fare, vidste jeg, at jeg elsker ham. Han var saa storartet i gamle dage, da han var dreng. Han var aldrig i tvivl om noget. Han kunde tage en beslutning . . . og det har jeg altid haft svært ved.

Bitten smiler stille hen for sig.

— Jeg glemmer ikke, da jeg saa dig staa og kysse Tom. Men du kunde jo heller ikke forlange, at jeg skulde vide, at du har det saadan, at du ikke mener saa meget med det.

— For fremtiden vil jeg aldrig kysse andre end Mogens . . . bare vi havde ham sikkert nede.

Og deres samtale fortsætter søsterligt, indtil Tom kommer styrtende ind og raaber, at nu er maskinen over skoven, og at Thor vil køre ned til marken, hvor Mogens skal lande.

— Jeg vil med ham, raaber Gudrun og styrter ud af døren.

De kan gennem vinduet se hende løbe ned over gaardspladsen og signalisere med armene til Thor, at han skal vente.

De staar ved siden af hinanden og stirrer ud i det graa morgenlys, der byder juleaftensdag velkommen.

— Saadan har vi staaet før, siger Tom, uden at han ser paa hende. Det vil sige, dengang i sommer havde vi hinanden i haanden.

Han lister sin haand omkring hendes, og hun finder sig i det.

— Dengang følte jeg en underlig tryk fornemmelse ved at staa med Dem i haanden.... jeg havde lyst til at være fortrolig, og vi fik jo egentlig sagt meget til hinanden den aften.... meget man kun siger til en ven.

— Det gjorde vi, nikker hun, og derfor blev jeg ogsaa skuffet, da jeg saa Dem sammen med Gudrun. Men det har jeg forstaaet nu.

— Mogens har ret i, at Gudrun trænger til en mand, der kan holde hende lidt i ørene, og det faar hun ogsaa nok. — Ellers kan hun let gøre nye „fejltrin“.

De kommer til at le, og han trækker hende ind til sig og lader sine hænder glide kærtegnende over hendes haar. Det er egentlig, som de allerede hørte sammen, saa naturligt og ligetil, tænker Tom, men da han har kysset hende, faar han et af sine lykkelige indfald, og han siger smilende:

— Hør, nu var det vist ganske praktisk, om vi blev dus!

Maleren C. W. Eckersberg.

(1783—1853)

Af Jørgen Paulsen.

I de sidste par aar er den smukke fjordvej fra Aabenraa til Varnæs blevet ført videre mod øst — ud over Blaakrog til hen imod Blans. I den anledning er der 1948 foretaget en mindre forlægning af den mindsten for maleren C. W. Eckersberg, som beboerne i Blaakrog 1895 havde rejst paa tomten af det i 1870 nedbrændte lille hus, hvor den berømte kunstner i sin tid blev født. Stenen stod hidtil paa privat grund, næsten helt skjult i en tæt bevokset have ved siden af den gamle bugtede vej. Nu kom den nye landevej lige til at berøre det modsatte hjørne af denne have, og takket være dels nogle interesserede sogneboeres initiativ, dels ejerens forstaaelse, lykkedes det Varnæs sogneraad at erhverve et jordstykke netop her, som kunne formes til et lille offentligt anlæg. Herhen er stenen nu blevet flyttet, saa den staar som midtpunkt i en halvkreds, der er omgivet af et med hybenroser bevokset stendige og beskygget af en smuk bøg, som kunne bevares paa sit grosted. Skønt stadig staaende paa den gamle grund, kan den nu ses af de vejfarende og paa en stilfærdig, værdig maade minde om den personlighed, hvis indsats betegner et af Sønderjyllands vigtigste bidrag til dansk kulturliv.

Det maa føles saare naturligt, at fødesognet paa denne maade hædrer sin berømte søn, for der kan vel næppe være nogen, der i højere grad end Eckersberg gennem hele sit liv forblev tro mod det, som hjemstavnen havde givet ham i vuggegave. Naar saavel hans liv som hans kunst kendetegnes ved saa udpræget en harmoni, som det er tilfældet, finder det sikkert sin dybeste forklaring i den intime tilknytning, han i sit sind bevarede baa- de til sin oprindelse, — det jævne, landlige samfundsmilieu, og til sin snævre hjemegn, — det sundevedske landskab. Til trods

for seks aars uafbrudt ophold i verdensstæderne Paris og Rom, og selvom han hele sit senere liv boede i København, blev han aldrig nogen verdensmand. Tværtimod, hans rodfæstethed i det hjemlige styrkedes blot igennem kendskabet til det fremmede.

Eckersberg, malet af C. A. Jensen

Han hverken kunde eller vilde løbe fra den paavirkning, han havde modtaget som lille. I sine ældre aar tog han gentagne gange fat paa at skrive sin selvbiografi, men det lykkedes ham aldrig at naa videre end til brudstykker om barndomsaarene i Blaakrog og Blans. Saa meget betød de for ham, at han simpelt hen ikke kunde komme derudover.

Eckersberg blev født i Blaakrog d. 2. januar 1783, og fik ved sin daab i Varnæs kirke navnet Christoffer Wilhelm efter bedstefaderen. Denne havde i mange aar tjent hertugen af Lyksborg som kammertjener, var derefter blevet ansat som skovfoged ved de hertugelige (fra 1779 kongelige) skove under Blansgaard godsdistrikt og havde bosat sig i Blans. Hans søn — Eckersbergs

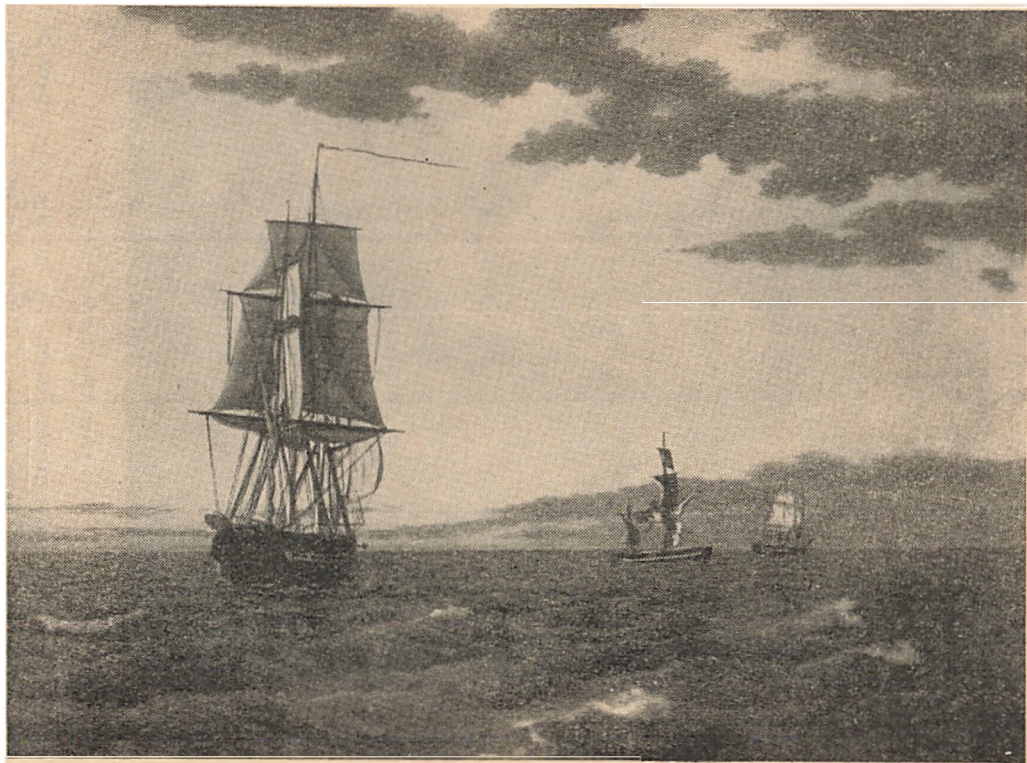
Rendbjerg Tealværk

fader — havde gaaet i snedkerlære, men efter at have nedsat sig i den lille landsby Blaakrog, virkede han tillige som tømrer, baadebygger, maler m. m. rundt om i egnen. Han giftede sig med en husmandsdatter fra et nabosogn og fik med hende fem drenge, hvoraf Christoffer Wilhelm var den ældste. 1792 døde moderen, og faderen kunde ikke se anden udvej ud af den vanskelige situation end at flytte hjem til den gamle skovfoged i Blans. Alleerede aaret efter blev han igen gift med en husmandspige fra denne by, Kirstine Jørgensdatter, som fødte ham yderligere fire døtre og en søn. Efter Eckersbergs eget udsagn blev hun en for-

træffelig, stræbsom og omhyggelig moder for hele den store børneflokk.

Den mere bevidste barndomstid kom Eckersberg saaledes til at henleve i Blans. Her var det, at hans malersjæl efterhaanden formedes under indtryk fra bedstefaderens billedbibler og øvrige illustrerede bøger, fra skolelærerens pyntelige forskrifter med snirkel- og løvværk, og fra alt det, han fik at se, naar han fulgte med sin far paa arbejde, f. eks. i omegnens kirker eller paa den nærliggende Reventlowske herregaard, Ballegaard, hvor malede figurbilleder, dørstykker og portrætter tidligt fangede hans opmærksomhed. Det hændte ogsaa, at han kom med til Sønderborg, Aabenraa og Flensborg, hvad der hørte til hans helt store oplevelser.

Allerede som lille følte Eckersberg en ganske usædvanlig lyst og glæde ved alt, hvad der havde med hav og skibe at gøre. Hans bedste legeplads var stranden nede ved Ballebro, hvorfra der dengang som senere gik færge over Alssund til Hardeshøj. Her var der noget at se paa, naar færgebåden lagde til eller fra med sin last af passagerer og dyr. Her gik tiden saa dejligt med leg ved vandet, badning, rejefangst o. l. Faderen havde selv lavet sig en baad og drengen vidste intet bedre end at komme med ham ud paa medeture, — helst midt ud paa sundet, hvor sejlskibe af den ene og den anden slags ofte passerede lige forbi. Hvad han her gjorde af iagttagelser vedrørende vind og vejr, himmel og hav, detaillier ved skibene osv., det gemte han hen i sin glimrende hukommelse. Han skulde faa god brug for det siden. Paa samme maade prentede indtrykkene fra det sundevedske landskab sig ind i hans modtagelige sind. En lykke var det, at saavel faderen som stedmoderen tidligt synes at have været opmærksomme paa deres ældste drengs særpregethed. De støttede ham paa alle maader, ved at skærpe hans opmærksomhed overfor naturiagttagelser, ved at lade ham udvikle sin lyst til at tegne, ved i det hele taget at tage hensyn til hans følsomme ge-

Marine

myt. Ogsaa sognepræsten A. G. Fabritius og diakonen Hans Windkilde i Ullerup, som begge havde bemærket hans usædvanlige evner, gjorde deres til at opmuntre ham. Mon ikke de tillige har medvirket ved at skaffe ham den læreplads i Aabenraa, som han tiltraadte 1797 lige efter konfirmationen?

Bertel Thorvaldsen

Hans mester, maleren Jes Jessen, var nemlig ikke nogen helt almindelig maler. I hans værksted kunde den unge, haabefulde lærling godt høste adskilligt udbytte ud over den rent haandværksmæssige færdighed. Fra en vid omkreds gik der bud efter Jes Jessen, naar f. eks. stolestader og pulpiturer i landsbykirker

skulde dekoreres med blomstermalerier e. l. De velhavende bønder paa Løjtland brugte ham, naar de vilde have deres panelstuer rigtig fint stafferet. I adskillige sønderjydske kirker

Anna Maria v. Udden

(Hjordkær, Rise, Varnæs, Nybøl, Lysabild m. fl.) findes ovenikøbet alterbilleder af Jessen, der viser, at han ogsaa indlod sig

paa at male større figurfremstillinger. I saadanne tilfælde har han vel brugt kobberstik som forlæg. End ikke detailmalerier veg han tilbage for, hvilket et signeret slagbillede paa Koldinghus kan være bevis paa. Sidst men ikke mindst gav han sig af med at male portrætter, ja, han blev efter provinsforhold meget dygtig i denne kunstgenre; nogle af hans portrætmalerier er nu havnet i offentlige samlinger. Kort sagt, han var ikke saa lidt af en kunstner, og Eckersberg fik hos ham lejlighed til at se og prøve meget af det, der skulde komme til at fylde hans liv.

Imidlertid stod Eckersberg ikke læretiden ud hos Jes Jessen. Efter tre aars forløb førte en uoverensstemmelse til, at han forlod sin mester uden noget svendebrev i lommen. Det har vel nok hørt til de mere sjældne foreteelser, at en læredreng fra en lille landsby, udgaaet fra et agtværdigt haandværkerhjem, saaledes stak af fra sin plads i utide. Men mon ikke denne tildragelse maa ses som udtryk for det unge, selvhævdende kunstnersinds gærende vækst? Eckersberg drog fra Aabenraa til den større by Flensborg, hvor han fuldendte sin uddannelse og iøvrigt hævdede sig smukt hos sin nye mester, Johan Jacob Jessen. Tre Flensborg-aar kunde nok modne ham til den klare maalsætning, at han vilde være kunstner og derfor maatte se at komme til København paa det berømmelige kgl. akademi for de skønne kunster. Hans eneste bekymring var, hvorledes han skulde skaffe midler til dette forehavende. Fra hjemmet kunde han ikke regne med nogen støtte i den retning, — det var han fuldt klar over selv. Altsaa gjaldt det om at finde paa udveje. Han fik en fin anbefaling fra sin mester og gav sig derefter til at udarbejde et andragende om økonomisk hjælp, hvilket blev sendt ud til en række velstillede flensborgske borgere. Resultatet blev et beløb paa godt 50 rigsdaler, og med dem i lommen gik han en majdag i 1803 ombord i en smakke, som skulde føre ham til det forjættede maal — »die Vaterlandschule der heiligen Kunst«, som han selv havde kaldt det i bønskriftet til sine velyndere. Dermed sag-

de Eckersberg farvel til sit kære hjemland, som han senere kun gensaa enkelte gange, dels paa gennemrejse til og fra udlandet 1810 og 1816, dels ved ganske faa, korte besøg sidenhen, bl. a. i 1830. Men at hjemstavnen ikke slap sit tag i ham, fremgaar paa saa mange maader, baade af hans senere liv og af hans kunstneriske indsats.

Der fulgte nu først syv indholdsrige, men vanskelige uddannelsesaar i hovedstaden, hvor han paa akademiet fik lejlighed til at dokumentere sine uomtvistelige kunstneriske evner; men samtidig maatte han for at tjene til livets ophold give sig af med mere haandværksbetonet arbejde. Det sidste kunde ikke andet end hæmme udviklingen af personligheden — al god kunsts vigtigste forudsætning. Allerede i denne periode dyrkede han alle malerkunstens forskellige grene, men paa intet omraade ydede han det helt fuldendte. Sit virkelige gennembrud fik Eckersberg først i aarene 1810—16, da han, efter at have faaet akademiets store guldmedaille og det dermed forbundne rejsestipendium, fik mulighed for at opholde sig tre aar i Paris og derefter tre aar i Rom. Hvad han i disse aar fik af indtryk, — ved at lære de store museers indhold at kende, ved at kopiere berømte mestres værker, ved en tid at lade sig undervise af den fejrede franske maler J. L. David, ved samlivet med danske og fremmede kunstner kolleger (i Rom først og fremmest Thorvaldsen), og sidst men ikke mindst ved at færdes i det fremmedartede milieu med øje og sind aabent for, hvad han mødte af natur, mennesker og monumenter, — det satte sig spor ikke blot i alt det, han malede og tegnede under selve opholdet i udlandet, men i hele hans senere produktion. Han lod sig ikke nøje med en tilegnelse af det fremmede; hvad han saa og lærte, bearbejdede han, saa det kom til at passe til hans specielle udtryksform. Deri ligger det store og vigtige hos Eckersberg, at han kunde lade de nye indtryk befrugte sin egen kunst.

Allerede før hjemkomsten 1816 var kunstnerens berømmelse

slaaet fast gennem de billeder, han havde sendt hjem fra udlandet, først og fremmest det mesterlige portræt af billedhuggeren Thorvaldsen, som han malede i Rom og skænkede akademiet i København for at vise det en prøve paa sin kunnen. Intet under, at Eckersberg i København straks fik fuldt op at gøre som portrætmaler. Selv om naturligvis ikke alt, hvad han malede paa bestilling, kunde blive af lige høj kvalitet, er der dog blandt hans mere end halvandet hundrede portrætter en hel række, der rager op saavel ved deres fornemme linievirkning og faste opbygning som ved den rene farveholdning, grundige bearbejdelse og indtrængende karakteristik.

I en sjælden grad bringer disse portrætter bud om den tid, i hvilken de er blevet malede. Det var et mærkeligt tilfælde, at Eckersbergs eneste virkelige konkurrent paa dette felt skulde blive en anden sønderjyde, men med et vidt forskelligt naturel, nemlig vestslesvigeren C. A. Jensen fra Bredsted.

Imidlertid laa det ikke for Eckersberg at specialisere sig som portrætmaler. Allerhelst vilde han vinde laurbær inden for historiemaleriet, der dengang af alle betragtedes som malerkunstens højeste maal. Det kom heller ikke til at mangle paa opgaver, idet man netop stod overfor at skulle udsmykke det nyopførte, klassicistiske Christiansborg, og hvad laa da nærmere end at tilbyde Eckersberg en vigtig rolle i dette forehavende. Men her kom han tilkort. Det laa hans nøgterne, jordbundne natur for fjernt at digte i den store stil og at spille paa romantiske, følelsesbetonede strenge. Baade i indhold og komposition blev hans historiske malerier som regel stillestaaende og lidet sigende. Se blot paa et af de mest kendte, »Bøndernes Hyldning af Kongen og Kronprinsen ved Frihedsstøtten«, hvorledes alt her er stivnet i hans haand. Det er meget ejendommeligt, at medens romantikken i Danmark med Oehlenschläger slog stærkt igennem inden for litteraturen i 1800-tallets første halvdel, blev kun-

**Christian VII og Kronprins Frederik hyldes af bønderne
ved frihedsstøtten**

sten i første omgang næsten helt uberørt af disse strømninger. Grunden er i meget høj grad at søge netop i Eckersbergs indflydelse.

Hans stærke side var alt det, som han opfattede med sine egne sanser. Derfor kunde han præstere et saa fremragende galleri af portrætter som omtalt ovenfor, derfor blev hans banebrydende indsats først og fremmest at spore inden for landskabs- og marinemaleriet, hvor iagttagelsesevnen var det grundlæggende. I nogle smaa billeder har kunstneren skildret dansk natur paa en vidunderlig indtrængende maade. Et af de ypperste er et lille prospekt af egnen omkring Renbjerg teglværk ved Flensborg fjord, malet 1830 under et besøg paa Sundevad. Her har hjemstavnsfølelsen ligget i baggrunden og ligesom stemt hans sind lyrisk over for det iøvrigt helt naturalistiske motiv.

En væsentlig plads i Eckersbergs produktion indtager marinebillederne. Den dybe kærlighed til sø og hav, den levende og varme interesse for skibe var arvegods fra barndomsaarene i Blans og Ballebro, som voksede sig stedse stærkere, jo ældre han blev. Ved sørejser i de danske farvande, ved samkvem med søfolk ombord, ved indgaaende iagttagelser af lyset og luften, havet og skibene forberedte han sine søstykker, saa man med hensyn til nøjagtig gengivelse ikke finder deres lige. Dertil kommer, at de rent malerisk som regel er af fremragende kvalitet.

Naar talen er om kunstværker, skal man imidlertid ikke nøjes med andres beskrivelser. De bør ses med egne øjne. I vore dage, da en rejse fra Sønderjylland til København er en smal sag, synes jeg det maa være et særlig smukt maal for den berømte kunstners landsmænd at stifte personligt bekendtskab med hans værk. Det kan man gøre ved at opsøge de museer, hvor en række af hans malerier nu er havnet, nemlig Statens Museum for Kunst, den Hirschsprungeske Samling og Ny Carlsberg Glyptotek. Den allerbedste form for et museumsbesøg i de som regel altfor

store museer er netop at komme alene eller nogle faa, med et bestemt forsæt. Altsaa vil jeg raade de mange sønderjyder, der mellem aar og dag besøger vor skønne hovedstad, til at gaa derhen, spørge om vej til salene med Eckersbergs billeder og saa bruge en lille stund til betragtning af hans dejlige malerier. Saa først vil man forstaa, hvorfor han regnes blandt Danmarks største kunstnere.

Skaldet og skeløjet.

Af Knud Andersen.

Briggen »Fædrelandet« af Kragerø lossede tømmer i London da præstens runner kom med indbydelse til julefest i den norske sømandskirke. Han blev modtaget uden større begejstring, besætningen frygtede en fælde, en juleaften ved land var saa usædvanlig og saa i en sømandskirke, det kunne let udvikle sig til noget generende, paatrængende og sentimentalt. Der var mere sikkert om bord eller henne i den »Den britiske løve« lige udenfor dokken ved højbanen.

Besætningen drøftede sagen, først roligt, siden med liden-skaberne kogende ud over alle bredder. Kokken agiterede kraftigt for sømandskirken, og da han galede højest, fik han naturligvis flest tilhængere, hvorpaa han roligt gik ind i kabyssen, lukkede døren og slap sin glæde over sejren løs i et anfald af latter. — Nu blev han fri for at lave julemad.

Han var en lille flabet københavner; ellers var besætningen norsk, undtagen Alexander. Bohuslænding fra Strømstad, anset for sin raskhed, der var udviklet fra barnsben som værn mod kammeraters drillerier, for han havde aldrig haft et haar paa hovedet. For ikke at udfordre spotten gik han til daglig med en gammel, forslidt arbejdsparuk, flosset i kanten og paa de værste steder spækket som en maatte med haar fra skibets puddelhund. I land bar han en mørk, glat paruk med bagbords skilning. Han og kokken var svorne venner, for københavneren gjorde sig aldrig vittig paa bekostning af svenskerens kunstige haar, og Alexander satte pris paa finfølelse.

Aftenen forløb straalende med steg, stokfisk, risengrød, juletræ og dejlige piger, som vartede op mellem norske flag og farver. Jule- og nationalstemningen tødte efterhaanden gutterne op, og da hovedbegivenheden, uddeling af julegaver, løb af stabelen, kulminerede det verdensberømte sømandshumør i meridianen.

— — —

I Skandinaviens mørke efteraarsmaaneder sidder en hær af opofrende kvinder med alle de tanker, der bevæger en kvinde-

sjæl, og strikker tusindvis af halstørklæder, vanter, strømper, uldtrøjer og slips, der sendes ud i den vide, utaknemmelige verden som julegaver til søfolk, de ikke kender. De fleste ledsager gaven med en hilsen — et formanende — »Skriv hjem til mor« — fra en enke, hvis mand havet tog, og hvis søn det giver føden, eller et lønligt haab fra en pige, der »holder saa meget af søfolk« eller hvis bror — »ogsaa gerne vil til søs«. —

Det hænder, at modtageren faar et anfald af samvittighedsnag og skriver hjem. — Kære moder! Nu skal du alligevel have et brev. Vi kom her til Bondesajres for en uge siden. Det er et værre hundehul, og musketterne er ved at æde os op. Sig til Ellen, at hun kan renne og hobbe. Jeg sente henne et kort fra Maracaibo i fjord uden at høre et kvidder. Hun biller sig naak noget ind; men det skal blive løgn. Ellers gaar det godt. Haaber du har det ogsaa.

Din hendgivne søn Charles.

Men kun sjældent kvitteres for gaven. Det er svært at faa dokumentet sat op, for hvem har papir, pennen er rusten, blækket tykt som grød, og hvordan staves de vanskelige ord? Man vil gerne gøre et dannet indtryk. —

Undertiden bærer pakkerne paaskriften: — »Til een, som aldrig har været til sømandsjuletræ« — »Til de blaaeste øjne« — »Til den bedste sangstemme« — »Til ham med de største fødder« — »Til de sorteste negle« eller — »Til den flotteste tatovering«.

»Til en, der ingenting har faaet!« raabte præsten.

»Her!« Alexander løftede kokken i strakte arme, hvorpaa københavneren fik aftenens største pakke, en islandsk trøje, den naaede ham til knæene. Indeni laa et julekort med en forgyldt engel. Paa bagsiden havde en rystende haand skrevet:

Kære ukendte sømand!
Naar stormen du maa døje
i vinternattens kuld,
saa træk i denne trøje
af faarets varme uld.

Og lad den ofte minde
dig om din moder kær,
som haver dig i sinde
i havets vilde vejr.

Da mærkes kulde vige
fra sjæl som og fra krop,
og tanken ses at stige
med tak til himlen op.

En sømandskone. Adresse.....

Hun er god nok, fastslog Alexander. »Den sang varmer hjer-
tet helt ned i sokkerne, selv om hun tror, tanker kan ses. — Naar
gaverne er delt ud, skrubber du jnd paa læseværelset og skri-
ver pænt tak.«

»Jamen jeg drukner i den. Og islandsk trøje — i byssen —
i troperne.«

»Hvad rager det hende, din torsk. Bare tak væk.«

De blev afbrudt af latter, da præsten holdt en lille pakke
op og raabte: »Til den mest skaldede!«

»Her!« skreg »Fædrelandet«s besætning og puffedede Alexan-
der frem. Hans ansigt havde farve som bagbords lanterne;
men han klarede situationen og strøg sin sorte, glatte paryk af
under salens jubel. Præsten bøjede sit skaldede hoved dybt og
lo. »Jeg troede ikke, jeg var et haar bedre end andre; men....
pakken er din, min gut.«

»Det er nok en allongeparyk«, foreslog en stemme fra Oslo.
»Ellers en pose med sildeskæl.« Det var en stavangerdialekt.

»Det er prøver paa haareliksir,« mente Alexander og stak ga-
ven til sig. — Det var en dejlig aften. Han tændte piben og
drejede parykken en kvart omgang. — Hvor var nu den uting af
en kok. — Han fandt ham i læseværelset med papir foran sig,
penneskaffet i munden og hænderne rodende i haarfylden for at
undersøge, om der skulde findes en tanke. Længere inde var der
ingen.

»Hvad i alverden skal man skrive?«

»Hvad jeg siger. — Dyp pennen og gaa paa.«

— Ædleste Sømands frue! Som jeg gik i sorgens og hjem-
veens tunge tanker dryppende af regn og hundekulde i denne
hellige juleaften og længtes efter min fromme barndoms mo-
der førte et indre held ganske angpassang mine fjed til arne-
stedet for Deres dejlige gave den norske sømandskirke som jeg
straks trak paa og sidder som støbt i punktum jeg har aldrig
været saa varm i noget i mit liv eller glad til sinds og sangen
vil jeg synge for mig selv i min ensomhed paa de lange vagter

de tusinde mile fra mit kære hjem naar verden gaar mig imod punktum igen det vil glæde min moder at De har skænket noget til en som ingen ting har faaet og fik alt for meget med tak og høj agtelse. Peter Isted. —

»Nu frimærke paa og i postkassen med det. Jeg gaar om bord.«

»Saa gaar jeg med.« De fulgtes ad gennem taagen, der var saa tæt, at man kunne skære smaastumper ud til erindring.

»Du maa gerne faa islænderen.«

»Vi kan bytte,« svarede Alexander, da han havde aabnet sin pakke. »Her er haarvand, børste og kam... nej, vent lidt; her er ogsaa brev.« — — Han læste for sig selv.

Skærholla, Kirkøya Hvaler, Norge, 1. oktober.

— Kære gamle sømand! I disse tindrende senhøstdage, naar aftensolens straal stryger over havslidte skær og falder paa krogede rygge bag blanke ruder, mens fyrren dufter, og løvtræerne drypper deres dejlige bladguld i sundet, der er blaat som krystal, sidder hele Norges vældige hær af dydige koner og strikker milelange halstørklæder til vore søfolk og stygge, grove uldtrøjer, der gnaver huden som det skinbarlige utøj, saa det maa vel blive jul engang igen.

Og alverdens giftelystne piger paa Hvaler hækler slips og baldyrer lyseduge i haab om, at kække unge styrmænd eller maskinister skal faa dem i julegave og blive saa bævende rørte, at de rejser hjem med første rutebaad og styrter til alteret med dem. Men hvem tænker paa gamle, skaldede søfolk, som ikke har nogen chance? — Det gør jeg altsaa jeg. Margit Risdal. —

Bliv ikke sur over denne gave, men brug den flittigt; thi fordi man er udgaaet i toppen, kan man godt gøre sig umage for at se lidt menneskeligt ud, og det kan hænde, haaret skyder igen til vaaren. — Vores have er ogsaa ved at blive skaldet; men jeg synes næsten bedst om den saadan.

Glædelig jul og venlig hilsen, hvor De saa faar den. — Margit Risdal. —

»Maa jeg ogsaa faa brevet?

»Det er ikke for kokke; men kan du holde tuden, skal du faa lov at læse det selv. Jeg vil dog ikke bytte julegave med dig.«

»Hun er ikke saa skeløjet. Hun har poetiske gaver. Skal jeg takke for dig?«

»Ingen kvindefødt skal takke hende uden Alexander af Strømstad personlig. Mærk dig det.«

Nogle aftener efter sad han i sømandskirkens læseværelse og skrev efter moden overvejelse:

— *Brig »Fædrelandet« af Kragerø, London, juleaften.*

Bedste giverinde, fru eller frøken Margit Risdal! Som et budskab fra en anden verden faldt Deres julepakke, som jeg gemmer til min sidste stund, ved præsten i den norske sømandskirke i Londons juletræ, i undertegnede sømand fra Strømstads turban, hvorfor jeg skynder mig at takke. — Deres brev er saa fornøjeligt, at jeg har læst det flere gange daglig og vil vedblive dermed, mens jeg i ærbødighed spekulerer paa, om De er frue eller frøken. Det staar vel skrevet i firmamentet; men her ser man hverken sol eller stjerner.

Desværre skyldes min skaldethed ikke alderen, men nedarvet familielighed, for jeg er kun fire og tyve aar, hvilket er beklagelig nok, naar man ser andre med deres haars fulde brug, som man altsaa umuligt kan se saa ungdommelig ud som uden hat. Dog vil jeg følge Deres raad og anstrenge mit udseende med at forbedre mig for Deres skyld. Heldigvis har skæbnen givet mig et svinagtigt godt humør, og skulde den nogensinde gøre mig sur, tænker jeg paa brevet fra Dem, som jeg allerede kan udenad.

Efter udlosning sejler vi igen ud paa de vildene vover, hvor der hverken er julehilsener fra fruer eller frøkener. Bare jeg dog vidste, hvilken af delen, De er, naar jeg tænker paa Dem, for det gør katten til forskel, naar man første gang faar brev fra en dame med venlig hilsen fra Alexander af Strømstad.

.Adr.: Norwegian Consulate, Cardiff, Wales, England.

— — —

Da »Fædrelandet« tre uger efter kom til Cardiff, fik Alexander følgende brev:

Skærholla, Hvaler, Norge, d. 3. januar.

— Hr. Alexander af Strømstad. — Mange tak for brevet, som er dateret den aften, De modtog mit brev; men længere nede skrev De, at De havde læst det flere gange daglig. For-

haabentlig har De andet at bestille, for naar De kun er svensker, er De nok hverken kaptajn eller styrmand om bord, men maaske dog af kultiveret slægt. De bliver tit skaldede, før De ved af det. Deres navn lyder næsten kongeligt. Maaske er De en adelsmand, det er gaaet tilbage for. Det skulde De se at faa undersøgt. Jeg kom til at tænke paa alt det ved ordet, firmament. Er det latin, eller er De en spasmager?

De kan stole paa, det staar ikke i firmamentet, om jeg er frue eller frøken, jeg maa dog vist kaldes det sidste, da jeg ikke for tiden ved af nogen mand at sige; men ingen ved, hvordan det kan gaa. — Gutterne herfra fisker næsten bestandig — i særdeleshed brisling — forresten er jeg ikke saa dum at lade mig fange. Der er desværre en kedelig fejl ved mine øjne; men vender jeg siden til, ses det næsten ikke.

Det er vist forfærdelig paatrængende at sende Dem mit fotografi i profil, for det ligner mig ikke (at gøre det), men De skrev saa venligt. Skønt jeg langtfra er saa pæn som paa billedet, er jeg alligevel glad, undtagen naar jeg tænker paa, hvor let De kunde forlise eller falde over bord. Jeg ved ikke, om jeg skal blive rørt over, at De vil gemme haarvandet til Deres sidste stund, naar De alligevel ikke bruger det. De kunde forresten gerne sende mig et billede af Dem med hat paa — nej, tag den hellere af. En mand kan bedre være sine skavanker bekendt. Hvis De skriver Deres adresse, er det ikke umuligt, jeg tænker paa Dem en sjælden gang.

Mange venlige hilsener fra Margit.

— — —

»Fædrelandet«. Cardiff, den 28. januar.

— Kære frøken Margit. Undskyld de sorte fingre; men det regner, og vi vader i kulstøv. Tak, tusinde tak for Deres kære brev og det skønne fotografi, som jeg har spenderet tolv shilling paa en musligeramme til og hængt i min køje, saa jeg bestandig har Dem for øje. Jeg kunne ikke drømme om, at De var saa dejlig. Mine kammerater er forbavsede over, at De ikke har giftet Dem og alting.

Jeg er desværre hverken kultiveret eller styrmand, ej heller har jeg blaat blod i aarene, men det ufortyndede svenske, som er mindst lige saa godt. Jeg fik en omstrefjende fotograf til at knipse mig paa kajen. Desværre havde den lede skibshund lige

„Fædrelandet“, Cardiff den 28. januar

forinden faaet fat i mit haar og slæbt det ind i hundehuset. Den løber og flaar i alting, for den er kun en hvalp og ved ikke, hvad den gør; men det ligner da nogenlunde, saa De bedes tilgive den.

Jeg plejer at være temmelig ligegyldig med mit udseende; men siden jeg fik Deres billede, ønsker jeg, at jeg var nogenlunde pæn og fiskede brisling eller hvad der nu kan være ved Hvaler. Tankerne gaar deres ustyrlige veje, naar man sidder ensom og gerne ofrede livet for at se Dem i virkeligheden, som er tom og trist uden Dem. Vi kommer under spouten i morgen og sejler til Santos med kullasten, — Vær hermed hilset paa det venligste allermindst.

Deres længselsfulde Alexander af Strømstad.

Adr. Norwegian Consulate, Santos, Brazil, South America.

— — —

Skærholla, Hvaler, Norge, den 18. februar.

— Kære Alexander af rørelse. — De kan nok ikke taale at faa brev og foto fra en dame uden at blive sentimental og tro, hun lægger noget i det. Bild Dem bare ikke ind, at jeg er dejlig, naar jeg er skeløjet. Og kald ikke mine breve kære. Jeg skriver, hvad jeg har lyst til, og mener det maaske slet ikke. Jeg har været forlovet utallige gange, og det med folk, som hverken var skaldede eller fra Strømstad; men jeg har faaet nok af det, og selv om De var kronprins eller skibsreder, ville det ikke nytte Dem at logre for mig. De maa hellere smide mit billede over bord og bruge den dyre ramme til noget andet. Jeg ønsker heller ikke, at Deres dumme kammerater skal komme med bemærkninger om mit udseende. — Jeg haaber, skibshunden vil æde Deres paryk. Den ærgrer sig formodentlig over det fjollede paahæng. Mon De har haft en god rejse? Ja, kunne jeg sejle langt bort, ved jeg nok, hvad jeg vilde.

Jeg troede, De var en gammel mand af dem, der ikke bliver tossede, naar man viser dem en venlighed, og saa er De en galfrans ligesom alle de andre. Der er ingen maade med jeres trofasthed, naar maanen skinner og fortryller den dejlige natur; men ved solopgang kan I ingenting huske. — Gid det snart var foraar. — Hvor mon De skal hen fra Santos? Til Afrika velsagtens og saa til Australien eller Kina? — Bliv nu ikke sentimental i hver havn. Det kan der gøres megen skade med.

Det er ikke alle piger, der er saa haardkogte og erfarne som frøken

Margit Risdal.

P. S. Tro endelig ikke, at jeg nogensinde har været ked af at være skeløjet. Det har jeg tværtimod altid været glad for. Det er min mening, hvis De ellers kan forstaa den; men det kan De saamænd desværre ikke. — Margit Risdal.

P. S. De skriver, at De gerne ofrede livet for at se mig. For det første skal De ikke gøre Dem ulejlighed, for det andet er det noget vrøvl, for det tredje er det synd for Dem og for det fjerde vist ikke engang sandt. M.

P. S. Det er rigtigt, De sendte jo et foto. Tak for det. Det er ikke blevet indrammet, for saa fylder det saa meget og er utransportabelt, hvis De ellers kender det ord. D. M.

— — —
»Fædrelandet«, Santos, den 16. april.

Kære elskede Margit. Nu skal du snart have tak. Skriv du kun Alexander af rørelse og kald mig sentimental, for jeg var sentimental den aften for salte susende alvor; men ikke noget imod, hvad jeg har været siden jeg fik dit brev her, jente min; men kald ikke mine kammerater dumme, for saa er du ikke rigtig klog.

Dit billede er hamret fast i min køje og dine ord i min sjæl, og selv om du er saa skeløjet, at du ser forud med det ene og agterud med det andet, elsker jeg dig af hele mit flammende svenske hjerte. Jeg skønner nok, at du har haft frygtelige skuffelser; men om du saa har været forlovet ti tusinde gange og faaet nok af løfter i maaneskin og glemsel ved solopgang, slipper du ikke for at prøve igen, og det bliver med mig.

Du kan tro, jeg forstaar dine breve, hvert komma og hver tanke mellem linierne, jeg synes allerede, jeg kender dig lige til bunden af din overstadige, skuffede og vidunderlige kække og kærlige sjæl, og der eksisterer ingen anden pige i verden for mig. — Er det noget snak, at jeg vil ofre livet for dig? Ja, maa-ske, for jeg vil helst leve og dø med dig i mine arme, saa ubændigt længes jeg efter dig. Vi venter paa last til Hamburg. Den maa vel komme engang. Her er lidt revolution og saadant. — Jeg haaber paa friske passater og en drivende sydvest fra Azorerne.

Din i maaneskin og solskin med hud og paryk til døden trofaste Alex.

Santos d. 5. juni. Endelig. Begynder at laste i morgen. Sejer sidst paa maaneden.

Adr. Norwegische Konsulat. Hamburg.

— — —

I Hamburg fik Alexander langt om længe følgende korte brev, dateret Hvaler d. 9. Juli.

Kæreste Alex. Hvem har givet Dem lov til at skrive du? Som en storm kom dit elskede brev. Hvornaar kommer du dog selv? Jeg troede aldrig, I slap derfra; men nu er I paa hjemrejsen. Jeg længes og frygter kun for, at mit udseende skal skuffe dig. Jeg har ladet mig operere paa begge øjne for at blive lidt pænere; men lægen ved ikke endnu, om det lykkes. Ellers maa du tage mig, som jeg er. — Din! Din! Din! Hils dine kammerater.

D. 6. august. Nu gaar det bedre. Jeg kunne skrive i dagevis; men jeg kan ikke skrive et ord.

— — —

Hamburg, d. 16. september.

Min Margit. — Ankom i dag. Tak og tak for brevet. Vi klarer den fint, vi to. Afmønstrer saa snart, vi er udlosset. Tager baaden til Gøteborg d. 28. september. Hvad mener du om at mødes der eller i Strømstad? — Kakkerlakkerne har ædt min paryk paa rejsen. Nu vil jeg katten rive mig have en ægte uspiselig svensk paryk eller ingenting. — Det maa du bestemme. → Jeg længes efter at se dine elskede øjne, ikke mindst det, jeg aldrig har set. — Din for evigt skaldede Alex.

Adr. Sømmandshjemmet, Gøteborg.

— — —

»Farvel du uting af en kok«, sagde Alexander, da de skiltes i Sankt Pauli. »Vi maa ikke miste forbindelsen med hinanden. Jeg ved, du bryder dig ikke om at lave julemad, og det var et godt princip. I aar skal vi fejre jul i Strømstad, og du kan vel nok bruges til forlover, naar du bliver pudset lidt op. Jeg har haarvand og de fornødne grejer.«

»Jæ ska' nok være der.«

— — —

Paa Gøteborgs triste sømandshjem laa et brev til Alex.

Hvaler, d. 24. september.

Min Alex. Min, min, min. — Det er slet ikke til at tro. Naar vi mødes bliver det lige et aar siden, jeg skrev til den gamle skaldede sømand. Jeg er døden nær af længsel; men til Gøteborg eller Strømstad tager jeg ikke. Du maa komme til Hvaler. Kom! Kom! Kom!

Jeg gaar ikke over grænsen — absolut ikke, før du er her — og saa er alle grænser slettet.

Din for evigt Margit.

Slægtens toner.

Af A. Friis, Vivild.

Den gamle overretssagfører sad ligesom sunket sammen i sig selv og lyttede med fjerne øjne til sønnens spil deroppe paa tribunen. Han sugede tonerne ind, besat af en ligefrem hunger efter vellyd, som han ikke havde kendt siden sin ungdom, da musikken for ham baade havde været en drøm og et livsproblem, en aandelig styrkeprøve i hans egen sjæl og sind. Nu stod hans søn deroppe og spillede, gød sin kunst udover den tætpakkede sals hundredhovede publikum, beherskede det fuldtud og suverænt, som det kun forundes de store kunstnere Hvor han lignede slægten — den tætte skikkelse, de fri bevægelser, det stærke, markerede, lidt tunge ansigt, det lyse haar, der højst ukunstnerisk var kort og velfriseret, og saa øjnene han kendte gløden i blikket. Jo, han var en Kragh helt igennem, i sind og skind, men maaske en stærkere Kragh en Kragh uden brist forhaabentlig, ja.

Overretssagfører Kragh rettede sig i stolen og rystede sine tanker af sig. Han saa paa den unge kvinde, der sad ved siden af ham. Hendes straalende øjne og halvaabne mund røbede hendes betagelse. Hun sad næsten stivnet i lytten. Kragh nikkede med et lille smil. Ogsaa det var godt

Den sidste tone døde hen i salens stilhed, vibrerede dirrende i rummet og var borte. Et brus af begejstring slog op mod den unge kunstner, der langsomt lod violinen synke ned og ligesom lidt aandsfraværende bukkede.

— En kunstner, ja, mumlede overretssagfører Kragh

med et smil, ingen spillemand. Han spiller kun, fordi han *maa* spille.

— Hvad siger du, svigerfar, sagde hans unge naboerske.

— Aah, jeg tænkte kun lidt højt, min ven. Kunde du høre det i al denne her virak?

— Jeg ved ikke rigtig maaske følte jeg det kun. Hun tog ham under armen.

— Lad os prøve at komme ud i tide. Saa kan vi være hjemme og modtage triumfatoren, naar han slipper herfra.

Paa hjemvejen sad overretssagføreren tavs tilbage-lænet i bilen.

— Tænker du endnu, svigerfar, smilede Erna.

— Ja, men ikke højt mere. Det er jo en stor aften for os alle.

— En stor aften? Du bruger saa smaa ord, svigerfar. En sejr, en succes, noget stort Kan du ikke mærke, hvad jeg føler nu anerkender de Niels, jubler for ham, han staar og spiller ekstranumre derhenne endnu og saa siger du bare sindigt: „En stor aften“.

Hun ruskede ham smilende i armen.

— Jo, jeg ved nok, hvad du føler, det har jeg set hele aftenen Lad os saa sige det, som du siger det. For mig er det maaske endda endnu større.

Hun saa spørgende paa ham, men han svarede kun med et lille smil og et nik.

Der var festligt oplyst allevegne, da Niels Kragh kom hjem. Erna fløj ham om halsen i døren og knugede ham i overstrømmende lykke. Den gamle overretssagfører nøjedes med et haandtryk og et smil, der sagde saa meget. Saa skænkede Erna et glas vin op.

— Nu maa I ikke tage fat, hvor de derhenne slap, sag-

de Niels Kragh med et skævt smil, der gjorde hans ansigt drenget.

— Det bliver heller ikke virak, min dreng, men kun en lille tak og et tillykke fra Erna og mig. Vi to behøver jo ikke at sige saa meget, vel?

— Nej, far, I siger tak nok ved bare at være her hvis det da ikke er mig, der skal sige Jer tak, ja, det er det vist.

Niels Kragh satte sig i sofaen med sin unge hustru, men den gamle overretssagfører blev staaende og saa paa sin søn med et eget granskende blik. Saa nikkede han, ligesom indrømmende rigtigheden af en tanke, han ikke gav ord for.

— Du taler om tak, Niels. Det er et godt ord at bruge og kende. Lad mig saa i aften bringe dig en tak fra en, du aldrig har set eller kendt, men som har drømt om dig af hvis længsler du var en saare væsentlig del.

Overretssagføreren vendte sig brat og gik ind paa sit kontor, hvor de hørte ham rasle med et nøgleknippe og lukke en skabsdør op. Erna saa spørgende paa sin mand, hvis øjne spændt var rettet mod døren.

— Det er farfars skab, hviskede han. Der gemmer far de af sine minder, som han ikke vil dele med andre.

— Sine minder?

— Ja, jeg har aldrig set, hvad der er i skabet. Det har været fars alene siden mors død for mange aar siden.

Overretssagføreren vendte tilbage med en violinkasse, som han nænsomt stillede paa bordet og aabnede. Niels og Erna rejste sig og saa baade forbavsede og spændte paa ham. Overretssagføreren tog en gammel violin frem og saa paa den med et vemodigt blik, mens han stiltfærdigt lod fingrene glide over strengene. Saa saa han paa sin søn.

— Ja, den er i orden. Jeg har tit haft den fremme i mine ensomme timer men du har aldrig set den, Niels?

— Nej, den har jeg aldrig set.

— Der har ikke været spillet paa den i 50 aar det er min fars violin, og nu skal det være din, Niels, fordi jeg i aften har faaet svar paa et spørgsmaal, der har forfulgt mig i alle de aar, du har arbejdet dig frem ad kunstens bane, lige fra du som dreng første gang tog en violin i din haand. I aften ved jeg, at du er den værd og atter kan lokke lykkens toner frem af dens strenge.

Han smilede et stille smil og saa paa sin søn. Niels vidste ikke noget at svare, da han fik den gamle violin i haanden.

— Ja, det er jo saadan lidt store ord at bruge, det plejer vi jo ikke her i vor slægt, men i aften vil jeg gøre det. Du skal næsten løse en forbandelse, der er i dette instrument, gengive det dets sjæl det har ventet paa dig i længere tid, end du har levet Sæt Jer ned, saa skal jeg fortælle Jer violinens historie, den maa du kende for at eje den og spille paa den.

De satte sig ned og Niels greb prøvende i violinens strenge, mens han saa nøje paa den.

— Ja, men det er jo en Cremoneser, far.

— Det er en Guarneri, det er en kostbar violin, men den er mere end det Du har ikke kendt din farfar, Niels. Han døde allerede da jeg var ung, og da jeg giftede mig temmelig sent, blev du født adskillige aar efter den tid. Du ved vel heller ikke saa meget om ham ud over, at han var en velanset grosserer med en betydelig formue. Det, der adskilte ham fra slægten, var allerede død og borte, mange aar før han lagde sig i graven, og

jeg har aldrig talt til dig om det, der er hans egentlige historie og violinens.

Overretssagføreren sad lidt tavs og saa paa den gamle violin.

— Ja, det er hans violin. Musik var hans liv, og han var ogsaa kunstner. I sine tidligste ungdomsaar brød han ud og rejste til Paris for at lære musik. Min bedstefar knurrede, men lod ham have sin vilje . . . maaske ogsaa han i sin ungdom havde haft sine anfægtelser udenfor købmandsskabet, jeg ved det ikke. Far var i udlandet i adskillige aar — der købte han violinen — og jeg ved, at han optraadte flere gange derude, herhjemme aldrig, men han naaede ikke sit maal, maa man vel formode, for en dag vendte han hjem og gik igen ind i det gamle firma. Min bedstefar spurgte ikke, og far sagde ikke noget. Det var heller ikke nødvendigt, de forstod hinanden de to, som to led i en slægtskæde bør det.

Overretssagføreren og Niels saa hinanden ind i øjnene, og overretssagføreren nikkede.

— Far blev forretningsmand, ikke særlig fremragende, men det gamle firma arbejdede næsten selv, og han spøgede somme tider med, at det havde hverken givet plus eller minus at lade ham overtage det. Saa giftede han sig, og jeg blev født Min mor døde efter min fødsel, og kort tid efter døde ogsaa min bedstefar, det er snart 60 aar siden, og saa var far ene med mig.

— Spillede han aldrig paa sin violin?

— Jo, det gjorde han, lille Erna. Han spillede meget. Han spillede alle sine sorger bort. Maaske var det et underligt liv, vi førte i det store hus, far og jeg og violinen. Men violinen kunde vi ikke have undværet. Far sagde aldrig ret meget, men han talte i tonerne fra violinen, og

jeg forstod dem. Vi var en verden for os selv.

Erna rejste sig med taarer i øjnene og gik om bag overretssagførerens stol og strøg ham kærligt over haaret. Han tog hendes haand og trykkede den.

— Nej, min pige, vi var ikke ensomme, det tror du vel, det kom først senere. Da far giftede sig igen. Jeg var 14 aar den gang.

Overretssagføreren tav og saa frem for sig med et blik, der ikke saa det nærværende.

— Hun var et ejendommeligt menneske, underligt eksalteret og fanatisk i sit forhold til livet og menneskene. Dybt religiøs var hun, det var far ogsaa, men ikke paa hendes maade. Hvor han saa naade og tilgivelse, saa hun dom og død. Hvordan de to saa forskellige mennesker havde fundet hinanden, ved jeg faktisk ikke. Hun elskede vist far paa sin egen maade, men hun forstod ham ikke, som hun vist i det hele taget ikke forstod noget menneskeligt. Paa en maade var hun storslaaet i sin ubøjelige og haarde fanatisme, der aldrig gik paa akkord. Hun mente, at alt spil var synd, ogsaa violinspil, musik.

— Aah Erna sagde det som et langt suk.

— Ja, saa spillede far ikke mere. Han var ikke stærk nok til at værges sit liv mod hendes livssyn, som han ikke kunde dele. Og jeg . . . jeg hadede hende, hadede hende, trods det, at hun vel nok nærmest maa siges at have været god imod mig — paa sin maade. Violinen blev lukket inde i det store skab derinde. Jeg ved, at han om aftenen havde den fremme, naar han var ene. Mit kammer laa lige ved siden af hans stue, og min seng stod lige ved væggen. Tit har jeg om natten hørt ham gaa op og ned ad gulvet og stille lade fingrene glide klimprende hen over strengene. En aften hørte jeg nogle toner af Hartmanns vuggevise, den havde han tit spillet for mig, naar jeg

som lille skulde i seng. Ja, da var vi ensomme, far og jeg.

— Stakkels farfar, hviskede Niels. Hans stemme var ligesom anstrengt. Overretssagføreren nikkede.

— Men han sagde aldrig noget. Jeg tror nok, han paa sin stille maade følte sig selv mest skyldig.

— Hvordan kunde han dog det, udbrød Erna oprørt.

— Jo, han følte sin egen svaghed som en skyld, og saa lukkede han sig endnu mere ind i sig selv. Saa drog jeg hjemmefra, og faa aar efter døde far. I de sidste aar saas vi ikke tit, og vi fik aldrig sagt hinanden det, vi maaske burde have sagt. Saadan gemmer man jo tit, til det er for sent.

Der var stille i stuen nogle øjeblikke. Saa fortsatte den gamle overretssagfører.

— Efter hans død fik jeg violinen. I hans testamente var den givet til mig sammen med alt, hvad der havde staaet i hans stue, og sammen med violinen fik jeg et brev, han allerede havde skrevet kort efter, at jeg var rejst bort Det ligger ogsaa her i kassen.

Overretssagføreren tog et gulnet papir frem af violin-kassens lomme og læste:

Min dreng!

Den gamle violin er min arv til dig. Maaske bliver den en byrde for dig, — maaske en befrielse. Det afhænger af dig selv. I den ligger gemt megen lykke og megen udtalt sorg, toner, der blev spillet, og toner, der aldrig fik liv. Ethvert menneskes tilværelse bliver, som han evner at skabe det, man faar saa lidt givet. Jeg evnede for lidt og svigtede for tit. Der skal et stærkt og helstøbt menneske til for at blive kunstner, for kunsten afhænger af evnen til netop at være menneske. Jeg slog ikke til, jeg kunde kun spille. Det sværeste er at leve med en drøm og

ikke evne at gøre den til virkelighed. Men der skal ogsaa styrke til at værne sin livsmelodi udenfor kunsten. Det var jeg ogsaa for svag til. Det ramte ogsaa dig, min dreng, og det ramte ogsaa hende, husk altid det, naar du tænker paa hende. Skyld er aldrig saa ensidig, som mennesker tror.

Evner du kunsten, saa brug min violin, kan du spille dig glæde til i dit liv, saa brug den, men ellers lad den ligge til din søn eller hans søn igen, maaske. Der kommer en dag en, der er den værd, og for hvem den bliver den lykke, jeg drømte om

Overretssagføreren lod papiret synke og saa paa de to unge, der havde taarer i øjnene.

— Ja, det er violinens historie. Jeg selv magtede ikke at bruge den. Jeg turde ikke, for jeg frygtede min fars skæbne. Jeg nøjedes med jura . . . og andres kunst. Der var engang, da det var svært, men jeg kunde ikke, maaske havde jeg heller ikke evnet det, hvem ved, og saa sparede min fars skæbne mig for hans sorger. Og nu er violinen din, Niels, fordi jeg tror, du kan faa den til at klinge fuldtonende af hans ungdomsdrøm, og jeg ved, at det ikke vil briste for dig. Jeg har levet i angst fra den dag, du første gang satte en violin under hagen det har du maaske aldrig rigtig forstaaet . . .

— Aah-jo, maaske har jeg nok det, men ikke hvorfor

— Nej, det kunde du jo ikke saa godt. I de sidste aar har jeg ikke ængstet mig, for jeg saa noget fuldbyrdes for mine øjne, som vel enhver far haaber paa. Jeg ved ikke, om du har arvet din kunst fra mig og din farfar, det har du vel, men du har faaet noget, som vi ikke havde, en stærkere vilje og sjæleligt bredere skuldre. Du *evner*

Han satte violinen under hagen

det, du vil aldrig glemme, hvad kunsten er og hvad den fordrer, og du kan give det. Resten vil hun der hjælpe dig med, for lykken kan en kunstner ikke undvære.

Han nikkede mildt til Erna, der blinkede med øjnene for at faa en taare væk.

Niels Kragh rejste sig med violinen i haanden og saa paa det gamle instrument med en følelse af ærbødighed og ærefrygt. Han sagde ikke noget, men stemte strengene, tog buen i kassen og satte violinen under hagen. Han stod lidt stille, hans blik var fjernt, men klart. Og saa spillede han.

En stilfærdig melodi dirrede ud i stuen, barnligt legende og lette rytmer, humørfyldte passager, der i stigende, kraftige satser steg til en fast og stormende brus, en sejrssikker ungdommens sang, stigende og faldende gled tonerne ud i rummet. Pludseligt brødes den af noget disharmonisk, nogle moll-toner gled ind og tonede bort i en jævn, stille melodi, saa kadencer ind imellem takter af fortidens store violinmestre, men bundet inde i ens-tonigheden. Saa vendte pludseligt det første tema tilbage, løb over i lyse, glade toner, der endte i Hartmanns vuggevise, til noget hardere gled ind i temaet, barske dobbeltgreb brød løbet. Buen fortsatte sin gang over strengene i en lille vemodig nocturne, endende i nogle dybe hændende moll-toner. Saa tog Niels Kragh violinen fra hagen og greb stilfærdigt i strengene, tyst og sprød klang nogle satser af vuggevisen.

Saa lagde han violinen fra sig.

— Ja, det var din farfar, Niels. Hans sjæl er i den gamle violin, og den taler med hans røst i din haand.

Den gamle overretssagførers øjne var blanke, og han nikkede stille hen for sig.

Historier om Kong Frederik VI.

Af August F. Schmidt (F)

Frederik den sjette (1768—1839), der var konge i tiden 1808—39, er en af de monarker, hvorom der er overlevet en hel del anekdoter og smaa historier, dog ikke nær saa mange som om den senere kong Frederik den syvende.

Frederik VI besad, uden at man kan tillægge ham overlegne statsmandsevner, visse gode personlige egenskaber. Han var sparsommelig af natur og havde en folkelig optræden, der undertiden var aabenbar tilstræbt, men passede godt i tidens aand og gjorde ham almindelig elsket. Hans popularitet ud over landet maa sættes i forbindelse med, at det var i hans tid som prinsregent, at stavnsbaandet i 1788 blev løst. Han nærede forkærlighed for den militære side af statsstyrelsen, og det var ham en fryd at overvære soldaterparaden, ligesom han yndede en streng disciplin og strunk, soldatermæssig optræden.

Han var meget interesseret i ildebrande og ønskede ved saadanne begivenheder at vide god besked. Engang var der en ildløs. En af de menige gardere ved slottet, en ditmarsker ved navn Dresden, blev sendt ud i byen for at erfare nærmere om branden. Da han kom tilbage for at afgive rapport til den vagthavende officer, raabte kongen inde fra gemakket: „Lad ham komme ind til mig!“ Dresden vandrede da hen foran kongen og satte sine støvlehæle saadan i gulvet, at en stor flise sprang af parketgulvet. Derpaa rettede han sig og brølede med voldsom stemme:

„Jeg har den ære at melde majeschtæt, dat den ildebrandt er utbrudt i schlippen, aber dat der hr. brandtmajor kom hit, dat var den brandt nix mer!“

Hvorpaa han traadte af. Kongen fulgte ham med øjnene, indtil han var ude af stuen, hvorpaa han vendte sig om til gardernes officer, grev Holck, og sagde: „Det var en overordentlig klar og tydelig melding. Det gør Deres dressur møjen ære“.

Frederik VI var som nævnt meget sparsommelig og tarvelig i sine daglige livsvaner, ogsaa i sin daglige paa-kledning var han nøjsom, skønt det maa siges, at han altid var ren og pæn. Om morgenen gik han bestandig i en frakke med overtrukne knapper. Denne stærke sparsomhed skaffede sig undertiden mærkelige udbrud. Saaledes hørtes der en morgen kl. 7, mens det endnu var temmelig mørkt, stærkt spektakel i gaarden ved Amalienborg. Det var kongen, som stod dernede ved en gulvmaatte, hvis ene ende hang i en vandpyt, og skældte frygtelig ud paa en husgeraadsbetjent, der skulde banke den: „Véd han, hvorfor han er saa skødesløs med den maatte“, raabte kongen, „det er fordi det er min. Var det hans egen, saa gjorde han det ikke, for saa fik han bank af kællingen.“

Engang skulde den senere general C. F. v. Holten i audiens hos Frederik VI for at erholde permission til nogle dage at besøge sine forældre i Odense. Da Holten dengang var ung løjtnant i gardedetachmentet, skulde han have tilladelse hos kongen. Han havde i forvejen nøje ladet sig instruere om, hvorledes han burde forholde sig. „Tål saa lidt som muligt“, lød raadet, „og pas paa straks at gaa ud af døren, naar han nikker.“

Efter at Holten havde tilkendegivet sit ønske, sagde kongen: „De vil besøge Deres fader? Vi er gamle regimentskammerater, hils ham fra mig.“ Derpaa tav han; men da nikket ikke kom, turde Holten ikke gaa. Kongen stod og saa paa ham og udbrød saa paa en gang:

„Det er forskrækkelig, hvor de æder derovre i Fyen.

Ja, jeg mener saadan varm, fed gaasesteg og rødkaal og surkaal om aftenen. Det er møjet usundt, det siger Fenger. Husk nu det.“

Derpaa kom nikket, og Holten fo'r ud af døren. Kongen selv var meget spartansk med mad og drikke. Ved taflet sad han ofte og smaasov, naar han havde spist, hvad han ønskede. Han har vel nok ment, det kunde være gavnligt at advare en ung mand, der skulde paa ferierejse til de efter kongens mening madkære fynboer.

Frederik VI foretog mange rejser rundt i Danmark. Han yndede da hurtigkørsel, det gik som lyssen og torden hen ad de usle veje, og bønderne havde meget ondt af de sølle bæster, der paa disse rejser ofte maatte trave over evne. Paa en rejse i 1832, da kongen var en gammel mand, fik man ret lejlighed til at beundre hans udholdenhed. Overalt var de stedlige embedsmænd paa benene og trak majestæten rundt for at vise ham stort og smaat, uden hensyn til, at han var gammel og kunde være træt. „De mennesker har heller slet ingen barmhjertighed med en!“ sagde han ved en saadan lejlighed til general Johann v. Ewald; men til dem, der skulde vise ham noget, sagde han næsten aldrig nej.

Jyderne var grumme glade over at faa den gamle konge at se. Oppe ved Sæby var en mand saa ivrig efter at komme kongen nær, at han rendte general Frantz Bülow over ende. „Hvad s. . . gaar der af dig?“ raabte Bülow. „A haar int siet ham, a haar int siet ham!“ raabte bonden. Baade kongen og følget glædede sig hjerteligt over at se jydernes hengivenhed for landsfaderen. „Jeg har altid anset jyderne for nationens kærne“, skrev general Johann v. Ewald senere, „man holder end mere af dem efter at have været lidt iblandt dem.“

Det var for øvrigt især i Jylland, der verserede mange

historier om Frederik VI, hvem almuen her tillagde store egenskaber. Man fortalte navnlig træk, der skulle belyse kongens optræden paa Wienerkongressen 1815. Det var ved denne lejlighed følgende samtale mellem ham og kejseren af Rusland skulde have fundet sted. Kejseren sagde: „Hvad vil du, Frederik, dine bukser rister.“ Dertil svarede Frederik: „Rister mine bukser, saa rister min sabel og min klinge ikke,“ og saa tog han sabelen i den venstre haand, han kunde nemlig lige godt med dem begge, og satte saa sabelen ind paa kejserens hals med de ord: „Nu staar dit liv i min haand.“ Det maatte kejseren indrømme. En gang Frederik VI var indbudet til den tyske kejsers hof, sagde kejseren, da de havde siddet en stund: „Du lille danske konge, du kommer saa sent.“ — „Ja,“ svarede Frederik, „jeg har ogsaa den lange vej.“ Efter en lille pavse siger kejseren igen: „Du lille danske konge, du ler ad os.“ Han sad nemlig gerne og smilede. „Det er usandt,“ svarede kongen. Kejseren sagde atter: „Du lille danske konge, vil du vove en dyst med mig til søs?“ „Nej,“ svarede Frederik, „for du har det største hav, og jeg kun den lille sø.“ Atter en pavse, saa siger kejseren: „Du lille danske konge, vil du da vove en dyst med mig paa landet?“ — „Ja, mand mod mand,“ svarede Frederik. Kejseren kunde nu ikke være bekendt at afslaa tilbudet, og kejseren og Frederik prøvede da en dyst med hinanden til hest, men der var de lige kække. Saa steg de af hestene, og der begynte en kamp paa landjorden. Men efter faa øjeblikke vrister Frederik med et eneste slag klingens ud af kejserens hænder, og han blev saa erklæret for overvunden, for Frederik var saa øvet en fægter, at han kunde raade over seks andre fægtere. Dernæst gjorde han en del kunster for kejseren. Han kastede f. eks. sit lommelærklæde ud fra sig og greb det, inden det naaede

jorden, imedens han red paa hesten, idet den bevægede sig i en rundkreds.

Ja, saadan lød sagnene om Frederik den sjettes bedrifter, naar han var i selskab med andre potentater. Man forstaar godt, at en konge, der kunde berettes sligt om paa folkets tunge, blev folkekær.

H. F. Feilberg har i sin bog: „En Kaargild“ (1897) meddelt en del af historierne om Frederik den sjettes formentlige heltegerninger paa Wienerkongressen. De er ganske morsomme og supplerer fortrinligt de oven anførte beretninger, der blev optegnet af *Jeppe Aakjær* i Skiveegnen den 25. april 1883.

Det er lærerigt nok at erfare, at der helt op til nutiden kunde dannes sagn om en nutids konge. Dette er et vidnesbyrd om den folkelige anseelse, Frederik VI nød. Havde han ikke været med i Wien, „haad Danmarks Rige van splittet“, oplyses i „En Kaargild“.

Det var Kong Frederiks ønske, at det selv i det mindste skulde gaa ordentlig til i det ham betroede rige. Derfor tog han sig af alt muligt, smaat og stort. Var der en ildebrand — og det var ham muligt — begav han sig til fods til brandstedet for at undersøge forholdene.

Holdt han taffel, plejede han bagefter at give en kort kur, idet selskabet samledes i den sidste sal ved udgangen. Og han blev meget misfornøjet, naar ikke alle var til stede. En dag befandt den senere generalmajor Blücher og et par andre herrer sig netop i den omtalte sal, da en af dem udbrød: „Død og pine, klokken er mange! Vi maa se at rokke os, ellers slipper vi ikke ud.“ Og derpaa gik han hen for at aabne døren; men han kunde ikke faa den op. En af de andre herrer forsøgte, men ligeledes forgæves. Blücher var imidlertid en høj, anselig herre med kæmpekrafter; han greb i døren og tog et vældigt tag, saa den

fløj op — og ind tumlede ingen andre end — Frederik den sjette, som med begge hænder holdt paa det andet haandtag. Kongen sagde ikke et ord, men røg hen og gav Blücher et stød for brystet, saa han tumlede tilbage. Bestyrrelsen blandt herrerne var stor, og Blücher ventede sig de værste følger, om end han jo ikke kunde vide, at Kongen selv vilde give sig til at være dørvogter.

Den næste dag trak Blücher i uniformen og gik op for at gøre afbigt. Han meldte sig til adjudanten, som gik ind til kongen og underrettede ham om Blüchers ærinde. „Aa“, sagde kongen — „han skal ikke bryde sig videre om det.“ Og han tilføjede med barnlig glæde: „Jeg gav ham dog en ordentlig en!“

Helt op til sin sidste levedag var Frederik VI meget arbejdsom og mærkværdig rask. Han stod stadig tidlig op og førte et yderst regelmæssigt liv. Han holdt ikke af, det skulde ses, han blev gammel. En dag, da han red gennem København sammen med general Ewald, — noget langsommere end han plejede — sagde han: „Se, naar jeg rider saaledes, saa siger folk: Han bliver gammel, det er snart forbi med ham. Men lader jeg hesten løbe, saa siger de: han holder sig godt, den gamle konge, han kan leve i mange aar endnu.“

Det var yderst sjældent, Frederik VI udtalte sig i saa mange ord om sig selv. I hans sidste leveaar blev Blücher kongens adjutant. Den gamle monark var syg, og tronfølgeren, prins Christian Frederik, sendte en forespørgsel om majestætens helbred. Da gik han selv ud i døren og sagde med den skarpeste betoning paa ordene: „Vil De hilse prins Christian og sige, at jeg befinder mig vel, *overmaade vel*.“ Dermed smækkede den højt bedagede konge døren i og forsvandt . . . Dagen efter var han død, den 3. december 1839.

Dette dødsbudskab vakte landesorg. Og den gav sig et kønt udslag i, at bønder fra Københavns og Frederiksborg amter bad om lov til at bære hans lig til graven. Da kisten naaede til „Roskildehvide“, blev den taget af vognen, og tre hundrede højtidsklædte bønder bar den igennem byen og op foran domkirken, mens kirkeklokkerne ringede og kanonerne dundrede, og mange tusinde mænd og kvinder fyldte Kongevejen og Adelgaden, hvorigennem toget drog.

Til Frederik den sjettes ihukommelse blev der skrevet mange skønne sange af de digtere, som havde gjort hans tidsalder saa rig paa dansk poesi. Bedst af disse var *B. S. Ingemanns* mindesang:

Paa sin ligseng ligger kong Frederik hvid,
fra vuggen var hans puder haarde. —
Dansken ham glemmer ret ingen tid,
velsignet hans navn skal vorde
Ak, for kongen ringer Danmarks klokker.

Grundtvig sang i al jævnhed ved hans grav:

Kong Frederik den sjette henslumred i fred
og hviler nu hos sine fædre.
Han gjorde end ikke en kat fortræd,
Der fødtes ej kongesøn bedre.
Hans bønder ham bar
som Valdemar
som Frode om land med taare klar.

Den tredje linje vakte almindelig forargelse og maatte efter den ny dronnings ønske ændres til:

Og alle smaafugle de sang derved.

Senere bad dog præsten Peter Rørdam i Mern i Syd-sjælland Grundtvig om 100 eksemplarer af sangen — „men af dem med katten!“

En lille sejr.

Af Rose Thyregod.

Op mod den lave, gulkalkede portnerbolig, som laa et godt stykke foran de moderne fabriksbygninger, kom en motorcyklist susende. Et par klem i signalhornet fik gamle portner Sisner til at dukke frem i døraabningen. Han kiggede ud og gik saa hen mod den jerntremmede port.

»Hvad skal det forestille,« sagde han gnavent, »De ved da, at fabrikken er lukket i dag, som baade er søndag og juleaften hvad vil De frøken Cold?«

Den 38-aarige frøken Cold blev halvvred over modtagelsen:

»Hvad jeg vil? Har jeg ikke hørt nede i byen, at fabrikan-tens datter er kommet hjem fra udlandet, og hun nu lige efter helligdagene begynder at arbejde paa fabrikken — som sekretær velsagtens eller endnu højere op, og saa vilde jeg se, om værelset bag ved direktørens kontor var helt i orden jeg mener, dér skal frøken Birgitte vel sidde, og« Hun tog en dyb indaanding og begyndte igen: »Orden og properhed i lokalerne, det er jo mit arbejde og min eneste glæde den dag, direktøren gjorde mig til oldfrue — ja, det var en stolt dag!«

Gamle Sisner pegede paa motorcyklen:

»Hva' med den? Er dyret dér ikke en glæde?«

Dagny Cold trak en fedtet klud op fra sin læderfrakkelomme og gned paa maskinen: »En nødvendighed er den, ikke en glæde, naar man som jeg bor saa langt fra mit arbejde, kan man ikke sidde og halvvisne i en rutebil,« hun smilte venligt til portneren: »Vil De ikke med paa bagsædet en dag, saa kan De selv prøve« mens hun sludrede, var hun naaet saa langt frem, at hun kunde kigge ind gennem den aabne dør i portnerboligen: »Nej, hvad ser jeg: et juletræ — med hjerter og kræmmerhuse; jeg troede saamænd ikke, at en pebersvend som De tænkte paa saadan noget«

Portneren kiggede ogsaa ind mod træet, der med alle sine glade farver lyste op i den lille stue:

»Jeg har altid juletræ, frøken Cold. Men i aar er det blevet pyntet af unge hænder — frøken Birgitte kom med det. Ja, nu

ved De det. Og hvad anbelanger med Deres plan om, at hun skal sidde i værelset bag ved direktøren, saa har De ikke held med Dem — hun begynder i pakkeafdelingen....«

»Du store globus,« udbrød oldfruen, »skal hun sidde paa bænke med«

»Frøken Cold,« portnerens stemme var irriteret: »De er oldfrue, bevares, saa har De vel forstand paa rengøring og den slags, men søreme om De forstaar Dem paa mennesker. Vore pakkersker er dygtige, flittige arbejdere — og det er rigtigt, at Birgitte begynder dér i stedet for at sætte sig i sekretærstolen.«

Han smilte lidt triumferende, da han saa oldfruens betuttede udtryk, saa fortsatte han: »Og saa var der vist ikke mere, vel. Tag nu hjem og hold en glædelig jul, som vi andre«

Paa samme tid sad Birgitte Rasmussen i forældrenes store villa, der laa med udsigt over fjorden og den dejlige bys huse og haver. Vejret var mildt — endnu havde frosten ikke naaet at faa de efteraarsagtige farver til at svinde. Dybrøde hyben straaledede mellem de nøgne grene og enkelte rønnebærklaser hang som gløder mod den taagegraa luft. Birgitte aabnede vinduet. Fredeligt og yndigt var her — om faa timer vilde kirkeklokken fra den store kirke ringe til andagt, og menneskene vilde strømme op over bakken — — tre aar havde hun ikke været med i alt dette. Tre gange havde hun oplevet anden slags jul og anden slags juleglæde. Arbejdet i Amerika og Frankrig havde tit været strengt, men nu forstod hun sin far: skulde hun engang være med til at styre virksomheden, maatte hun ud og se og lære — man blev ikke hjemme som husets unge datter, der maaske oven i købet plumpede ind i en altfor tidlig forlovelse og giftemaal — —

Birgittes tanker standsede ved et navn: Eskild, skolekammeraten, studenterkammeraten — — mon han boede her endnu — eller var han taget til hovedstaden for at fuldende sine studier — — hun huskede den aften, der var fest for de nybagte studenter. Han havde været alvorlig, ikke larmet og raabt op som de andre — og til sidst havde hun i en dans spurgt ham:

»Hvad er der i vejen, Eskild, det kan da ikke være de to aar, du er ældre, som gør dig saa værdig, saa udenfor synes du da ikke, det er dejligt, vi er sluppet bort fra lektier og skole ..«

Eskild havde ikke svaret ligestraks, men saa havde han spurgt:

»Hvad med os to?«

»Os to?«

Fra den varme balsal havde han ført hende ned mod stien ved vandet, og her havde han sagt:

»Birgitte, vil du forlove dig med mig ja, jeg ved nok, jeg ikke er noget endnu, men«

Endelig havde hun kunnet finde nogle ord:

»Eskild, du er den dygtigste af os allesammen. Om ti aar, naar vi fejrer vort første jubilæum, vil du sidde i en fin stilling, og vi vil være saa stolte af dig« hun tav og vidste ikke mere at sige.

Men det var ogsaa nok. Han havde forstaaet; hun saa, hvor bleg han blev. Og de var vendt tilbage til kammeraterne. Og festen var endt. Næste dag havde hun sagt til sin far, at hun gerne vilde bestille noget, noget ved fabrikken — noget rigtigt.

»Først sommerferie,« havde han svaret, »saa slid og slæb, Birgitte Rasmussen.«

Birgitte lukkede vinduet. Hun saa paa sit ur. Hun kunde naa at gaa en tur, inden mørket lagde sig over egnen.

I husene langs landevejen kunde hun se menneskene i færd med at forberede den store aften — mange steder var indgangsdøren pyntet med gran, og i vindueskarmene stod lyserøde begonier og lave tulipaner.

En cykleklokkes kimen fik hende til at vige ind til højre. Idet cyklisten kom op paa siden af hende, genkendte hun kommunens gamle sygeplejerske, søster Kirsten.

Sygeplejersken sprang af, vendte sig mod den unge pige og raabte:

»Nej, det var da en dejlig overraskelse velkommen hjem, Birgitte.«

Birgitte nikkede glad mod det venlige ansigt, saa spurgte hun:

»Er du paa vej til en syg, søster Kirsten, eller«

»Netop. Det er rigtigt med det »eller« — jeg er nemlig ude for mig selv. Ser du, Gitte, lige fra imorges har jeg hørt om daarligdom og alskens plager — og saa syntes jeg, jeg fortjente en lille opmuntring, et slags julebad. Jeg kan saa godt lide vejen her, man mærker den friske fjord og er dog i læ for blæsten — jeg sad saamænd og tænkte paa, at det var lige ved at

være den dejligste juleaften, jeg har haft men hvorfor er du ikke hjemme og pynte juletræ og gavebord?»

Birgitte stak sin arm ind under sygeplejerskens:

»Jeg havde det vistnok ligesom du. Jeg trængte ogsaa til noget andet. Men hør, sig mig — din søn, Eskild, hvordan gaar det, er han«

»Naa, det ved du ikke. Han giftede sig i fjor med en sød ung pige — de arbejder for resten begge to paa din fars fabrik.«

»Jasaa i hvilken afdeling arbejder han?«

»I laboratoriet. Han tjener en god ugeløn.«

»Og hans kone — hun arbejder ogsaa, siger du?«

»Jo, ser du, Birgitte, saadan er ungdommen nu — det har du vel ogsaa lagt mærke til ude i den store verden — kvindernes synes ikke, der er nok at gøre i de smaa moderne lejligheder — og strømper, sko og permanent er dyre ting naar budgettet skal løbe rundt, forstaar du ja, Elisabeth er en dygtig pakkerske.«

Birgitte standsede.

»Søster Kirsten, hvor var det godt, jeg traf dig, men sig mig, skal du længere?«

»Naturligvis. Helt ud til skovbrinken, saa vender jeg næsen mod kødgryderne. Hils dine forældre og glædelig jul.« Et øjeblik efter var den gamle sygeplejerske forsvundet i den disede decemberluft.

Da Birgitte lige efter helligdagene stod i pakkeafdelingens omklædningsrum og fik udleveret en skinnende hvid kittel og en klædelig vinget hue, mærkede hun godt, at de andre arbejdersker kiggede paa hende. Hun tænkte: — hvem af dem er mon Elisabeth. Hun vilde spørge, men i det samme kom afdelingslederen og viste hende, hvor hun skulde sidde ved det lange bord. Hun fik ogsaa at vide, hvordan parfume, creme og pudder havde deres pladser i de smagfulde æsker — to minutter plejede en øvet pakkerske at bruge til det, sluttede lederen.

Først famlende og langsomt, men eftersom timerne gik, blev det lettere for Birgitte at følge med i tempoet, og da middags-sirenen lød, gav det et sæt i hende. Sammen med de andre rejste hun sig og gik ind i den rummelige kantine.

»Maa jeg sidde her?« spurgte hun smilende og pegede paa en tom stol ved vinduesbordet.

»Selvfølgelig,« lød svaret fra en ung, blond pakkerske, »du behøver ikke at spørge — her skal være plads til os alle, selv til direktørens datter«

Hun rejste sig og rakte haanden frem

»Saasaa, Beth,« en lidt ældre kone rystede paa hovedet, »hvad er nu det for en opførsel« Hun vendte sig til Birgitte: »man

henter selv sin kniv og gaffel ved skranken, hvis man da ikke bruger fingrene,« sluttede hun smilende.

Birgitte nikkede, sagde et par ord og ventede paa svar, men det blev ikke til nogen samtale. — Naaja, tænkte hun, de vænner sig vel til mig og opdager, at jeg er ganske skikkelig — — hun saa ikke, at en ung mand var traadt ind i kantinen og var paa vej mod vinduesbordet. Nu bøjede han sig og hviskede noget til den unge blonde pakkerske, da han igen hævede hovedet, strejfede hans blik Birgitte.

Hun rejste sig og rakte haanden frem:

»Goddag, Eskild ja, din mor fortalte mig, du arbejdede her og er det saa,« hun kiggede over til den, der havde talt saa uvenligt til hende, »din kone?«

»Ja, det er Elisabeth Beth, det er Birgitte,« hans stemme var glad.

»Jo tak, det har jeg forstaaet, kom Vips,« hun nikkede til den ældre kone, »vi kan vist lige naa at faa en smøg ude i gangen — saa forstyrrer vi heller ikke barndomsvennerne.«

Lidt forlegen saa Birgitte ind i Eskilds graa øjne:

»Jeg er bange for, at din kone paa forhaand har noget imod mig, jeg maa nok hellere søge ind til min plads igen, men Eskild, er du glad over arbejdet her er du virkelig kommet — ja, paa den rigtige hylde, som man siger«

»Jo-o,« Eskild nikkede: »her er godt at være paa din fars fabrik. Ja, jeg havde jo tænkt at ta' en eksamen, blive kemisk ingeniør, ved du men det koster, og mors indtægt — naa, saa var det ogsaa fristende straks at kunne tjene gode penge — og ifjor lærte jeg Elisabeth at kende du maa tro, hun er storartet — lige nu er hendes humør ganske vist som aprilsvejr, maaske er hendes tilstand skyld i det vi venter et barn om nogle maaneder«

»Jaja,« Birgitte afbrød ham hurtigt: »din mor var ogsaa glad for hende, flittig og sød, sagde hun«

Eskild nikkede:

»Mor er uforandret, hun tager glæderne, som de kommer .. hvor mødtes I for resten?«

»Paa landevejen,« svarede Birgitte og løftede haanden til farvel.

Efter som dagene gik, lykkedes det Birgitte at komme paa talefod med de andre pakkersker, men hver gang hun henvendte

ordet til Elisabeth, blev hun vist af. En dag blev det for paafaldende, og en af kollegerne sagde:

»Hør nu, Beth du er for galsindet? Hva' er der med dig — det kan vel ikke være de velsignede omstændigheder du er i, vi andre har jo da ogsaa faaet børn«

Elisabeth svarede hurtigt:

»Naaja, det kan godt være jeg er sur men naar jeg nu gaar og gruer for tiden bagefter..... Eskild vil ha' jeg skal blive hjemme og passe babyen, saa vil han ta' overarbejde; men vi kan slet ikke undvære min ugeløn aah, det hele er hen i skoven«

I middagspausen satte Birgitte sig ved siden af en af de ældre pakkersker og spurgte:

«I har da ret til at faa fri før og efter en barnefødsel, ikke? Og saa bagefter, hvad gør I saa?«

»Tja, vi faar naboen til at kigge efter den lille, og i middagspausen cykler vi hjem og ammer — ideelt er det ikke, naa, men ellers har vi det saa godt her paa virksomheden Deres far er en prima chef og han har vel aldrig tænkt over, hvordan det gaar med vore smaabørn,« sluttede hun og smilte venligt til Birgitte.

Om aftenen opsøgte Birgitte gamle portner Sisner:

»Der er noget, jeg gerne vil vide,« sagde hun.

Den gamle nikkede: »Det kan jeg li', du mener altsaa stadigvæk, jeg er den klogeste af os to.«

Birgitte lo: »Akkurat. Og hør saa: du, som kender fabrikken som din egen lomme, ved du ikke om der findes et rum, der kunde indrettes til vuggestue.«

»Vugge næh, nyfødte børn skal blive i deres hjem — det var skik i min barndom, og«

»Jo, men mange af virksomhedens kvinder er gifte — vil de ikke kunne yde meget bedre arbejde, hvis de vidste, at deres smaa børn blev passet her — tænk, hvilken tid det ta'r for dem at tage frem og tilbage har du ikke lagt mærke til, at«

»Jeg har lagt mærke til meget, Birgitte, men ser du, slipper vi de smaa ind, hva' saa med de lidt større — ja, helt op til de uvorne 14—15-aarige — næh, lad du den plan flyve op i luften igen, dér hvor den kom fra og saa er der da ogsaa det, at din far aldrig vilde gaa med til det.«

»Kan du finde et ledigt rum, skal jeg nok faa chefen paa mit.

parti; men Sisner, det maa være hurtigt. Du kender jo Eskild — naa, hans barn skal være det første her jeg vil, at hans kone skal blive glad og rolig igen.«

Oldfruen fik travlt. Paa tre maaneder skulde det rummelige loft omdannes til vuggestue. Fabrikkens arkitekt, tømrer, maler og murer gjorde deres bedste — og af al den flid opstod to lyse stuer med snehvide senge og et privat lille værelse til den unge barneplejerske.

Men den morgen, vuggestuen modtog sin første gæst, Elisabeths og Eskilds lille søn, var Birgitte ikke til stede, hun viste sig heller ikke i pakkeafdelingen. Hun havde bedt lederen om en fridag, og hun tilbragte den med at strejfe rundt paa de for-aarsfriske veje i fjordbyen. Da hun om aftenen vendte tilbage, satte hun sig ved sit bord og skrev uden paa en konvolut:

Mr. Jack Milam. 115 Warren Road. Hartford. Connecticut.

Og i brevet kom til at staa.

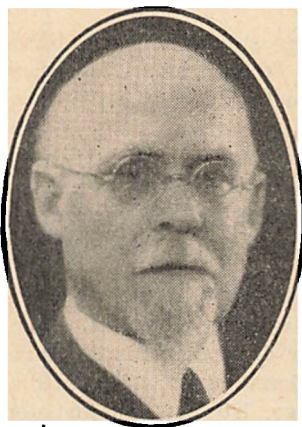
Kære Jackie. Idag har jeg vundet den første lille sejr her-hjemme. Jeg gav min far idéen til at oprette en privat vuggestue for fabrikkens folk — og nu staa der altsaa femten smaa senge og venter var det ikke saadanne ting, vi saa tit diskuterede og syntes var saa selvfølgelige. Nu har jeg ført den første ud i praksis i min fars parfumefabrik — hvordan gaar det med dig i din onkels staaelværk — og fortæl ogsaa om din ferie. Du maa gerne komme hertil, først fordi jeg savner dig — og saa fordi mit land er saa smukt nu. Frugttræerne blomstrer, storken, eventyrfuglen, som I amerikanere kun kender fra film, kredser rundt over engene — jeg har selv set det i dag. Og saa har vi de lyse nætter med nattergalesang og mosebryg. Kom og nyd det hele. Far vil modtage dig som en ung forretningsmand fra U. S. A., og mor vil sikkert tænke: er det ham, der skal blive min svigersøn . . . jeg er vis paa, du vil kunne lide dem begge to.

Derfor: lad mig vide, naar du tager clipperen og flyver til mit grønne dejlige Danmark.

Birgitte.

Professor Aage Friis.

Den 6. oktbr. 1949 døde professor Aage Friis, omtrent 80 aar gammel, (f. 16. aug. 1870). Han blev student fra Viborg 1890, magister i historie 1896, dr. phil. 1899, professor i historie 1913—35. Hans hovedværk som historiker er den velskrevne, bredt anlagte, men desværre aldrig fuldendte skildring af „Bernstorfferne og Danmark“ (I—II. 1903 og 1919), til hvilken han fra tyske privatarkiver har fremdraget kæmpemæssigt, hidtil ukendt materiale. Jævn-sides med sin videnskabelige virksomhed var han en ivrig starter og udgiver dels af historiske kildekrifter som „Kriegers Dagbøger“, dels af samleværker som „Verdenskulturen“ og „Det danske Folks Historie“ samt dennes 2. udgave „Schultz Danmarkshistorie“.

Allerede fra barnsben af blev hans interesse for Sønderjylland vakt i hans grundtvigsprægede præstehjem. Sammen med nogle andre studenter, bl. a. hans skolekammerat og studiefælle P. Munch, oprettede han i begyndelsen af halvfemserne et slags korrespondancebureau, der forsynede kongerigske blade af de forskellige partifarver med artikler om sønderjydske emner. Materialet hertil stammede for en ikke ringe del fra H. P. Hanssen, hvem han havde lært at kende paa en af de dengang saa almin-

delige studenterture til Slesvig. Forbindelsen styrkedes, da han sammen med undertegnede efter A. D. Jørgensens død 1897 kom til at bistaa den slesvigske redaktion af „Sønderjydske Aarbøger“, men en hel anden, saa at sige storpolitisk karakter fik samarbejdet mellem de to mænd efter „systemskiftet“ 1901. Efter § V's ophævelse i 1879 havde Nordslesvig været et tabu for det danske udenrigsministerium. Takket være Friis ændredes nu dette forhold. Han kendte personlig den nye udenrigsminister Deuntzer og med ham som mellemmand skabtes der efterhaanden en forbindelse mellem Hanssen og udenrigsministeriet, for hvilket Friis noget senere fik et uofficielt hverv som konsulent i nordslesvigske spørgsmaal. Vejen var herved aabnet for den af Hanssen ønskede nærmere forbindelse mellem København og Berlin for derved at mildne den haardhændede politik, der udøvedes af provincialregeringen paa Gottorp. Det vigtigste resultat af denne nye politik blev optant- eller rettere optantbørnkonventionen af 11. jan. 1907. Selvom ikke alt var naaet, var meget dog vundet ved den.

Ganske forstaaeligt var det derfor til Friis, Hanssen i de bevægede oktoberdage 1918 sendte sit bekendte brevkort om, at „antikvarboghandleren rømmer sit lager“. Og det var vel nok efter Hanssens anmodning, men uden nogen officiel fuldmagt, at Friis under revolutionen foretog sin da saa meget omstridte berlinerrejse, hvor han takket være begges forbindelser med de nye ledere opnaaede udenrigsminister dr. Solf's skriftlige erklæring til Hanssen om, at det nordslesvigske grænsespørgsmaal burde løses paa grundlag af selvbestemmelsesretten.

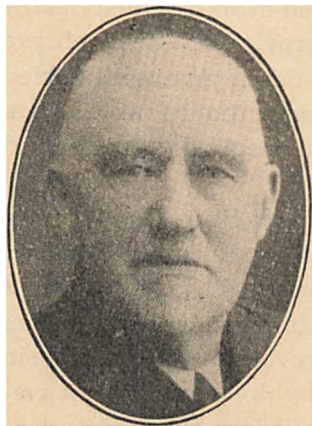
I selve grænsestriden tog Friis ikke særlig del, men at hans interesse for Nordslesvig ikke var svækket, viste den store aktstykkesamling om det nordslesvigske spørgsmaal

1864—79, han udgav for udenrigsministeriet og ledsagede af en bred tre binds fremstilling.

Med hele sit livlige sind havde Friis en sjælden evne til at knytte forbindelse med de mest forskellige personer, men han forstod ikke altid at bedømme det indtryk, han gjorde paa dem. Og hans noget fremfarende maade at optræde paa sammen med det kategoriske, der navnlig i de senere aar kunde være over ham, skabte ham ikke lutter venner. De, der kendte ham bedst, vidste imidlertid, at bag og trods alt dette var der hos ham en hjertens godhed, en trofasthed og hjælpsomhed, der aldrig svigtede.

M. Mackeprang.

Jakob Petersen, Mjolden.

Han var vestbo, med vestboens sindighed og lune. Jakob Petersen er født i Mjolden den 23. januar 1873. Som ungt menneske kom han paa Vallekilde højskole og blev præget af forstander Triers ildfulde tale. 1904 overtog han fædrenegaarden, og han var en dygtig bonde. Han var deltager i krigen 1914—18, kom i rumænsk fangenskab, og vendte hjem som invalid.

Efter genforeningen blev Jakob Petersen sognefoged i Mjolden. Han var en af Sprogforeningens veteraner, idet han blev tillidsmand 1908, og var det indtil døden hentede ham.

Han var medlem af bestyrelsen for Skærbæk Sparekasse, men hans store forkærlighed var sygeplejesagen.

Han var et sjældent trofast menneske. En samtale med ham var altid en oplevelse, da den altid blev ført med det særprægede vestjyske humør. Jakob Petersen døde den 8. marts 1950 og var dannebrogsmand.

J. P.

Peter Thomsen, Stoltelund.

Peter Jacobsen Thomsen er født den 20. november 1870 i Stoltelund. I foråret 1902 købte Thomsen en gaard i Bajstrup, som han senere solgte, og overtog en gaard i Kjelstrupskov. Som det ses af dette har Thomsen levet livet paa en egn, som man fra tysk side regnede med som »eingedeutsch«. Der er dog ikke saa faa hjem, der holdt paa det gamle, og blandt disse var Thomsens. Han var ligeledes af dem, der ikke kom i direkte berøring med de danske ungdomsskoler, han var beviset for, at danskheden kan bevares ved, at hjemmet værner om den. Peter Thom-

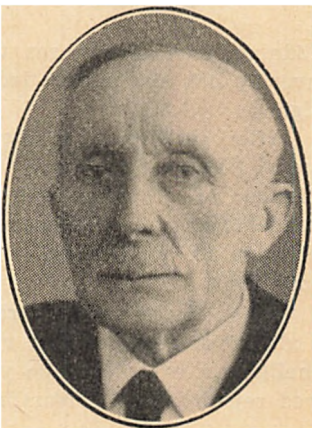
sen var en mand, der ikke lagdes mærke til udadtil. Han var stærkt interesseret i »Dansk Samfund« for Holbøl sogn, ligesom han i en lang aarrække udførte et trofast arbejde for Sprogforeningen. Han døde den 22. maj 1949.

J. P.

Peter Hansen, Skovbøl.

En dag i 1924 fik Sprogforeningen besøg af Peter Hansen, der ikke kunde forstaa, at han i en aarrække ikke var bleven krævet for medlemsbidrag. Der kunde saa meddeles ham, at vi ingen tillidsmand havde i Skovbøl, men at foreningen gerne saa ham paatage sig hvervet, hvad han med glæde gik ind paa.

Peter Hansen er født paa Skovbølgaardsmark den 28. februar 1865. Efter en omhyggelig uddannelse som landmand, bl. a. en vinter paa Vinding højskole, overtog han i 1900 fædrenegaarden. Gaardens areal forøgede han med 18 ha, fik den mo-

derniseret i overensstemmelse med det store jordkøb, der forud for 1920 var en god national handling. Efter genforeningen var han medlem af saavel sogne- som menighedsraad. Peter Hansen døde den 25. juli 1949. Han bar med glæde Dannebrogsmændenes hæderstegn.

J. P.

Johan Nielsen, Kliplev.

Der foreligger et brev fra Johan Nielsen til Sprogforeningens formand M. Andresen, i hvilket Nielsen gør opmærksom paa de vanskelige forhold i Kliplev. Brevet er skrevet i Køllertidens værste aar, og det gaar kort og godt ud paa, at de, der er medlemmer af de nationale foreninger, melder sig ud paa grund af, at beværterbevillingen vil blive dem frataget, hvis de holder fast paa medlemskabet. Dette forhold rettede sig imidlertid med aarene.

Johan Nielsen er født den 6. august 1868 i Kliplev. Han var noget af det, vi i dag kalder en hjemmefødning, men saadan saa tiden den gang ikke paa det. I 1894 overtog han sin hustrus fødegaard, som han drev med stor dygtighed.

Efter genforeningen blev han sognefoged. Han var medstifter af Kliplev Sparekasse og i en aarrække formand for den. Medlem af Graasten Banks bestyrelse og medlem af menighedsraadet. Han var tillidsmand for Sprogforeningen og Grænseforeningen m. m. Nielsen var Dannebrogsmænd og døde den 26. maj 1950.

Johan Nielsen var en rolig og betænksom mand. Han deltog i alt dansk arbejde. Han var en venlig mand, der var taknemmelig over at opleve den yngre slægts indsats, og ganske særlig ved rejsningen af forsamlingshuset i Kliplev.

J. P.

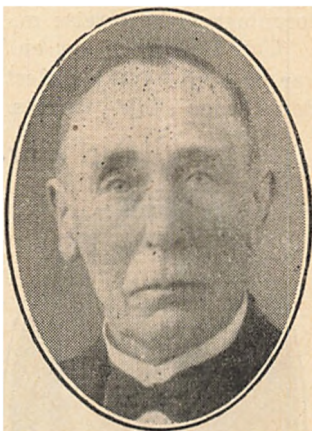
Peter Volf, Kegnæs.

Kegnæs hører til de sogne, hvor danskheden følte sig tryk, takket være nogle særlig fremtrædende danske. Pludselig en dag blev halvøen vækket op ved, at der kom henved 50 tyske stemmer paa øen. Ja, det blev endog til en tysk privatskole. Blandt danskhedens faste støtter var Peter Volf.

Han er født den 20. januar 1859 paa Sadjbjerg. Ejendommen tog han i arv efter sine forældre i 1887, og her døde han den 13. maj 1950, man maa vel sige gammel, men ikke mæt af dage. Han havde en række tillidshverv, men ingen var kærere end at være

tillidsmand for de nationale foreninger. Det, der glædede ham stærkt, var at se ungdommen paa Kegnæs gaa i aktion, da tyskerne traadte op paa skuepladsen. I 1937 modtog han dannebrogsmændenes hæderstegn.

J. P.

Christian Ludvigsen, Sandet.

Chr. Ludvigsen er født den 11. august 1876 i Avnbøl. Efter et ophold paa en efterskole blev han elev paa Næsgaard Agerbrugsskole paa Falster. I 1901 købte Chr. Ludvigsen »Sandet« i Arrild sogn, var med i krigen 1914—18, men kom hjem i 1917 for at lede den store gaards avl. Han kom dog til at mærke krigen efter hjemkomsten, idet en nervelidelse tilsidst tog overhaand, saa han maatte sælge »Sandet« i 1936.

Chr. Ludvigsen var formand for Nr. Rangstrup Landboforening fra dens udskillelse af »Den nordslesvigske Landboforening« i 1912 til 1927.

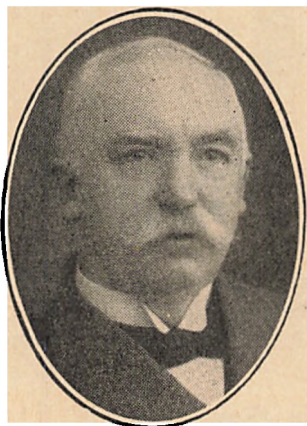

Han var medlem af Tønder amtsraad, repræsentant for Hedeselskabet i Tønder amt, og medlem af »De samvirkende Plante-foreninger«s bestyrelse m. m.

Chr. Ludvigsen var en kendt skikkelse paa vesteregnen. Han var en stejl karakter, dertil en mand, der aldrig svigtede, naar danskheden skulde værnes.

J. P.

Carl Chr. Biehl, Graasten.

Uden forudgaaende sygdom afgik grosserer og bogtrykker Carl C. Biehl ved døden den 14. marts 1950 og blev stedet til hvile paa Adsbøl kirkegaard paa sin 78 aars fødselsdag, idet han var født i Sønderborg den 17. marts 1872.

I begyndelsen af halvfemserne kom C. C. Biehl til Graasten, og her kom han til at udføre sin livsgerning. Den papirhandel en gros og bogtrykkerforretning, som han med flid og dygtighed ledede til sin død, var kendt og anset ud over landsdelens grænser.

Carl C. Biehl var en arbejdsmand, virksom tidlig og sent indtil døden indhentede ham. Uforfærdet gik han i brechen for, hvad han ansaa for ret og rigtigt. Han var trofast mod sine venner, mod vor folkesag og mod sit land. Tidligt kom han med i det nationale arbejde og har en stor del af æren for, at Graasten ved genforeningen i national henseende stod saa godt, som tilfældet var. Han var da ogsaa en af de første, som ved krigens udbrud blev arresteret af de tyske magthavere. Ved krigens afslutning kom han som medlem af vælgerforeningens tilsynsraad med i arbejdet for at forberede og tilrettelægge afstemningen og genforeningen. Det var en velfortjent anerkendelse af hans indsats, at han kort efter genforeningen blev udnævnt til ridder af Dannebrog.

Ogsaa efter genforeningen var han stærkt interesseret i det nationale arbejde. Hans bys trivsel laa ham varmt paa sinde og han var en af dem, der først tog arbejdet op for at skaffe Graasten en god havn. C. C. Biehl havde mange tillidshverv, som

han røgtede dygtigt og samvittighedsfuldt. Han vil blive mindet, som en af vort lands gode sønner.

A. P. M.

N. J. Nielsen.

Den 28. februar 1950 afgik den ansvarshavende redaktør for »Dannevirke« i Haderslev, N. J. Nielsen, ved døden paa Haderslev Amts Sygehus efter nogen tids svær sygdom. Faa dage forinden, den 22. februar, var han fyldt 60 aar.

Det var i maj 1923, redaktør Nielsen overtog ledelsen af det ældste blad i Sønderjylland, lige efter at »Modersmaalet«, som dets hovedudgave dengang hed, havde været genstand for en række nationale stridigheder paa grund af forskellig opfattelse af grænsespørgsmaalet. Det var derfor en vanskelig opgave, han gik

ind til. Selv om han som den levende nationalt interesserede mand, han var, havde fulgt med i forholdenes udvikling i grænselandet, havde det dog været paa afstand. Naar det alligevel lykkedes ham ikke blot at skabe ro om bladet, men ogsaa at samle en trofast læserkreds om det, skyldtes det hans rolige og samvittighedsfulde ledelse og hans forstaaelse af, at »Modersmaalet« og senere »Dannevirke«, da navneskiftet havde fundet sted, skulle være et hjemmenes blad.

Et særpræg for ham var hans redelighed og udprægede retfærdighedssans, som gjorde det til pligt for ham ogsaa at tage en politisk modstander i forsvar, naar han syntes denne blev uretfærdigt angrebet. En sag, han havde faaet kær, svigtede han ikke. Det gælder først og fremmest hans varme følelser over for danskheden i Sydslesvig. Danskerne dernede blev hans venner, og de vidste at sætte pris paa den interesse, han altid viste arbejdet syd for grænsen. Men ikke mindst i sin by og i hele hans læserkreds lærte befolkningen at sætte stor pris paa ham. Han var en mand uden svig, det forstod alle, der kom i berøring med ham. Fra sit barndomshjem havde han taget en god og sund aan-

delig ballast med sig, og den kom ham stærkt til gode i hans gerning som pressemand i grænselandet.

Særlig bevaagenhed viste han foreningen »De danske Forsvarsbrødre«, hvis Haderslev-formand han var gennem 25 aar. Under besættelsen og til sin død var han formand for Haderslev bys Danske Samfund, og som saadan medlem af Samfundenes hovedbestyrelse. Indenfor sit parti beklædte han posten som formand for Venstre i Haderslev-kredsen, og han var medlem af bestyrelsen for Venstres Redaktørforening og af Venstres hovedbestyrelse.

Redaktør N. J. Nielsen vil blive mindet i grænselandet som en af dets gode mænd. Hans stilfærdige og redelige færd skabte respekt om hans personlighed, og hans vennesælhed og øvrige gode karakteregenskaber skabte ham mange gode venner, hvad det meget store følge, der fulgte ham til graven, bar vidne om.

Morten Kamphøener.

Bankdirektør Hans Nielsen.

Fredag den 31. marts 1950 afgik fhv. borgmester, bankdirektør Hans Nielsen, Sønderborg, ved døden, knap 69 aar gammel.

Bankdirektør Nielsen var al-singer (født 14. juli 1881 paa Augustenhof ved Nordborg) og voksede op i et godt dansk hjem. Som dreng blev han genstand for de preussiske myndigheders særlige bevaagenhed, idet hans moder, der var enke, fratoges forældreretten over ham som følge af sit danske sindelag. Han kom ind i provinsforvaltningen i Kiel og ansattes senere i firmaet Wilhelm Ahlmann samme steds. 1908 tog han afgangseksamen fra det eetaarige kursus paa den jyd-

ske handelshøjskole i Aarhus efter at have lært bankfaget ved Bergisch Märkische Bank i Køl'n, Deutsche Bank i Berlin og Vereinsbank i Hamborg.

De preussiske myndigheders forsøg paa at unddrage ham dansk paavirkning mislykkedes totalt. Hans Nielsen vendte tilbage til sin hjemstavn optændt af iver og lyst til at tage del i det danske arbejde, og i 1909 kom kaldet til ham, da befolkningen paa Als og Sundeved besluttede at oprette deres egen bank. Kun 28 aar gammel fik han ansættelse som direktør, og i over en menneskealder stod han som leder af „Folkebanken for Als og Sundeved“, hvis vækst og stigende indflydelse ikke mindst skyldtes hans dygtige og maalbevidste arbejde.

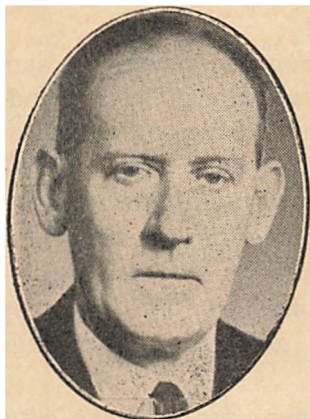
Hans Nielsen vil imidlertid næppe i første række blive mindet som bankmanden. Han vil i særlig grad blive mindet og æret for den mangeaarige kommunalpolitiske indsats, han kom til at øve i Sønderborg. Igennem et kvart aarhundrede var han med til at sætte præg paa Sønderborg bys udvikling, og i ikke færre end 12 aar var han byens dygtige og forudseende borgmester. Da han i 1945 trak sig ud af bystyret, kunde han aflevere en kommune, hvis finanser var i den allerfineste orden.

Ved sin død var bankdirektør Hans Nielsen formand for repræsentantskabet for Ny jyske Kjøbstads Creditforening og medlem af repræsentantskabet i Danske Grundejeres Brandforsikring. Han var ridder af Dannebrog.

Da budskabet om hans død naaede Sønderborg, hejstes flagene overalt paa halv, og i hundredvis af mennesker fra by og land ledsagede ham til hans sidste hvilested.

K. L.

Julius Bogensee.

Den 5. januar 1950 afgik redaktør Julius Bogensee ved døden i Sønderhav som følge af en hjertelidelse. Han blev født den 25. marts 1894 i Havetoft i Angel som søn af en landmand, og efter at han havde besøgt Seminariet i Haderslev, tog han tysk lærereksamen og ansattes som lærer i Klapholt og Husby i sin hjemstavn. Gennem sit ægteskab med en datter af smedemester Schuldt, Haderslev, var han kommet i forbindelse med dansk aandsliv, og da han, efter at havde deltaget fire aar i den første verdenskrig paa vestfronten, fik ansættelse som lærer i Skardebøl ved

Læk, og her tog del i det danske afstemningsarbejde, blev han forflyttet til Ballum-Nørrehus. Han valgte imidlertid at tage sin afsked fra det tyske skolevæsen og overtog derpaa stillingen som redaktør af det paa tysk skrevne danske dagblad »Flensburger Norddeutsche Zeitung«, som han redigerede sammen med Jacob Kronika.

Hermed begyndte hans egentlige livsgerning, et trofast og samvittighedsfuldt arbejde i den danske presses tjeneste. Det blev ikke mindst tilfældet, efter at han, da »Flensborg Avis« 1925 havde overtaget »Flensburger Norddeutsche Zeitung«, havde oprettet »Sydslesvigsk Korrespondance-Bureau«. I denne stilling fik han lejlighed til at orientere en hel række Venstre-blade om spørgsmaal vedrørende Sydslesvig og grænsespørgsmaal i det hele taget. Hans altid velunderbyggede og saglige artikler har gennem aarene bidraget meget til at vække forstaaelse for begivenhederne i grænselandet, og hans korrespondancer blev altid læst med stor opmærksomhed, ikke mindst fordi de var langt mere lødige af indhold end mange andre avisartikler i vor forhastede tid.

Julius Bogensee var i besiddelse af megen viden om europæiske mindretalsforhold. Gennem sit venskab med afdøde redaktør Andreas Grau var han kommet i forbindelse med dette

arbejde og blev dansk repræsentant i sammenslutningen af nationale mindretal i Tyskland og var delegeret ved den europæiske mindretalskongres i Genève. I talrige foredrag har han desuden belyst disse problemer og andre forhold vedrørende grænsespørgsmaalet.

I bogform har han udsendt rejsehaandbogen »Mellem Flensborg Fjord og Ejderen« samt »De nationale Mindretal i Tyskland« og »Det danske Mindretal i Sydslesvig«. I værket »Sydslesvig gennem Tiderne« har han skrevet en lang række biografier over sydslesvigske personligheder.

Julius Bogensee var et elskeligt menneske, og baade hans kolleger og venner satte pris paa ham for hans redelige arbejde og for det tjenende sind, han viste over for den sag, han havde valgt som livsgerning.

Morten Kamphøwener.

Astrid Hansen.

Brat og uventet døde fru Astrid Hansen den 6. maj 1950 paa sygehuset i Aabenraa. For alle, der kendte hende, følte det som noget ganske uvirkeligt, men hendes natur og karakter, der syntes saa stærk, blev hendes skæbne. — Hun var den tredje ældste af H. P. Hanssens 7 døtre, født den 25. august 1894, og hun var et ægte barn af denne landsdel, hvor hun kom til at leve hele sit liv. I hendes sind brødes alvor og lune, men grundtonen var altid ansvarsfølelsen overfor den folkelige og nationale arv, hun havde faaet i vugge-gave. Paa den smukkeste maade røgtede hun den baade udadtil og indadtil i familiens kreds. I det stille var Astrid Hansen en meget aktiv kvinde — hun trængte ikke efter formandsposterne, men hun havde et aabent sind for alle, der var i nød. Mange og rørende træk er blevet fortalt om hendes godgørenhed, og derom taler ogsaa de smaa, friske blomsterbuketter paa hendes grav. — Gennem en aarrække var

hun den ledende i Kogeforeningens arbejde og ligeledes virkede hun som kasserer og bestyrelsesmedlem i Den nordslesvigske Kvindeforening. Paa Hvilehjemmet paa Rømø, som hun var med til at indrette saa smukt og praktisk, er hun dybt savnet, og paa Rønshoved Børnehjem spørger børnene efter den rare dame med den store bolchepose.

Ved Astrid Hansens død opstod et tomrum — hun havde fyldt det med sin trofaste, virksomme personlighed. Der er mange, som ikke fik sagt hende tak.

Ellen Hanssen.

Gymnastiklærer N. J. Iversen.

Gennem en lang aarrække har gymnastiklærer Iversens navn været kendt over hele landsdelen, navnlig paa grund af det dygtige og omfattende arbejde, han udførte inden for Sønderjydsk Idrætsforening, hvis forretningsfører han var fra 1925 til den 12. november 1949, da han døde paa Haderslev Bys Sygehus.

Han blev født den 5. febr. 1877 i Linde, en landsby øst for Randers, og aftjente sin værnepligt ved 5. dragonregiment i Randers. Her fortsatte han sin tjeneste i hæren og blev sergent, senere oversergent ved gaderhusarregimentet i København.

Men han slap ikke paa grund af sin tjeneste inden for hæren sin forbindelse med det frivillige ungdomsarbejde. Han virkede som delingsfører og tog videreuddannelse paa Hærens Gymnastikskole. Det var med saadanne forudsætninger, han i 1920 søgte til Sønderjylland og fik ansættelse som gymnastiklærer ved Haderslev katedralskole.

Det var naturligt, at Iversen, der havde tilhørt Mellerup valgmenighed, sammen med sin familie sluttede sig til Haderslev frimenighed, og det gik da saadan, at gymnastiklæreren ved katedralskolen senere blev frimenighedens formand i ikke færre end 11 aar. Det blev Iversens lykke, at han i 1920 kom til en landsdel,

hvor der var brug netop for mænd af hans støbning. Han kom med i det frivillige ungdomsarbejde ogsaa her: som delingsfører, som hovedkredsformand og først og fremmest som Sønderjydske Idrætsforenings forretningsfører.

Arbejdet i Sønderjydske Idrætsforening førte i 1931 Iversen videre frem som medlem af overbestyrelsen for de Danske Skytte-, Gymnastik- og Idrætsforeninger. Dette arbejde frasagde han sig saa sent som i oktober 1949, da han mærkede, at hans kræfter ikke længere slog til. Men arbejdet inden for Sønderjydske Idrætsforening nedlagde han ikke. Hans betydning ligger i den levende personlige paavirkning, han har ydet paa Sønderjydske Idrætsforenings folkelige og nationale udvikling og paa alle dem, der har haft den glæde at følge ham i arbejdet.

S. P. Hansen.

Kristian Iversen, Avnbøl.

Kr. Iversen, Avnbøl var en over hele landsdelens kendte mand. Han var født i Ullerup den 16. marts 1866. Efter endt skoletid kom han paa Galtrup efterskole. Efter endt soldatertid var han en vinter paa Dalum landbrugsskole. Han forpagtede en gaard paa Avnbølmark og overtog senere svigerfaderens gaard i Avnbøl.

En mand som Kr. Iversen var der brug for alle vegne, undtagen i det offentlige liv. Han var en af dem, det tyske styre forkastede, og derfor blev han en af grundstenene i det danske arbejde. Som ung forpagter blev han medlem af bestyrelsen for

Avnbøl mejeri, derefter formand i 25 aar. I 1919 blev han formand for Sønderjydske Mejeriforening. Han havde sæde i Vælgerforeningens tilsynsraad, var formand for den Sundevedske Landboforening, formand for Graasten Bank m. m.

Naar Kr. Iversen, der var en stille mand, kom ind i alt dette arbejde, saa skyldes det, at han var overbevist om, at han dergennem tjente danskheden. Genforeningstiden blev ham ikke

alene en glæde, men i lige saa høj grad en opmuntring til øget indsats for at fæstne det vundne. Han var en af dem, der saa frugten af arbejdet, selv om ogsaa han en gang imellem under fremmedherredømmet saa de store vanskeligheder, der var at overvinde.

Kr. Iversen var Ridder af Dannebrog og døde den 4. september 1950.

J. P.

Redaktør Tycho Filskov.

Den 29. september afgik redaktør Tycho Filskov, Sønderborg, ved døden i en alder af 65 aar.

Redaktør Filskov var født i Møgel-tønder 23. maj 1885. Han fik sin første uddannelse i Berlin og paa Askov højskole, hvorefter han som ganske ungt menneske blev knyttet til »Flensborg Avis«' redaktion. Han fik her betydelige opgaver betroet, og var forud for 1914 ansvarshavende for en del af bladet, i hvilken egen-skab han to gange dømtes for paa-staaede fornærmelser mod de tyske myndigheder. Ved den første verdenskrigs udbrud blev han sammen

med andre fremtrædende danske sønderjyder arresteret, og sad fængslet i ikke mindre end to maaneder, hvorefter han indkaldtes til tysk militærtjeneste og gjorde en stor del af felttoget med til sammenbrudet i 1918, da han vendte hjem, for i 1919 sammen med Andreas Grau at overtage redaktionen af »Dybbøl-Posten«. I 1924 flyttede Filskov til Ærø som redaktør og udgiver af »Ærø Folkeblad«; men grænselandet fastholdt sin magt over ham, og i 1927 vendte han tilbage til Tønder, hvor han først var redaktør af »Vestslesvigsk Tidende« og fra 1933 indtil en halv snes aar før sin død redaktør af »Tønder Amtstidende«, som han ejede.

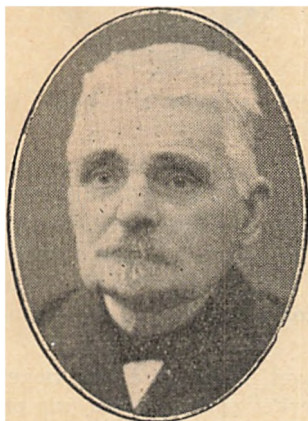
Redaktør Filskov hørte til udlændighedstidens og genfor-eningstidens slægtled. Han havde lært fremmedherredømmet at kende baade fra de lyse og mørke sider. Under redaktør Jens Jes-

sens ledelse havde han journalistisk skabt sig en form, der om end, naar det gjaldt den politiske polemik, var skarp og bidende, saa dog altid sprogligt var mønstergyldig for danske pressemænd. Han var igvrigt i hele sin færd stilfærdig og fordringsløs. I de aar, han virkede, var hans arbejdsplads bag skrivebordet, og blev derved noget mindre kendt ude omkring i befolkningen, end de fleste af de danske pressemænd af hans slægtled.

Ved redaktør Filskovs død har vi mistet en af de fineste og nobleste skikkelser blandt landsdelens journalister, en mand, der kendte sine pligter og fulgte det kald, der var ham givet og som fik lejlighed til i stilhed at øve en indsats af stor betydning for den sag, der havde hele hans hjerte.

K. L.

Peter Bruun, Tornum.

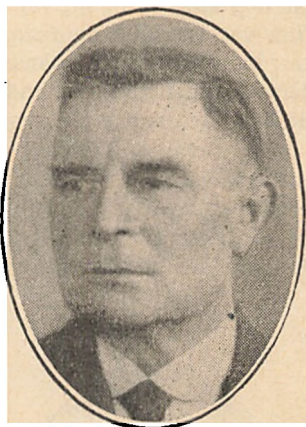
Gaardejer Peter Bruun er født i Tornum den 25. september 1863 og døde samme sted 1949, 85 aar gammel. P. Bruun forberedte sig i sine unge aar til en lærergerning, han havde besøgt præparandskolen og havde vidnesbyrd med udmærkelse. Han besluttede dog at gaa i faderens fodspor som smedemester og landmand i Tornum. Han var fremragende dygtig i sit fag og nød personlig stor anseelse. I 1906 solgte han smedeforretningen og købte en større, forsømt gaard i Tornum, som han i aarenes løb helt drev op til et mønsterbrug.

Peter Bruun var en alsidig natur, flittig og grundig i alt, hvad han fik med at gøre, og det blev efterhaanden meget. Her skal nævnes, at han i mange aar var formand for Lintrup sogns menighedsraad efter genforeningen, medlem af sogneraadet i tre perioder, han var i bestyrelsen for mejeriet og Rødning Bank. Sønderjyllands nationale kamp var ham en hjertesag. Han var i en lang aarrække tillidsmand for alle nationale foreninger. Sprog-, Vælger- og Skoleforeningen. 1938 modtog Peter Bruun Dannebrogskorset, en velfortjent udmærkelse.

Peter Lassen Petersen.

A. Lorenz Büchert, Jaruplund.

Lige før sydslesvigerne den 9. juli gik til valgurnen, lukkede en kendt mand inden for de danske rækker, A. Lorenz Büchert, sine øjne. Det kom ikke overraskende; han havde i nogen tid lidt af en uhelbredelig sygdom. Men betegnende for Bücherts sjælsstyrke var, at han endnu i den allersidste tid opsøgte gode venner og i rolige vendinger talte med dem om sin nær forestaaende død. I en artikelrække, »Ved gravens rand«, fremdrog Büchert minder fra sit arbejdsomme liv som tørvebonde paa Jaruplund Mark og som deltager i den nationale kamp, og i et afskedsbrev til »Flensborg Avis« tolkede han nogle af sine sidste tanker.

A. Lorenz Büchert, der var født den 31. marts 1883, besøgte som dreng folkeskolen i Jaruplund og derefter mellemskolen i Flensborg. Men allerede som syttenaarig overtog han fædrengaarden, der hovedsagelig omfattede tørvedrift. Og den klarede han under slid og møje og ofte yderst trange kaar — i samfulde 50 aar. Büchert og hustru opdrog en stor børneflokk; af de 14 sønner og døtre er 10 endnu i live.

A. Lorenz Büchert var en velbegavet, i høj grad særpræget sydslesviger, der førte en egen, udmærket pen og ogsaa var en velhørt ordfører paa møder. Han havde sine egne meninger om tingene, anskuelser, der ikke altid faldt sammen med andres; han kom navnlig i de senere aar i særlige spørgsmaal ikke sjældent paa kant med sine sydslesvigske landsmænd.

En stor skare fulgte A. Lorenz Büchert til hans grav paa Oversø kirkegaard. Efter mindehøjtideligheden i kirken fandt der et samvær sted, som sluttede med sangen »I alle de riger og lande«. Dette skønnedes bedst at samstemme med den afdødes hele livsfærd.

L. P. Chr.

Waldemar Reeder, Poppenbøl.

Da den nyvalgte landdag i Kiel den 6. aug. 1950 samledes til sit første møde, savnedes eet medlem, gaardejer *Waldemar Reeder* fra Poppenbøl. Det var Sydslesvigsk Vælgerforenings nye repræsentant, hvem sygdom (en lungehinde-betændelse) havde forhindret i at komme til stede. En uges tid senere døde Reeder i en ambulance paa vej fra Ejdersted til Dansk Sundhedstjeneste i Flensborg.

Reeder, der kun blev 57 aar gammel, var en stejl og stærk bondeskikkelse. Da det blev almindelig kendt, at han havde taget sit standpunkt indenfor den sydslesvigske bevægelse (han blev ogsaa næstformand for Sydslesvigsk Vælgerforening), søgte man fra tysk side at fælde ham som formand for Amts-Bondeforbundet i Ejdersted. Det lykkedes imidlertid ikke; med 45 stemmer mod 1 viste Ejdersted-bønderne, at de i Reeder saa deres bedste mand.

W. Reeder havde studeret landbrug i udlandet (saaledes i England og Holland); han beklagede meget, at han først i de senere aar havde faaet det danske landbrug paa nært hold. Hans mønstergaard var et tydeligt bevis paa, at han havde lært noget.

Reeders død fik et særlig smertelig præg for den dansksindede befolkning i Sydslesvig, fordi den indtraf lige efter et valg, der havde vist de første frugter af hans betydningsfulde arbejde blandt de vestslesvigske bønder, først og fremmest i hans egen valgkreds, i Husum amt.

Da landdagsmand Reeder stedtes til hvile, stod kisten dækket af det ejderstedske flag. Holmgaardens to forkarle red i spidsen, hver med et brændende alterlys i haanden efter gammel Ejdersted-skik.

Ved Reeders kiste lød der takke- og afskedsord baade paa dansk, tysk og frisisk.

L. P. Chr.

INDHOLD:

	Side
P. Tolderlund-Hansen: Dejlige Jul	1
Jørgen Paulsen: Maleren C. W. Eckersberg	19
Knud Andersen: Skaldet og skeløjet	32
A. Friis, Vivild: Slægtens toner.....	43
August F. Schmidt: Historier om Kong Frederik VI	53
Rose Thyregod: En lille sejr	60
De gamle, som faldt:	
M. Mackeprang: Professor Aage Friis	68
J. P.: Jakob Petersen, Mjolden	70
J. P.: Peter Thomsen, Stoltelund	71
J. P.: Peter Hansen, Skovbøl	71
J. P.: Johan Nielsen, Klipleve	72
J. P.: Peter Volf, Kegnæs	73
J. P.: Christian Ludvigsen, Sandet	73
A. P. M.: Carl Chr. Biehl, Graasten	74
Morten Kamphøener: N. J. Nielsen	75
K. L.: Bankdirektør Hans Nielsen	76
Morten Kamphøener: Julius Bogensee	78
Ellen Hanssen: Astrid Hansen	79
S. P. Hansen: Gymnastiklærer N. J. Iversen	80
J. P.: Kristian Iversen, Avnbøl	81
K. L.: Redaktør Tycho Filskov	82
Peter Lassen Petersen: Peter Bruun, Tornum	83
L. P. Chr.: A. Lorenz Büchert, Jaruplund	84
L. P. Chr.: Waldemar Reeder, Poppenbøl	85

Regering og Rigsdag.

Ministeriet

(19. september 1950).

Statsminister Hans Hedtoft.
Udenrigsminister Gustav Rasmussen.
Finansminister Viggo Kampmann.
Justitsminister K. K. Steincke.
Handelsminister H. C. Hansen.
Landbrugsminister Carl Petersen.
Forsvarsminister Rasmus Hansen.
Indenrigsminister Jens Smørum.
Undervisningsminister Julius Bomholt.
Kirkeminister Bodil Koch.
Trafikminister Frede Nielsen.
Socialminister Jens Strøm.
Fiskeriminister Chr. Christiansen.
Boligminister Johs. Kjærboel.
Minister uden portef. V. Buhl.

Folketinget

(Folketingsvalg 5. sept. 1950).

Socialdemokratiet	813,224	st.	59	mand.	+	2
Venstre	438,188	»	32	»	÷	17
Konservative	365,236	»	27	»	+	10
Retsforbundet	168,784	»	12	»	+	6
Rad. Venstre	167,969	»	12	»	+	2
Kommunister	94,523	»	7	»	÷	2
Tysk mindretal	6,406	»	0	»		0
	2,054,330	st.	149	mand.		
Færøerne			2			

151

Stemmetal i Sønderjylland

Socialdemokrater	32,362	st.	3	mand.
Venstre	21,182	»	2	»
Konservative	15,767	»	1	»
Retsforbundet	8,788	»	1	»
Radikale Venstre	4,471	»	0	»
Kommunister	1,577	»	0	»
Tysk mindretal	6,406	»	0	»
	90,553	st.	7	mand.

Valgt i Sønderjylland.

Socialdem.: Andr. Hansen, Frede Nielsen, Fr. Teichert.

Venstre: Jørgen Gram, Fr. Heick.

Konservative: L. Clausen.

Retspartiet: Hans Hansen.

Landstinget.

(Landstingsvalg 11. april 1947).

Socialdemokratiet	34	mandater
Venstre	21	»
Konservative	13	»
Radikale Venstre	7	»
Kommunistiske parti	1	»

Ialt 76 mandater

Valgt i Sønderjylland.

Socialdemokratiet: Alfred Kristensen, P. Mortensen (tingv.)

Venstre: Axel Bjerre.

Konservative: Jørgen Otzen, M. Schaumann (tingv.)

Rad. Venstre: Fru Ingeborg Thomsen.

Nationale foreninger og institutioner.

Sprogforeningen.

Formand: Bibliotekar Jakob Petersen.

Ledelse: Højskoleforstander Arnfred, Askov, gdr. Hans Jørgen Hansen, Lysabildskov, fhv. folketingsmand I. P. Nielsen, Dynt, amtsskolekonsulent Svendsen, Tønder.

Aarsmødet afholdes sidste søndag i juni.

Skoleforeningen.

Bestyrelsen: Landstingsmand H. Jepsen Christensen, Høgsbro pr. Hvidding, formand, gdr. Mathias Jepsen, Jejsing, næstformand, købmand Chr. Thygesen Petersen, Døstrup, Sdj., kasserer.

Aarsmødet afholdes sidste søndag i juni.

Grænseforeningen.

Kontor: Peder Skramsgade 5, I, København K.

Formand: fhv. præsident Holger Andersen.

Næstformand: Direktør V. Fischer, inspektør N. J. Gotthardsen, grosserer P. Michaelsen.

Sekretær: Kontorchef, cand. jur. Antoni Petersen.

Den nordslesvigske Kvindeforening.

Formand: Fru Margrethe Jepsen, Tønder.

Næstformand: Fru Valborg Kruise, Sønderborg. Kasserer: Fru Ellen Bjørn Hanssen, Aabenraa.

Dansk-Nordisk Ungdomsforbund. (Det unge Grænseværn)

Kontor: Folkunghus, Graasten.

Formand: P. Marcussen, Graasten, næstformand: Pastor K. Lænkholm, København. Kasserer: Christian Nielsen, Vollerup.

Dansk Amatør Teater Samvirke.

Formand: Forstander Hagelsø, Vojens. Sekretær: Arne Aabenhus, Graasten. Kasserer: Trafikassistent J. Andersen, Kolding. Adresse: Folkunghus, Graasten.

Ungdomsforeningerne.

A a b e n r a a amts hovedkreds: Formand fru Jepsen, Straagaard pr. Aabenraa, kasserer: Bankkasserer Kræmer, Graasten. (17 foreninger), 1956 medlemmer.

H a d e r s l e v østeramts hovedkreds: Formand: lærer J. Chr.

Christensen, Mellemgade 10, Haderslev. Kasserer: gaardejer Ak-
sel Tang, Hytkjærgaard pr. Marstrup. (23 foreninger, 3192 med-
lemmer).

Røddingegnens hovedkreds: Formand: Gdr. Chr. Chri-
stensen, Hjerting pr. Rødding. Kasserer: Gdr. Ejnar Rytz, Brænd-
strup pr. Gram (14 foreninger, 2271 medlemmer).

Sønderborg amts hovedkreds: Formand: gaardejer M.
Mathiesen, Lunden pr. Nordborg. Kasserer: Gaardejer Ph. E. Sib-
besen, Gammelgab pr. Broager. (17 foreninger, 4088 medlemmer).

Løgumkloster og omegns hovedkreds: Formand og kas-
serer: Lærer Alfred Jensen, Ellehus pr. Jejsing (10 foreninger,
895 medlemmer).

Skærbæk og omegns hovedkreds (for Tønder amts nord-
lige del): Formand: Pastor H. Ebbesen, Døstrup, kasserer: Køb-
mand Knud Hansen, Skærbæk (8 foreninger, 1148 medl.).

K. F. U. M. & K. i Sønderjylland

Haderslev-kredsen:

Kredsformand: Indremissionær E. Thisted, Haderslev.
K. F. U. M.-foreninger: 5 165 medlemmer
K. F. U. K.-foreninger: 7 182 »
Fællesforeninger: 1 56 »

Gram-kredsen:

Kredsformand: Sognepræst T. Philipsen, Gram.
K. F. U. M.-foreninger: 15 277 medlemmer
K. F. U. K.-foreninger: 14 214 »
+ 159 M.- og K.-spejdere

Aabenraa—Tønder-kredsen:

Kredsformand: Sognepræst Fr. Nicolajsen, Ballum.
K. F. U. M.-foreninger: 13 216 medlemmer
K. F. U. K.-foreninger: 12 213 »
Fællesforeninger: 4 136 »
Spejdere: 9 troppe: 236 »

Sønderborg-kredsen:

Kredsformand: Pastor Andersen, Tandslet.
K. F. U. M.-foreninger: 3 89 medlemmer
K. F. U. K.-foreninger: 7 99 »

Højskoler og landbrugsskoler i Sønderjylland.

Danebod Højskole, Fynshav, Als.

Forstander Frede Terkelsen.

Graasten Landbrugsskole,

Forstanderne Hans Hansen og L. Lauridsen.

Hoptrup Højskole, Hoptrup.

Forstander P. H. Lauritsen.

Rødding Højskole, Rødding.

Forstander Hans Lund.

Rønshoved Højskole, Rinkeæs.

Forstander Hans Haarder.

Efterskoler i Sønderjylland

- Agerskov Efterskole, Agerskov.
Forstander: J. K. Kristensen.
Hoptrup Efterskole, Hoptrup,
Forstander P. H. Lauritsen.
Nordborg Efterskole, Nordborg, Als.
Forstander Chr. Demuth.
Rens Efterskole, St. Jyndeved.
Forstander Godfred Hansen.
Vojens Efterskole, Vojens.
Forstander E. Hagelsø.

Husholdningsskoler i Sønderjylland

- Als Husholdningsskole, Vollerup.
Forstander: Johanne Hansen.
Graasten Husholdningsskole, Graasten.
Forstander: Olga Reppien og Ebba Drewes.

Sønderjydske Idrætsforening

Formand: Stadsskoleinspektør S. P. Hansen, Aabenraa. Sekretær og forretningsfører: Kreditforeningsfuldmægtig Aage Krogh Iversen, Haderslev.

Formand for gymnastikudvalget: Gdr. Claus Christensen, Lavenby pr. Nordborg.

Formand for idrætsudvalget: Overlærer B. J. Bennedsen, Augustenborg.

Formand for skydeudvalget: B. Michaelsen, Haderslev.

Formand for kvindelig idræt: Lærerinde Anna Kathrine Lassen, Møgeltønder.

Foreningen er delt i 5 hovedkredse. Formænd er:

Haderslev vesteramt: Kriminalbetjent Andr. Nielsen, Toftlund.

Haderslev østeramt: Gaardejer Hans Simonsen, Hyrup pr. Øsby.

Aabenraa amt: Forpagter Hans Andersen, Holbøl Landbohjem pr. Tørsbøl.

Sønderborg amt: Inspektør Chr. Clausen, Augustenborg Landevej 57, Sønderborg.

Tønder amt: Lærer P. M. Jepsen, Løgumkloster.

Historisk Samfund for Sønderjylland

Formand: fhv. amtslæge, dr. med. H. Lausten-Thomsen, Aabenraa. Sekretær: Arkivar P. Kr. Iversen, Aabenraa. Kasserer: Adjunkt Knud Fanø, Tønder.

Redaktionsudvalget for »Sønderjydske Aarbøger« bestaar af: dr. med. H. Lausten-Thomsen, landsarkivar J. Hvidtfeldt, arkivar P. Kr. Iversen, Aabenraa, og højskoleforstander Hans Lund.

Redaktionsudvalget for »Sønderjydske Maanedsskrift« bestaar af: Museumsinspektør H. Neumann, arkivar P. Kr. Iversen og lærer Chr. Stenz, Flensborg.

De sønderjydske Danske Samfund

Formand: Gdr. Hans Andersen, Kongsbjerg pr. Tønder. Sekretariatet ledes af redaktør Kai Edv. Larsen, Raadhustorvet 3, Sønderborg.

Biblioteker

Det sønderjydske Landsbibliotek, Aabenraa, bibliotekar: Jakob Petersen. Udlaan fra kl. 10—19. Læsesal kl. 10—20. Børnebiblioteket. Udlaan og læsesal kl. 13—17.

Haderslev Centralbibliotek. Overbibliotekar Th. Hildebrandt. Udlaan: Hverdage kl. 10—19, lørdag kl. 10—21. Læsesal: Hverdage kl. 10—21, lørdag kl. 10—19. (1. maj—31. august lukkes kl. 19, lørdag kl. 14).

Centralbiblioteket i Sønderborg. Overbibliotekar J. R. Nielsen Soring. Udlaan: Kl. 10—19. Læsesalen kl. 10—21 (1. maj—31. august kl. 10—19), lørdage kl. 10—14. Børnebiblioteket kl. 14—18. Lukket lørdagen.

Biblioteket i Tønder. Bibliotekar: Gerda Tarp Hansen. Udlaan: 10—20. Læsesal: 10—20, (maj—sept. 10—19). Lukket 14 dage i august.

Sønderjydske Landsarkiv, Aabenraa.

Landsarkivar: Fr. Gribsvad. Arkivar: P. Kr. Iversen. Aaben: kl. 9—12 og 13—16.

Erhvervs-Institutioner og organisationer.

(Formænd, sekretærer og sønderjydske medlemmer).

I. Statsinstitutioner.

Statens Jordlovsudvalg.

Kontor: Holbergsgade 23, København K.

Formand: Landstingsmand, gaardejer Niels Chr. Nielsen-Man, Aldershaab, Brovst.

Administrationschef: Fl. Tolstrup.

Folketingsmand, gdr. Einar Simonsen, Fløvtgaard pr. Øsby, og gdr. Jens Hørlück, Skodborg. Raadgivende medlemmer: Jens Wollesen, Vestergade 20, Løgumkloster og folketingsmand Teichert, Søgaard pr. Kliplev.

Kontoret i Tønder ledes af: Kontorchef E. Ibsen. Konsulent: Civilingeniør Th. Claudi Westh, Tønder.

Jordfordelingskommissionen.

Jordfordelingskommissionen for 10. omraade, omfattende Haderslev og Sønderborg amtsraadskredse:

Formand: Gaardejer E. Simonsen, Fløvtgaard pr. Øsby. Medlemmer: Gaardejer Jørgen Lyck, Vester Sottrup og Johs. Petersen, Halk.

Jordfordelingskommissionen for 11. omraade, omfattende Tønder og Aabenraa amtsraadskredse.

Formand: Husmand Fr. W. Teichert, Søgaard pr. Kliplev. Medlemmer: Gaardejer Kr. Phillipsen, Lundtoftbjerg pr. Tørsbøl og husmand Lauritz Lindrum, Hjemsted pr. Skærbæk.

Kontor: Holbergsgade 23, København K.

Kommissioner ang. jordlodder til husmandsbrug.

Formænd: Haderslev amt: Gdr. Viggo Larsen, Skodborg; Aabenraa amt: Gdr. Hans Schmidt, Kollund. Sønderborg amt: Sogneraadformand P. H. Møller, Drejby pr. Skovby/Als. Tønder amt: Gdr. Axel Lund, Sdr. Sejerslev pr. Højer.

II. Private selskaber og landbrugsorganisationer.

Det kgl. danske Landhusholdningsselskab.

Rolighedsvej 26, København.

Ledende præsident: Kmhr. hofjm. Chr. Lüttichau, Tjele.

Kontorchef: Axel Nielsen.

I bestyrelsesraadet: Forstander Fr. Heick, St. Jyndeved, og forstander L. Lauridsen, Graasten.

Det danske Hedeselskab.

Hovedkontor: Viborg.

Formand: Kmhr. hofjm. Chr. Lüttichau, Tjele.

Direktør: N. Basse, Viborg.

Grundforbedringsvirksomheder: Mose- og engafdeling.

Distriktskontor i Haderslev: Best. Th. P. Nielsen.

— i Tønder: Best. J. P. Knudsen.

— i Aabenraa: Best. N. Jespersen.

Den tekniske afdeling.

Distriktskontor i Tønder: Best. cand. polyt. T. Q. Jacobsen.

Plantningsvirksomhed: Skovrider Fromsejer, Skærbæk.

Landbrugsraadet.

Kontor: Axelborg, København V.

Præsident: Landstingsmand H. Hauch, Sølund pr. Viborg.

Generalsekretær: A. Høgsbro Holm.

Landboforeninger

De samvirkende danske Landboforeninger.

Kontor: Axelborg, København V.

I formandskabet: Folketingsmand H. Pinstrup og direktør Axel Jensen. Sønderyder i bestyrelsen: Gaardejer P. Chr. Hanssen, Nygaard, Bolderslev, og gaardejer Mads Thuesen, Anslet pr. Fjelstrup.

Foreningen af jyske Landboforeninger.

Kontor: Bispetervet, Aarhus.

Formand: Folketingsmand H. Pinstrup. I bestyrelsen: Gdr. P. Chr. Hanssen, Nygaard, Bolderslev, og gaardejer Mads Thuesen, Anslet pr. Fjelstrup. Sekretær: J. K. Haugaard.

Fælleslandboforeningen for Nordslesvig.

Formand: Gdr. Mads Thuesen, Anslet pr. Fjelstrup.

Sekretær og kasserer: Konsulent Chr. Nielsen, V. Sottrup.

Bestyrelsen bestaar af de enkelte landboforeningers og de to førstnævnte fællesledelsers formænd.

1. Den nordslesvigske Landboforening.

Formand: Gdr. Ejnar Hansen, Hjerting pr. Rødding.

Konsulenter: Georg Nissen, C. H. Lausten og Ejnar Jensen, Rødding. 1106 medl.

2. Haderslev Amts Landboforening.

Formand: Gdr. Mads Thuesen, Anslet pr. Fjelstrup.

Kons.: Fr. P. Nielsen, Haderslev, C. Hansen, Haderslev, (regnsk.), husholdning: Frk. Ellen K. Petersen, Haderslev. (2235 medl.*)

*) Samtlige husholdningskonsulenter sorterer under De sønderjyske Husholdningsforeninger.

3. Nr. Rangstrup Herreds Landboforening.

Formand: Gdr. S. Knudsen, Galsted pr. Bevtoft.

Kons.: Landbrugskand. Jakob Have, Toftlund. 588 medl.

5. Aabenraa Amts Landboforening.

Formand: Gdr. P. Chr. Hanssen, Nygaard pr. Bolderslev.

Kons.: Johs. Pødersen, Aabenraa, og P. Mølgaard, Aabenraa, (regnsk.). 900 medl.

6. Vis Herreds Landboforening.

Formand: Gdr. Karsten Th. Gregersen, Frøslev pr. Padborg.

Konsulent: N. A. Drewsen, Hokkerup, fru Surlykke Wistoft, Rinkenæs. 400 medl.

7. Den sundevedske Landboforening.

Formand: Forst. H. Hansen, Graasten Landbrugsskole.

Kons.: Chr. Nielsen, V. Sottrup, fru Surlykke Wistoft, Rinkenæs, (havebrug). 400 medl.

8. Als Nørreherreds Landboforening.

Formand: Gaardejer Jakob Jørgensen, Brandsbøl.

Kons.: Chr. Nielsen, V. Sottrup, og H. Frederiksen, Nordborg, (regnsk.), fru Surlykke Wistoft, Rinkenæs, (havebrug). 210 medl.

9. Den alsiske Landboforening.

Formand: Gdr. Chr. Spøggers, Miang pr. Kirkehørup.

Kons.: Chr. Nielsen, V. Sottrup. Regnskabskonsulent: P. J. Hansen, Hørup. Fru Surlykke Wistoft, Rinkenæs, (havebrug), fru Else Hansen, Røde-Kro, (hush). 400 medl.

10. Det blandede Distrikts Landboforening.

Formand: Gdr. Hans Danielsen, Gerup, Visby S.

Kons.: L. Nørgaard, Bredebro, K. P. Kristensen, Tønder, (regnsk.), fru Surlykke Wistoft, Rinkenæs. Husholdningskonsulent: Frk. Snedker, Tønder. 700 medl.

11. Slogs Herreds Landboforening.

Formand: Forstander Fr. Heick, St. Jynde vad.

Kons.: Holger Behrends, Bylderup Bov, fru Surlykke Wistoft, Rinkenæs, (havebrug). 400 medl.

12. Landboforeningen for Løgumkloster og Omegn.

Formand: Gdr. Nis Evarsdén, Løgumkloster.

Kons.: Hans Jepsen, Løgumkloster, fru Surlykke Wistoft, Rinkenæs, (havebrug). 320 medl.

13. Landboforeningen for Skærbæk og Omegn.

Formand: Gdr. P. Thysen, Aaved pr. Frifelt.

Kons.: P. V. Johnsen, Skærbæk. 419 medl.

Husholdningsforeninger

Det sønderjydske Husholdningsudvalg.

Formand: Fru Henriette Skrumsager, Visby Hedegaard.

Fællesudvalg for nedennævnte husholdningsforeninger, som alle er tilsluttet Foreningen af jydske Landboforeningers Husholdningsudvalg:

Haderslev Amts Landbohusholdningsforening.

Formand: Fru Ingeborg Haldrup, Fredstedgaard pr. Haderslev. Kons.: Ellen K. Pedersen, Haderslev. 630 medl.

Nr. Rangstrup Herreds Husholdningsforening.

Formand: Fru Marie Madsen, Roost. Kons.: Ellen K. Pedersen, Haderslev. 240 medl.

Løgumkloster og Omegns Husholdningsforening.

Formand: Fru Anna Kjærgaard, Asset. 195 medl.

Det blandede Distrikts Husholdningsforening.

Formand: Fru Henriette Skrumsager, Visby Hedegaard. Kons.: Frk. Snedker, Tønder. 620 medl.

Slogs Herreds Husholdningsforening.

Formand: Fru Anna Rud Bentholt, Grøngaard Domæne. Sekretær: Fru Behrens, Bylderup Bov. 508 medl.

De sammensluttede Husholdningsforeninger i Aabenraa og Sønderborg Amter.

(23 lokalforeninger). Formand: Fru Ulla Pedersen, Aabenraa. Kons.: Else Hansen, Rødekro. 12800 medl.

Husmandsforeninger

De samvirkende danske Husmandsforeninger.

Kontor: Farvergade 27, København K.

Formand: fhv. folketingsmand N. P. Andreasen, Jyderup. I bestyrelsen: Husmand Jens P. Jensen, Vellerup pr. Agerskov. Husmand A. Schmidt, Fauersholm.

Sekretær: Viggo Andersen, København.

De samv. jydske Husmandsforeninger.

Kontor: Helgolandsgade 20, Aarhus.

Formand: Husmand P. Nielsen, Tvis. I bestyrelsen: Husmand A. Schmidt, Fauersholm, Tandslet.

Sekretær: Th. Christensen, Aarhus.

De samv. sønderjydske Husmandsforeninger.

Formand: Husmand Jens P. Jensen, Vellerup pr. Agerskov.

Kons.: A. Laisen, Haderslev, A. Mortensen, Gram, Tage Nielsen, Løgumkloster, Ada Jørgensen, Haderslev. 4601 medl.

Sønderborg Amts Husmandsforening og Kredsforeningen Sønderjyden.

Formand: Husmand Anders Schmidt, Fauherholm, Tandslet.
Husdyrkonsulent: Fr. Slipsager, Fynshav. Planteavlskonsulent:
Erik Knudsen, Ø. Sottrup. Husholdningskonsulent: Didde Daniel-
sen, Tandslet. 25 foreninger. 1800 medl.

Kvægavlsforeninger

Sønderjydsk Fællesledelse af Kvægavl.

Formand: Gdr. Holger J. Hansen, Tinggaard pr. Aabenraa.
Kons.: Jørg. Frank, Tønder, og B. Vinge Madsen, Vojens, 11
kvægavlsforeninger, 8 med kunstig sædoverføring = 35,000 køer.
82 kontrolforeninger, omfattende 3267 besætninger med ialt
39,000 køer.

Sønderjydsk Fællesledelse for Avlen af rødt dansk malkekvæg:

Formand: Gdr. Chr. Clausen, Stødagergaard pr. Sønderborg.
Kons.: Kr. Dahlgaard Jensen, V. Sottrup.
4 omraader med kunstig sædoverføring, der tilsammen har
2346 medlemmer med 17,550 tegnede køer. 46 kontrolforeninger
med 18,350 køer.

Sønderjydsk Avlsforening for sortbroget dansk malkekvæg.

Formand: Gdr. Jens Holm, Langager pr. Skodborg J.
Kons.: B. Vinge Madsen, Vojens.
120 medlemmer. 2300 køer.

De samvirkende jyske Hesteavlsforeninger

Kontor: Østergade 9, Aarhus.
Formand: fhv. gdr. P. Vadgaard, Hobro.
I bestyrelsen: Gdr. Mads Thuesen, Anslet pr. Fjelstrup.

De samvirkende danske Andels-Svineslagterier

Kontor: Axelborg, København V.
(Omfatter 61 andelsslagterier).
Formand: Gdr. Andr. Clausen, Kaastrup pr. Kalundborg.
Direktør: H. Behnke.
I best.: Gdr. Iver H. Østergaard, Gabøl.

Slagterier i Nordslesvig.

Andelsslagterier.

Aabenraa: Formand: Gdr. J. P. Møller, Søstgaard pr. Rødekro.
Dir.: Fr. Johansen.
Graasten: Formand: Gdr. Lauesgaard, Graasten Hovedgaard.
Dir.: H. N. Skensved.
Rødding: Formand: Gdr. R. Mathiasen, Stenderup pr. Rødding.
Dir.: C. J. Rübner-Petersen, Rødding.

Sønderborg: Formand: Gdr. Jens Hansen, Guderup.

Dir.: O. F. Bagge.

Vojens: Formand: Gdr. J. H. Østergaard, Gabøl.

Dir.: Th. Mossing Jensen.

De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation

Kontor: Raadhuspladsen 3, Aarhus.

Formand: Propr. S. Overgaard, Højbygaard pr. Ormslev.

Sekretær: Direktør L. P. Frederiksen. I bestyrelsen: Gdr. Chr. Speggers, Mjang pr. Kirkehørup.

De samv. jyske Mejeriforeninger.

Formand: Gdr. A. L. Thomsen, Sofiesminde pr. Hvam.

Sønderjydsk Mejeriforening.

Formand: Gdr. Chr. Speggers, Miang. Sekretær og kasserer: Statskons. Johs. Jensen, Aabenraa. (114 mejerier).

Sønderjydsk Smøreksporfor., Vojens.

Formand: Gdr. Aage Schmidt, Faarkrog pr. Skodborg. Dir.: Sophus Thomsen, Haderslev. (55 mejerier).

Sdj. Landm. Andels Smøreksporfor., Sønderborg.

Formand: Gdr. Chr. Speggers, Miang. Dir.: S. Røyggaard Petersen, Sønderborg. (48 mejerier).

Dansk Mejeristforening.

Kontor: Johannevej 10, Odense.

Formand: Mejeribest. Chr. Jørgensen, Tudse Næs pr. Holbæk.

Sekretær: Fr. Schak, Odense.

Aabenraa amtskr.: Formand: Mejeribest. A. Madsen, Nybøl pr. Hjordkær.

Haderslev amtskr.: Formd.: Mejeribest. O. Damgaard, Øsby.

Sønderborg amtskr.: Formd.: Mejeribest. T. F. Hansen, Dybøl pr. Ragebøl.

Tønder amtskr.: Form.: Mejeribest. H. H. Lorentzen, Bredebro.

III. Handelsorganisationerne

Grosserersocietetet.

Formand: Direktør Asker Thaulow, København.

Provinshandelskammeret.

Formand: Direktør Knud Strøygberg, Aalborg. Kammermedlem: Grosserer T. Møller, Sønderborg.

Handelsforeningerne i Sønderjylland.

Handelsstandsforeningerne i

Haderslev, Formand: Fabrikant M. Schaumann jun.

Aabenraa, Formand: Direktør M. Mortensen.
Sønderborg, Formand: Grosserer T. Møller.
Tønder, Formand: Direktør F. Nielsen.

De samv. danske Købmandsforeninger.

Formand: Købmand Chr. H. Olesen, Aalborg.
Med 142 afdelinger, fordelt i 4 centralorganisationer.
Centralorg. for Jylland, fmd.: Købm. Knud Aagaard, Aarhus.
Derunder de samv. sønderjydske Købmandsforeninger.

Formand: Købmand Th. Schultz, Simmersted.

Haderslev og omegn: Formand: Henrik Sørensen, Haderslev.
Rødding og omegn: Form.: Købm. M. Christensen, Brendstrup.

Toftlund og omegn: Form.: Købm. Andr. Petersen, Rangstrup.

Aabenraa og omegn: Form.: Købm. J. Agger, Aabenraa.

Graasten og omegn: Form.: Købm. W. Mortensen, Kværs pr.

Tørshøj.

Tønder amts Købmandsforening: Formand: Købmand Blaabjerg, Løgumkloster.

Tønder Kolonialhandlerforening: Formand: Chr. Muusmann, Bylderup-Bov.

Sønderborg Detailhandlerforening: Formand: Købmand Chr. Matzen, Sønderborg.

Sønderborg amts Købmandsforening: Formand: Købmand H. Sievertsen, Ketting.

Brugsforeningerne.

Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, hovedkontor: Njalsgade 15, København S.

Formand for bestyrelsen: Direktør N. C. Poulsen, København.
Bestyrelsens sekretær: cand. jur. L. Fabricius, København.
Medlem af repræsentantskabet: Forpagter Laur. Nielsen, Buskmose pr. Rinkenæs.

Handelsafdeling i Sønderborg, Kongevej 48—54.

Forretningsfører: Aage Kappel, Sønderborg.

Ialt 1909 brugsforeninger. Heraf i Sønderjylland 67 foreninger.

· IV. Haandværk og industri.

Haandværkets Fællesrepræsentation.

Kontor: Vesterboulevard 20, København.

Formand: Murermester Rasm. Sørensen, Roskilde. I bestyrelsen: Snedkermester S. A. Sørensen, Rødding, og snedkermester Jacob Jacobsen, Ulkebøl.

Haandværker- og Industriforeninger i Sønderjylland.

Aabenraa Haandværker- og Industriforening. Formand: Snedkermester N. Høyberg-Larsen, Aabenraa.

Christiansfeld og omegns Haandværkerforening. Formand: Smedemester N. Holm.

Graasten Haandværkerforening. Formand: Bygmester Manner Jacobsen.

Haderslev Haandværkerforening. Formd.: Murermester Johs. Hansen.

Sønderborg Haandværker- og Industriforening. Formand: Malermester Jacob Jacobsen.

Tønder Haandværkerforening.

V. Kreditinstitutioner.

Sønderjyllands Kreditforening.

Kontor: Aastrupvej, Haderslev.

Direktion: P. A. Callø, H. Hansen.

Repræsentantskabet: Formand: fhv. borgmester Holger Fink, Aabenraa, næstformand: Gdr. Mads Thuesen, Anslet, fabrikant M. Schaumann, Haderslev, gdr. M. Refshund Poulsen, Bovlund, gdr. Olav Fink, Brændstrup, gdr. H. M. Boesen, Søndernæs, gdr. Hans Lyck, Varnæs, fhv. landdagsmand Nis Nissen, Aabenraa, gdr. Claus Clausen, Havnbjerg, gdr. Jakob Ravn, Simmersted, gdr. J. H. Østergaard sen., Gabøl, gdr. Jacob Michelsen, Kolstrup, gdr. H. Petersen, Iller, murermester Johs. Hansen, Haderslev, købmand Math. Kock, Sønderborg, købmand Chr. Schmidt, Tønder, gdr. N. Petersen, Rørkær, husmand Hans Carl Petersen, Halk.

Vest -og SønderjydsK Kreditforening.

Kontor: Ringkøbing.

Direktion: P. H. M. Valeur, Chr. Christensen, P. Gundersen.

Formand for repræsentantskabet: Gdr. Hans S. Jensen, Tornumgaard.

Repræsentanter for Sønderjylland: Gdr. Hans S. Jensen, Tornumgaard, gdr. Fedder Mathiesen, Randerup, og gdr. Poul Outzen, Ellum.

JydsK Grundejer Kreditforening, Herning.

Direktion: Holger Jepsen, J. Møller, M. Hvirring.

Repræsentanter for Sønderjylland:

Fritz Biehl, Graasten, for Aabenraa-Sønderborg amt.

Martin Møller, Bredebro, for Tønder amt.

Hans Nissen, Nustrup, for Haderslev amt.

Ny jyske Kjøbstad-Creditforening, Aarhus.

Direktion: cand. jur. O. Hjelm, adm. direktør, landsretssagfører Otto Larsen og arkitekt Ejnar Poulsen. Formand for repræsentantskabet: Bygningskonstruktør P. Thømsen, Skive.

Medlem af repræsentantskabet: Konsul Jørg. M. Hansen, Aabenraa, dir. J. P. Skøtt, Haderslev, købmand Carl Borch, Tønder, og bankdirektør H. Müller-Kristiansen, Sønderborg.

JydsK Hypotekforening.

Kontor: Aarhus.

Direktion: Dir. LRS. Smedegaard-Andersen, Herning, arkitekt Jep Fink, Aabenraa, murermester P. Rose Jensen, Randers.

Kreditforeningen af Ejere af mindre Ejendomme paa Landet i Jylland.

Landsretssagfører Aa. Brink Jensen, adm. direktør, medlem af repræsentantskabet for Sønderjylland: Hans Iversen, Stenneskær pr. Varnæs, Evald Lorenzen, Skærbæk.

Hypoteklaanefonden.

Kontor: Skibbroen 10, Tønder: Direktør P. Hinrichsen, adm. direktør. Bestyrelse: Dommer H. H. Stegmann, formand, og forpagter H. Linnet, Møgeltønder.

Laanekassen for Sønderjylland.

Kontor: Niels Juelsgade 11, København K.

Direktion: adm. dir. Olrik Jensen og kst. overretssagfører Axel Hulegaard.

Bestyrelsen: Generaldirektør K. Korst, formand, amtmand, dr. A. V. Karberg, fhv. bankdirektør O. Bech, direktør O. Buhl og fra Haderslev østeramt: Kreditforeningsdirektør Callø, formand, statshusm. Andreas Friis, Keldet og gdr. Simon From, Bygvraa. Fra Haderslev vesteramt: Gdr. Refslund Poulsen, formd., gaardejer Aage Schmidt, Faarkrog, sparekassedirektør P. K. Lyck, Rødding. Fra Aabenraa amt: fhv. borgmester Holger Fink, formand, gaardejer Chr. Christensen, Rødekrø, gaardejer Kr. Philipsen, Lundtoftbjerg. Fra Sønderborg amt: fhv. folketingsmand I. P. Nielsen, formand, gaardejer Chr. Christensen, Elsmark, gaardejer Chr. Schmidt, Dybbøløsten, amtsraadsmedlem Anders Schmidt, Favrhoim. Fra Tønder amt: fhv. landstingsmand H. Jepsen Christensen, formand, bagermester Thorvald Petersen, Tønder, gaardejer Karl Posselt, Møgeltønder.

Landeværnet.

Kontor: Tinglev.

Formand: Gdr. Hans Andersen, Kongsbjerg. Næstformand: fhv. landstingsmand H. Jepsen Christensen, Høgsbro. Sekretær: gdr. Kr. Philipsen, Lundtoftbjerg. Forretningsfører: V. Beyer, Tinglev.

Jagttabel

i Henhold til Jagtloven af 28. April 1931.

Vildtet	Maa jages
Kron- og Daahind og disses Kalve	1. Jan.—28. Febr. og 1. Okt.—31. Dec.
Raabukke og Sikahjorte	15. Maj—14. Juli og 1. Okt.—31. Dec.
Raa- og Sikahind	1. Okt.—31. Dec.
Harer	1. Okt.—18. Dec.
Fiskehejrer og Regnsponer	1. Aug.—31. Dec.
Svømmeænder (undt. Gravand) Graa- gæs, Vandhøns, Vadefugle (undt. Fiskehejre, Skovsnæppe, Rørdrum, Skehejre, sort og hvid Stork, Traner, Trapper, Præstekraver, Stenvendere og Klyder), Ringdue, Huldue og Skovskade	1. Aug.—31. Dec.
Taffelænder og Maager (undt. Hav- maager)	1. Jan.—31. Jan. og 1. Aug.—31. Dec.
Vandrefalk, Duehøg, Spurvehøg og Kærhøg	1. Jan.—31. Marts og 1. Aug.—31. Dec.
Skarver og Havmaager	1. Jan.—30. April og 1. Aug.—31. Dec.
Dykænder (undt. Taffeland og Skal- leslugere)	1. Jan.—28. Febr. og 1. Sept.—31. Dec.
Akerhøns, Grouse og Vagtel	18. Sept.—1. Nov.
Urhaner	18. Sept.—31. Dec.
Tjurhaner	18. Sept.—31. Dec.
Skalleslugere, Alkefugle, Lappe- dykkere, Lommer, Kjoever, Storm- fugle, Musvane og Ilvepsevaage, Alliker, Solsort, Sjøgger og an- dre Drosler	18. Sept.—31. Dec. og 1. Jan.—31. Jan.

Vildtet	Maa jages
Skovsnæppe	24. Sept.—31. Dec. og 1. Jan.—7. April
Fasaner Kron- og Daahjorte, Ræve, Græv- llinger, Oddere, Maarer, Ildere, Væseler, Muldvarpe, Kaniner, Egern, Sæler og Hvaler, Graa- spurve, Krager, Raager, Husska- der og Vildgæs (undt. Graagæs).	1. Okt.—31. Dec. Maa jages hele Aaret
Pindsvin og Flagermus, Urhøne og Tjurhøne, Rørdrum, Skehejre, sort og hvid Stork, Traner, Trapper, Præsiekraver, Stenvendere og Kly- der, Svaner, Gravand og Terner, Ørne, Glenter, Ugle, Falke, (undt. Vandrefalk), Turtelduer og Steppe- høns, Klatrefugle (Gøge, Vendebals og Spætter), Ravn samt alle ikke særlig nævnte Fugle	Fredet hele Aaret

Fredningstabel for Ferskvandsfisk.

For saa vidt der ikke ved Oprettelse af Fiskeriregu-
lativ for det paagældende Vand er foretaget Afvigelser
herfra, gælder der følgende almindelige Fredningstider
(Ferskvandsfiskeriloven af 31. Marts 1931, § 16):

Lake, Havørred og Sørred samt Bækørred	1. Nov.—31. Dec.
Gedde, Aborre og Stalling	1. April—30. April
Sandart	1. Maj—31. Maj
Helt og Snæbel	15. Nov.—14. Dec.

Alle andre Fiskearter (og ligesaa Krebs) er ikke fredede
efter Loven, hvorimod der for en Del Arter er fastsat
Mindstemaal (§ 15).

Porto-Takster.

	Landsporto	Lokalporto
Breve indtil 50 gr., frankerede	25 øre	15 øre
over 50—250 gr. —	35 »	20 »
over 250 gr.-1 kg —		60 øre
Brevkort , enkelte, —	15 øre	10 øre
med betalt svar —	30 øre	20 øre
	Rene	tryksager m. til-
	tryksager	ladte tilføjelser
Tryksager indtil 50 gr	6 øre	10 øre
over 50—250 gr.	10 »	15 »
over 250 gr.—1 kg	40 »	40 »
Do. Vægt 7 kg og derunder, alene indeholdende reliefskrift til brug for blinde		4 øre pr. 1000 gr.
Vareprøver og blandede forsendelser indtil 50 gr. frankerede		10 øre
50—250 gr. —		15 »
250—500 gr. —		40 »

Brevpakker indtil en vægt af 1 kg koster 40 øre. 45 × 20 × 10 cm. Rulleform 45 × 15 cm. Maa ikke indeholde skriftlige meddelelser. Skal paategnes »brevpakke«.

For anbefaling af breve, brevkort, tryksager, vareprøver og blandede forsendelser betales yderligere 30 øre; anbefalede forsendelser skal forudfrankeres.

»Søndagsbreve«. Foruden den almindelige porto erlægges 25 øre. Paa konvolutten skal der staa: »Søndagsbrev« og den forsynes med diagonalkryds.

Søndagsbreve udbringes kun i postkontoreernes bydistrikter.

Værdibreve , beløb indt. 1000 kr. 50 øre	}	+ brevporto som ovenfor an- ført for breve af samme vægt
Beløb 1000—2000 Kr. .. 60 »		
» » 2000—3000 Kr. .. 70 »		
» » 3000—4000 Kr. .. 80 »		

o. s. fr. 10 øre mere for hvert 1000 kroner.

Pakker. Største vægt 50 kg, største maal som regel ikke over 1½ m i nogen retning (rulle- ell. stangform 2 m), største rumfang 1 m³.

	Fjernzone- porto	Nærzone- porto
indtil 1 kg	60 øre	}
over 1—3 kg	75 »	
» 3—5 »	90 »	
» 5—6 »	120 »	
for hvert kg mere, yderligere	30 »	30 »

Nærzoneporto anv. inden for hvert af følg. omraader:

Sjælland med Møn og Lolland-Falster med omliggende øer:
Bornholm — Fyn med omliggende øer.

Jylland er delt i 6 zoner ved linier fra øst til vest; der gælder her nærzoneporto, naar afsendelsesposthus og adresseposthus en-

ten er beliggende i samme zone eller i 2 nabozoner. Endvidere har Fyn med omliggende øer og de to sydligste zoner i Jylland indbyrdes nærzoneporto. Læsø har samme nærzoneporto som Frederikshavn, Anholt som Grenaa og Samsø som Aarhus. Zonefortegnelser for Fyn og for Jylland faas ved henvendelse paa posthusene.

Pakker med angiven værdi: Vægtporto som for almindelige pakker + værdiporto 50 øre for det første 1000 kr. af værdien og 10 øre for hvert 1000 kr. mere.

For **anbefaling** af pakker betales yderligere 30 øre; anbefalede pakker skal forudfrankeres

Itpakker: Foruden den sædvanlige porto 1 kr. mere for hver 5 kg eller dele deraf.

Postanvisninger. Beløb indtil 25 kr.	25 øre
beløb 25— 100 kr.	40 »
» 100— 300 »	55 »
» 300—1000 »	70 »

Indbetalingskort (Giro) 20 »

Postoprævninger. Beløb indtil 25 kr.	60 »
beløb 25— 100 kr.	75 »
» 100— 300 »	90 »
» 300—1000 »	100 »

Paa postgiroblanketter

indtil 25 kr.	60 øre
over 25— 100 »	70 »
» 100—1500 »	80 »

over 1000—100000 kr. 50 øre mere for hver overskydende 1000 kr. eller del deraf

Ekspresudbringning

	i det indre ekspresdistrikt	i det ydre ekspresdistrikt
Pakker	120 øre pr. 5 kg	5 kr.*)
Andre forsendelser	80 øre	4 »

*) Kun af vægt indtil 5 kg.

For udbringning mellem kl. 21,30 og 7 betales det dobbelte.

Banepakker.

Enkelte stykker ilgods af indtil 25 kg's vægt befordres uden fragtbrev mellem alle jernbanestationer og billetsalgssteder samt flere dampskibsselskabers anløbspladser, naar de er paaklæbet banemærker, som nedenstaaende skema viser:

Pakker og vægt	Befordringsafstand	
	under 120 km	mindst 120 km
indtil 5 kg	60 øre	90 øre
over 5 kg indtil 10 kg	90 »	120 »
» 10 kg » 15 kg	120 »	180 »
» 15 kg » 20 kg	150 »	240 »
» 20 kg » 25 kg	180 »	300 »

Drægtigheds-Kalender.

Finder Parring Sted	kan Fødselen ventes hos			Finder Parring Sted	kan Fødselen ventes hos		
	Hoppe	Ko	So		Ko	Faar	So
1 Jan.	2 Dec.	7 Okt.	23 April	1 Juli	7 April	30 Nov.	28 Okt.
5	6	11	27	5	11	4 Dec.	27
9	10	15	1 Maj	9	15	8	31
13	14	19	5	13	19	12	5 Nov.
17	18	23	9	17	23	16	9
21	22	27	13	21	27	20	13
25	26	31	17	25	1 Maj	24	17
29	30	4 Nov.	21	29	5	28	21
2 Febr.	3 Jan.	8	24	2 Aug.	8	1 Jan.	24
6	7	12	28	6	12	5	28
10	11	16	2 Juni	10	16	9	2 Dec.
14	15	20	6	14	20	13	6
18	19	24	10	18	24	17	10
22	23	28	14	22	29	21	14
26	27	2 Dec.	18	26	2 Juni	25	18
2 Marts	3 Febr.	5	24	30	8	29	22
6	7	12	28	3 Sept.	9	2 Febr.	26
10	11	16	2 Juli	7	18	6	20
14	15	20	6	11	17	10	8 Jan.
18	19	24	10	15	21	14	7
22	23	28	14	19	25	18	11
26	27	2 Jan.	18	23	29	22	15
30	2 Marts	6	22	27	3 Juli	26	19
3 April	5	9	25	1 Okt.	7	1 Marts	23
7	8	18	29	5	11	4	27
11	12	17	8 Aug.	9	15	8	31
15	16	21	7	13	19	12	5 Febr.
19	20	25	11	17	23	16	9
23	24	29	15	21	27	20	13
27	28	3 Febr.	19	25	31	24	17
1 Maj	2 April	7	23	29	4 Aug.	26	21
5	6	11	27	2 Nov.	8	1 April	24
9	10	15	1 Sept.	6	12	5	28
13	14	19	5	10	16	9	3 Marts
17	18	23	9	14	20	13	7
21	22	27	13	18	24	17	11
25	26	2 Marts	17	22	28	21	15
29	30	6	21	26	2 Sept.	25	19
3 Juni	3 Maj	9	24	30	6	29	23
6	7	12	28	4 Dec.	10	3 Ma	27
10	11	16	2 Okt.	8	14	7	31
14	15	20	6	12	18	11	4 April
18	19	24	10	16	22	15	8
22	23	28	14	20	26	19	12
26	27	2 April	18	24	30	23	16
30	31	6	22	28	4 Okt.	27	13

Beregningskema: Hoppe 336 Dage (÷ 1 Maaned + 1 Dag)
 Ko 280 Dage (÷ 3 Maaneder + 6 Dage)
 Faar 153 Dage (+ 5 Maaneder)
 So 114 Dage (+ 3 Mdr., 3 Uger og 1 Dag)

1 Maaned = 30,5 Dage

Markedsfortegnelse for 1951.

Syddjylland og Nordslesvig.

Vejle amt.

Blaahøj, 11. sept. heste.

Brande, 6. marts, 3. april, 1. maj, 27. juli, 4. sept. og 9. nov. heste og kreaturer.

Egtved, 30. april og 4. okt. heste og tuberkulosefrit levekvæg.

Filskov, 22. maj og 21. aug. heste og kreaturer.

Give, 20. febr., 20. marts, 27. april, 13. juli, 7. sept., 25. okt. og 15. nov. heste og kreaturer.

Jellinge, 11. maj og 25. sept. heste og kreaturer.

Kolding, hver tirsdag eksportmarked med heste og kreaturer, første og tredje fredag i hver maaned tuberkulosefrit levekvæg.

Sdr. Omme, 2. april og 22. okt. heste og kreaturer.

Vandel, 31. maj og 15. okt. heste og kreaturer.

Vejle, hver anden og fjerde lørdag tuberkulosefrit levekvæg; hver mandag eksportmarked med kreaturer; 1 febr., 5. og 28. april og 27. sept. heste.

Ribe amt.

Agerbæk, 21. april og 1. okt. heste og kreaturer.

Bramminge, 7. febr., 14. marts, 23. april, 13. juni, 30. juli, 11. sept., 9. okt. og 21. nov. heste og kreaturer.

Brørup, 10. marts, 10. maj og 27. sept. heste og kreaturer.

Bække, 9. maj og 21. sept. heste og kreaturer.

Esbjerg, hver mandag eksportmarked med kreaturer.

Grindsted, 8. marts, 26. april, 10. maj, 27. juni, 28. juli, 6. sept., 9. okt. og 17. nov. heste og kreaturer. Torvedag samt grisemarked hver torsdag.

Gørding, 28. april og 6. okt. heste og kreaturer.

Holsted, 8. jan., 12. april, 27. aug. og 14. nov. heste og kreaturer.

Nørre Nebel, 30. april og 24. sept. heste og kreaturer.

Oksbøl, 9. april og 8. okt. heste og kreaturer.

Ribe, 19. og 24. april, 14. juni, 12. sept., 25. okt. samt 7. og 15. nov. heste og kreaturer. 8. marts, 10. maj, 2. aug. og 10. okt. heste og tuberkulosefrit levekvæg.

Varde, 9. jan., 1. febr., 9. og 27. marts, 25. april, 1. maj, 8. juni, 10. juli, 9. aug., 13. sept., 11. okt., 1. nov. og 13. dec. heste og tuberkulosefrit levekvæg. Torvedag hver torsdag.

Vejen, 18. april, 29. juni og 12. sept. heste og kreaturer.

Vorbasse, 7. april, 19. juli og 8. okt. heste og kreaturer.

Ølgod, 30. april, 11. sept. og 10. okt. heste og kreaturer.

Haderslev amt.

Agerskov, 1. maj og 2. okt. heste og kreaturer.

Gram, 9. maj, 18. juli og 20. okt. heste og tuberkulosefrit levkvæg.

Haderslev, hver mandag eksportmarked med kreaturer. 2. jan., 5. febr., og 25. sept. heste. Hver mandag grisemarked.

Toftlund, 5. maj og 16. okt. heste og tuberkulosefrit levkvæg.

Aabenraa amt.

Aabenraa, hver tirsdag eksportmarked med kreaturer, 6. febr., 24. april, 17. juli, 16. okt. og 6. nov. heste og kreaturer, 11. dec. heste.

Bolderslev, 25. april og 26. sept. heste og tuberkulosefrit levkvæg.

Hellevad, 2. maj og 10. okt. tuberkulosefrit levkvæg.

Kliplev, 12. april og 13. sept. heste og tuberkulosefrit levkvæg.

Røde Kro, 18. okt. heste og kreaturer.

Sønderborg amt.

Skovby (Als), 28. sept. heste og kreaturer.

Sønderborg, hver tirsdag eksportmarked med kreaturer, første og tredje torsdag i hver maaned tuberkulosefrit levkvæg.

Tønder amt.

Arnum, 7. maj og 3. okt. heste og tuberkulosefrit levkvæg; 30. april og 26. sept. tuberkulosefrit levkvæg.

Bredebro, 23. april og 15. okt. heste og kreaturer.

Bylderup-Bov, 26. april og 11. okt. heste og kreaturer.

Højer, 19. april samt 4. og 11. okt. heste og kreaturer.

Løgumkloster, 20. marts, 1. maj, 19. juni, 21. aug. og 23. okt. heste og kreaturer, 24. april og 9. okt. tuberkulosefrit levkvæg.

Ravsted, 7. maj og 15. okt. heste og kreaturer.

Skærbæk, 24. april, 1. maj, 2. og 16. okt. tuberkulosefrit levkvæg.

Tinglev, 2. maj og 17. okt. heste og kreaturer.

Tønder, hver tirsdag eksportmarked med kreaturer, 9. marts, 13. 20. og 27. april, 4., 11. og 18. maj, 6. juli, 3. aug., 7. og 21. sept., 5., 12., 19. og 26. okt., 2. og 9. nov. heste og tuberkulosefrit levkvæg; 25. april, 2. og 9. maj, 24. og 31. okt. samt 14. nov. kreaturer.

AABENRAA

CERES

*Korn- og
Foderstofforretning*

Aktieselskab

Aabenraa

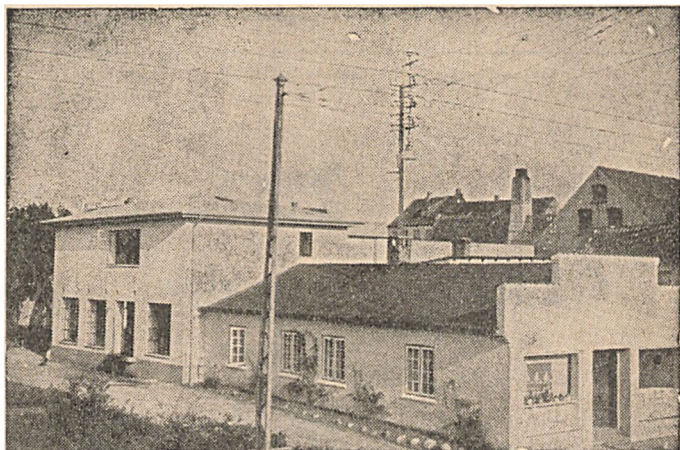
Tel. 3121 - 3122

CIMBRIA

Trælast ✧ Støbegods ✧ Bygningsartikler

Telefon: 2006 - 2007 - 2008 - 2009

Haderslevvej 2 - Aabenraa

Central-Mejeriet ✕ AABENRAA

anbefaler sine 1. kl. produkter

J. P. Top's Eftf. A/s

Aabenraa — Telefon 3054 - 3055

Grundlagt 1897

Jern og stål
Smedeartikler
Landbrugsredskaber
Centralvarme- og
sanitetsartikler

Husk, at alt i herrekonfektion, arbejdstøj, skotøj og gummistøvler til damer og herrer køber De bedst og billigst hos

Christian Jacobsen
Herr Garderobe & Sko
SØNDERTORV
AABENRAA Telf. 2356

Spisestuer
Dagligstuer
Soveværelser

Jensen & Larsen
INDEN 72 NYBYENGLAVEN
AABENRAA

1. kl. kød
og pålæg

Chr. Johansen

Telefon 3322 . Søndergade . Aabenraa

PETER DAMBERG
Rüdenauers Off.
VESTERGADE 3 · AABENRAA · TELEFON 2157

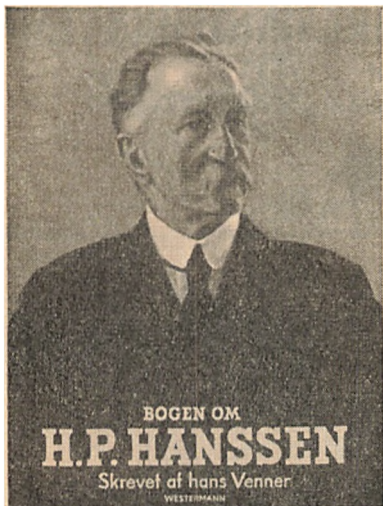
GLAS
PORCELÆN
KØKKEN-
UDSTYR

✕ **Byens ur- og brilleforretning**

Willy E. Schmidt
Søndertorv — Telefon 3705

Aabenraa
Andels-Svineslagteri

Telefon 2023

Pris 17,— hf.
29,— ib.

Vi har bogen på lager

Harald Bo Bojesens

BOGHANDEL

Telf. 3352 . AABENRAA . Telf. 3353

Bryksager

★

★

★

så

**Hejmdals
Bogtrykkeri**

Aabenraa

Telefon 3132

(5 linier)

C. F. Rosenvold

Sadelmager . Søndergade 6 . Aabenraa

Telefon 2116

Mangler De kontorartikler

Asmus Schultz

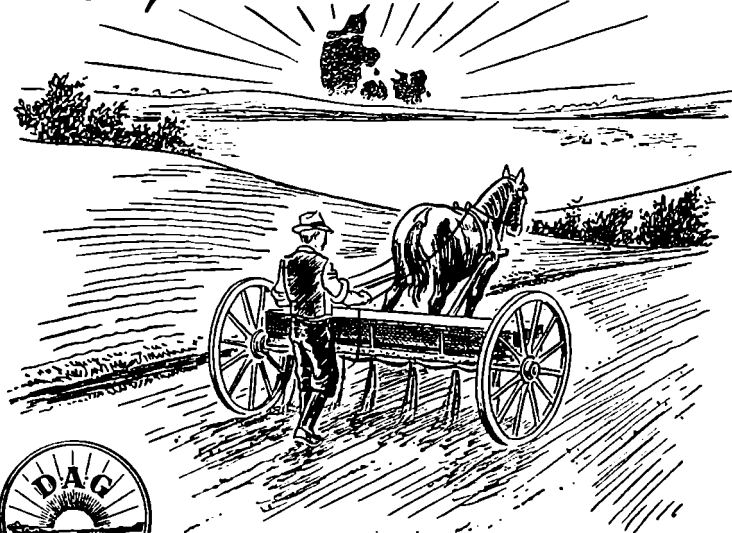
William Boje's Eftf.
Grundlagt 1905

Aabenraa — Telefon 3526

— har det hele

DANSK ANDELS GØDNINGSFORRETNING

omspænder hele Danmark

Landmændenes egen Gødningsforretning

KØBENHAVN

Aabenraa - Aalborg - Aarhus - Esbjerg - Grenaa
Hirtshals - Hobro - Holbæk - Horsens - Kolding
Næstved - Odense - Randers - Skive - Svendborg
Sæby - Vejle

Enhver Landmand bør i egen
Interesse være Medlem af **D.A.G.**

$\frac{A}{S}$ Hoffgaard

Grundlagt 1844 . Aabenraa

Hovedafdelinger :
MANUFAKTUR
KONFEKTION
SKOTØJ

C. C. Rode

Grundlagt 1885 . Indehaver: Chr. Rode
Juveller og guldsmed
Storegade 28 . Aabenraa . Telefon 2280

Stort lager i guld-, sølv-, tin- og nikkelvarer

C. Borregaard Nielsen

Haderslevvej 8, Aabenraa, telf. 2950 - 2815 (overfor Folkehjem)

Teknisk forretning, olie, remme, tvist, fedt, vognsømørelse etc.

Anton Nielsen

Søndergade 7 ✧ Aabenraa ✧ Telefon 2327

*Eneste special-hvidevare- og
udstørsforretning på pladsen*

» UNION «

Korn- og Foderstofimport A-S
Aabenraa

*Magasin
du Nord*

v. Brødr. Andersen

Aabenraa

Telefon 2026

Konfektionsfabriken

KOFA A/S

Aabenraa . Telefon . 2915 - 2916

Fabrikation af:

**HERREKLÆDER og
ARBEJDSTØJ**

A/S **Sønderjysk**
Frøforsyning

Frøavl og Frøhandel
Klinkbjerg 1 . Aabenraa
Telefon 3047
Kontor . Lager . Renseri

Antager avlere af kløver-, græs- og roefrø. Fordelagtige vilkår. Sælger markfrø af de bedste, i forsøgene fastslåede sorter og stammer. Samtlige leveringer underkastes statsfrøkontrollens selvvirkende kontrol.

Isenkram

Værktøj

Glas

Porcelæn

Køkkenudstyr.

Andr. Petersen

COLOSSEUM . AABENRAA . TELF. 2800

✱ ————— ✱

SPORTSTING TIL SPORTSPRISER

Jagt

Fiskeri

Tennis

Badminton

Fri idræt

Fodbold

Andr. Petersen

SPORTSAFDELING

COLOSSEUM . AABENRAA . TELF. 2800

Landbrugsmaskiner

Køb kvalitetsvarer : **Massey-Harris, Holbæk, Taarup,
Benco, Villemoes, Mads-Amby**
Indhent tilbud fra

ALFRED PAULSEN

Maskinforretning . Telefon 2638 . Aabenraa

TEMPO

RADIO og LYSEKRONER

Radio- og aut. installationsforretning

✕

Nørreport 13

Telefon 2844

Johs. Paulsen
♂
AABENRAA
TLF. 3050

Jsenkram

Glas

Porcelæn

VINE

TOBAK

A. WEIBECK

Storegade 21 . Aabenraa

Niels A. Nielsen & Søn

TAPET- OG FARVEHANDEL

Indeh. H. H. Nielsen

Malermestre . Ramsherred 10 . Aabenraa . Telefon 3128

udfører alt til faget henhørende arbejde akkurat og smagfuldt til moderate priser. Alt udføres kun af bedste materialer. Stuk føres på lager, leveres efter tegning og opsættes. Forlang tilbud og beregning. — Farve- og tapethandelen bringes i velvillig erindring. — Bedste fabrikater af gulvolie, lak og bonevoks føres.

Den Nordstlesvigske Folkebank

Aktieselskab

Oprettet 1872

AABENRAA

Telefon nr. 2018 (3 linier)

Aktiekapital og reserver ca. kr. 2.040.000

UDLÅN

af enhver art på kulante vilkår.

INDLÅN

modtages til højeste forrentning.

KØB OG SALG,

opbevaring og forvaltning af værdipapirer m. v.

Afdelinger :

Bolderslev	Telefon 4504	Hjordkær	Telefon 6521
Bovrup	Telefon 8140	Krusaa	Telefon 9513
Felsted	Telefon 7609	Padborg	Telefon 9333
Hellevad	Telefon 7313	Røde Kro	Telefon 6216
Varnæs	Telefon 8145	Løjt Kirkeby . . .	Telefon 7004

HERRE *Magasin*

CHR · J · CHRISTIANSEN

AABENRAA TELEFON 2405

Når De ønsker 1. kl. landbrugsmaskiner, henvend Dem så til Sønderjyllands største og ældste specialforretning

Dansk Maskinoplæg ^{A/S}

Jørgen M. Hansen

Aabenraa . Nørreport 3 . Telefon 2044

**Billigste priser . Bedste betalingsbetingelser
Største garanti**

Største lager i det sydlige Jylland af reservedele til alle slags landbrugsmaskiner.

^{A/S} Dansk Kødekstrakt Co.

Aabenraa

Bullox

100 pct. ren kødekstrakt

Aflæg os et besøg

De er altid velkommen . . .

Hans Beyer A/S

Telf. 3373

AABENRAA

Telf. 3374

Moderne briller leveres efter lægerecept.
Leverandør til sygekassen.

Carl A. Lassen

A. Thomsens Eftf.

Urmager og guldsmed . Nørreport 18 . Aabenraa . Telf 3058

Landbrugsbøger . Regnskabsbøger . Faglitteratur. ☐

PETER N. ANDRESEN

Boghandel

Aabenraa

Telefon 2069

Lorenz Hansen jr.

Aabenraa . Telefon 2138

Glas, porcelæn og spisestel,
isenkram, køkkenudstyr, støbegods,
»Tasso« rundtræksovne og kaminer.

Gælder det tricolage — så

Sønnichsens Varehus

STOREGADE 13 — AABENRAA — TELEFON 2709

J. Thorsmark

Indeh.: Brdr. Thorsmark

Aabenraa

Telefon 2623

- ✕ Guld- og sølv-
varer
- ✕ Ure og optik
- ✕ Briller leveres efter
lægerecept.

SPECIALFORRETNING I

*foto- og
kinoartikler*

Telefon 3425

Nr. Torv 4

Peter Jessen
AABENRAA

Jasmunds

KIOSKER OG PAPIRHANDEL

AABENRAA

Telefoner 2812, 2244, 2888, 2809.

Deres vinhandler er

Carl

Specialforretning . Vin og tobak
Søndertorv . Aabenraa . Telf. 2066

Studebaker

*Standard
„Vanguard“*

Willys-Jeep

Volvo

VAREVOGNE · PERSONBILER
LASTBILER · BUSSE · JEEPS
BUR-WAIN DIESELMOTORER

*„Ferguson“
traktorer*

og

*landbrugs-
redskaber*

Reparationsværksted — Vulkaniseringsanstalt

A ABENRAA **A** **UTOMOBILHANDEL** 1/2

Haderslevvej 8 - Telefon 2242

Nordslesvigsk Landbrugs- og Mejeri-Tidende

Organ for det sønderjydske land- og mejeribrug

Tegn abonnement gennem postkontoret

Blomster fra »**NIZZA**«

Siden 1874

Carl Hass jr.

Telf. 2104 . Nørreport . Aabenraa

GRAASTEN

Uldall-Jessen

Graasten - Telefon 1056

Alt i manufaktur

Magasin du Nord

Alfred Johansen

Graasten - Telefon 1074

Graasten Bank

Telefon 1415

med afdelinger i Padborg, Krusaa, Kliplev,
Felsted, Ullerup, Bovrup, Egersund og
Holbøl

✕ Udfører alle bankforretninger.

J. Lausten

~~~~~
Isenkram ✕ glas ✕ porcelæn ✕ barnevogne

Telefon 1044 — Graasten

C. C. BIEHL

Graasten - Telf. 1016 - Papir en gros - Bogtrykkeri

Drik

Slots-ROM

det er dog stadig den bedste.

Andreas M. C. Holst's Efterfølger, Graasten

SØNDERBORG

Helmer & Jørgensen

Indeh.: VIGGO JØRGENSEN & SØN

Sønderborg - Nordborg,

Bedste indkøbssted for manufakturvarer,
konfektion, udstyr, herre- og drenge-
beklædning.

*Vær moderne
køb i*

Magasin du Nord

Jørgen Andersen,
Sønderborg . Telf. 1945.

Køb kun det bedste frø.
ROE-, KLØVER- og GRÆSRØ
fås til moderate priser hos

Alsisk Frøavl A-S . Sønderborg

Telefon 8618

Alle vore forsendelser til foråret står under selvvirkende kontrol af
statsfrøkontrollen i København

— Pålidelige avlere antages —

Axel Helmer

Telefon 3777 ☆ Sønderborg ☆ Telefon 3777

ISENKRAM - HUSHOLDNINGSARTIKLER

VÆRKTØJ - VEJLE-STØBEGODS

en gros

en detail

KULHANDEL AKTIESELSKAB

SØNDERBORG

Telefon 2141 (fl. linier)

J. N. Mailand A/S

Vinhandel - Sønderborg - Telefon 3511

*Forlang overalt den
gode, velsmagende
Mailands*

»Gammel Rom«

*Agt på etiketten og
det indregistrerede
varemærke*

Folkebanken for Als' og Sundeved

SØNDERBORG

Aktiekapital og reserver kr. 1.730.000

Telefon 3700

Jørgen Otsens Bogtrykkeri

Kastanieallé . Sønderborg . Telefon 2969

Herre Hus Holger Hollensen

Indehaver: HILMER HOLM

Sønderborg Garn
over alt - til alt
1/2 DET NORDISKE KAMGARNSPINDERI
LANOC
MØLÆGTE

A-S Brok & Co.

Sønderborg . Telefon 3176. og 3177
Byggematerialer og støbegods
Hovedforhandler for asbest- og bølgeplader

J. H. Kock

Sønderborg
Grundlagt 1897 — Telefon 3031 og 3032
**Manufaktur
Udstyr
Trikotage**

Den danske Landmandsbank

Hypothek- og Vekselbank

Aktieselskab

Sønderborg afdeling

Alle bankforretninger udføres

HANS HANSEN & CO. ^A/_s

Telefon 2772 - Sønderborg

Det førende handelshus

Bøger i stuen

Andreas Clausen

**Kunst på 1.
sal.**

**Bog- og kunsthandel - Sønderborg
Telefon 3800.**

MICHELSEN & JACOBI

Haderslev

Peter Orbesen

Telefon 2221

Manufakturvarer - Dame- og børnekonfektion
Herre- og drengekonfektion - Skotøj - Tæpper
Gardiner - Sengeudstyr

Når De vil spare *penge*

bør De købe Deres manufakturvarer, trikotage, skotøj
hos

A. Hundevadt HADERSLEV

Landsdelens stormagasin

Henrik Sørensen

Jomfrustien, Haderslev, telefon 271

Kolonial - Kaffe - Konserver - Sydfrugter
Bedste varer. — Billigste priser.

J. B. Jørgensen

Telf. 2729

Haderslev

Telf. 2729

Garn og trikotage

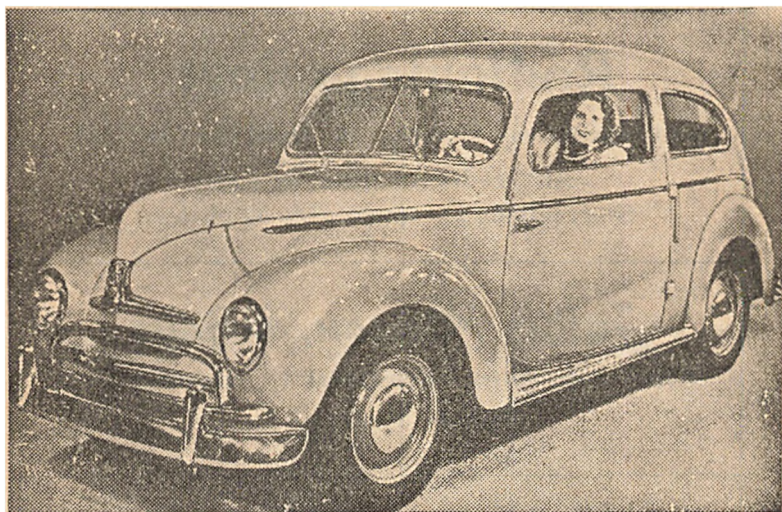
V. Fahrendorff & Søn

Nørregade 20

Haderslev

Telefon 2644

Guld, sølv, ure, optik

Det er uforsvarligt

at eksperimentere med reparation af Deres vogn. Ligegyldigt om stor eller lille reparation vil De hos os opnå den bedste service.

Lad os forlænge Deres vogns levetid.

SVEND WÆVER

Haderslev, telf. 3475

Aabenraa, telf. 3008.

Vojens Andels-Svineslagteri

Telefon 4111 - 4112 - 4113

Øaler man om tryksager

WINDs BOGTRYKKERI

Haderslev

Radiomagasinet

ved E. Rasmussen - Nørregade 15 - Haderslev - Tlf. 3083

Alt i radio, smalfilm og foto
Stort udvalg i grammofer og plader

Julius Nielsen, Vojens

Korn - Foderstoffer - Kunstgødning - Trælasthandel

Vojens - Telefon 4115

Reserveret

Kul, koks og briketter

Holm & Molzen ^{A/S}

Haderslev

Telf. 3701 (3 lin.)

Dan-margarine

bør spises af alle

Margarinefabriken »Dan«, Haderslev, telf. 2744

Alpina

Peter Henningsen

Haderslev - Telefon 2169

Ure, guld- og sølvvarer

AKSEL NIELSEN

Garn og trikotage

Telefon 2909 - Haderslev

Haderslev Bank

Aktieselskab
Stiftet 1875

Nørregade 30

Telefon 3525*)

Filialer og agenturer:

Agerskov Christiansfeld Gram Rødding Skodborg
Sommersted Tøftlund Vojens

Aktieselskabet „HANSBORG“

Haderslev

Træløst

Haderslev Bys Spare- og Laanekasse

Nørregade 32

udfører

alle slags sparekasseforretninger

Fodtøj

saa

Anker Holst

ANDELSBANKEN

A. m. b. A.

HADERSLEV-AFDELING

Bispegade 13 — Telefon 3232

Alle bankforretninger udføres for såvel
andelshavere som ikke-andelshavere

Viggo Jacobsen

Nørregade 46

Haderslev

Telefon 2965

Kolonial - Delikatesse

Glarimesteren i Smedegade

Telefon 2852

Niels Ebbesen

Telefon 2852

H. O. KNUDSEN

1. klasses skotøjsreparationsværksted

Jomfrustien 2 . Haderslev

J. S. CHRISTENSEN

Aktieselskab
H A D E R S L E V

Ole Jensens bageri

anbefales

Gaaskærgade . Haderslev . Telf. 2670

Sparekassen for Haderslev Byes Omegn
(Hjørnet Gravene-Nørregade)
modtager indskud til højeste forrentning på folio. —
Indlån på opsigelse
Afdeling »Egne Hjem«. Afdeling for skolesparekasser.
Som gaver ved hjemmets fester (dåb, fødselsdag og
konfirmation) anbefales sparekassebøger i pragtbind.

Haderslev Amts Sparekasse

Gravene 7, telefon nr. 2544

Indlån

modtages til bedst mulig forrentning

Udlån:

hypoteker, håndpant, kaution, kassekreditter

Spis

H. C. ANDERSENS BRØD

Telefon 2268

Carl Nielsen *boghandel*

Grundlagt 1765

Nørregade 25 — Haderslev — Telefon 2371

**Haderslev Kul-
og Koks-Kompagni A/S**

Telefon 2012 (3 lin.) - Kontor Nørregade 27

Hansen & Christiansen

Haderslev

Kolonialvarer en gros
samt indenlandske husholdningsartikler

Telegram-adr.: »Arimo«

Telefon 2329

Vare-

mærke

Paul Christiansen & Søn

Bygningsartikler

Haderslev

Telefon 3570

Oluf Thielst, Haderslev

Telefon 2165

Mark- og roefrø . Kunstgødning . Gødningskalk
Høstbindegarn . Kolonialvarer

TOFTLUND, BRANDERUP, AGERSKOV

Eva-Margarine

A. Berg . Toftlund . Telf. 45

Tuborg-depot

A. H. Ullerup

Toftlund

Kolonialafdelingen: telefon 20 . Postgiro 42923

Isenkramafdelingen: telefon 190 . Postgiro 8599

Chr. Tandrup

Urmager- og guldsmedeforretning . Toftlund . Telf. 102

Velklædt så

Otto Frej

Toftlund . Telf. 58 . Skrædermester . Kem. tøjrensning

Jeppes kaffe, den er bedst,

det siger både vært og gæst

Toftlund, telf. 180

FROSCHs *Hotel*

Toftlund, telf. 17

Værelser med varmt og koldt vand

1. kl. køkken . Reel betjening

Agerskov Urmagerforretning

v. O. Nissen . Telefon 16

Anbefaler alt i ure, guld- og sølvvarer, briller

Carl Truelsen

Agerskov . Telefon 3 og 9

Kolonial og manufaktur

Math. P. Høeg Toftlund

Laver alt i træ

Peter Henriksen

Aut. forhandler

Toftlund

Ducolakereri

Hagelskade- Forsikrings- Foreningen for Nordslesvig

(Oprettet 1875, gensidig) Reservekapital 165.000

**Indmeldelser modtages af tillids-
mændene, kredsformændene og
forretningsføreren, dir. Andersen.
Toftlund, telf. 28**

P. OLESEN

Telefon 35 . Toftlund

**KOLONIAL og
KØKKENUDSTYR**

Godsk Hansen & Søn

Møbelforretning

Toftlund . Telefon 68

CHR. JENSEN v. Søren Jensen

Grundlagt 1877

Manufaktur

Konfektion

Toftlund . Telf. 37

**Toftlund og
Omegns Sparekasse**

Telefon 38

Indskud modtages til forrentning

Indbetalingssteder: Tirslund, Branderup, Arrild

Tirslund Brugsforening

telefon Bevtoft 30

Thomas Bojsen, »Frem«

Branderup, telefon 1

Kolonial-,

korn- og

foderstofforretning

Agerskov og Omegns Brugsforening

v. V. Madsen

bringes i velvillig erindring

Kolonial, telefon 15 . Grovvarer, telefon 79

SKODBORG

Skodborg Korn- og Foderstofforretning $\frac{A}{S}$

telefon 4

Korn - Foderstoffer - Kunstgødning

Skodborg Mejeri og Osteri

Skodborg J. — Telefon 23

anbefaler ost i alle fedmer

A. H. Junkers Eftfl.

ved Chr. P. Møller

Skodborg - Telefon 144

Manufaktur- og konfektionsforretning

RØDDING

***Harald Nielsen* A. J. Marcussens Eftf.**

Urmager - Guldsmed - Optiker

Grundlagt 1844

Rødding, telefon 81

Mode — Manufaktur — Herreekviperings

COLFACH

Rødning. Grundlagt 1880. Telf. 8 — 216

Har altid det største udvalg — den bedste vare — den billigste pris.

Rødning Møbelmagasin

Møbler for alle hjem — Liggister paa lager

Snedkermester S. A. SØRENSEN

telefon Rødning nr. 27.

J. Boysens bageri og konditori

Søndre Allé - Rødning - Telefon 76

Alt i friskbagt wienerbrød og konditorkager.

Rødning Andels-Slagteris Udsalg

Rødning - telefon 9

Gram - telefon 75

Rødning Andelsmejeri

fører altid 1. klasses

børnemælk — pasteuriseret mælk

samt fløde, smør og kærnemælk

Henvend Dem til mejeriets udsalgsvogne eller dets udsalgssteder i Østergade og paa Kongevej

Smukke gaver fra **M. C. Langwadt**

Urmager- og guldsmedeforretning

Rødning - Telf. 169

Hans Juhl

Rødning — Telefon 20

Møbelsnedkeri — Møbelmagasin

Lager af ligkister - Alt bygningsarbejde udføres

Andelsbanken

Rødning - telefon nr. 75 og 91

Alle bankforretninger udføres for saavel
andelshavere som ikke andelshavere.

M. Hansens

Manufaktur- og konfektionsforretning

RØDDING - TELEFON 55

Byens ældste smede- og maskinforretning

Mac. Cormick-maskiner — Vandværksanlæg

Malkemaskiner — Køleskabe — Kartoffel-

skrællemaskiner m. m.

P. LINDBERG - Rødning - Telefon 34.

H. P. Jørgensen

Kolonial — Vin — Konserver

RØDDING — Telef. 61

Chr. Gundesens

Kolonial- og delikatesseforretning
Rødning - Telefon 168

Stort udvalg i vine og spirituosa

GRAM

Uro - Guld - Sølv . Juveler

Peter Jessen

Slotsvejen, Gram, telefon 70.

GRAM TÆPPEFABRIK A/S

Telefon 28 . Gram

Olaf Aastrups Eftfl.

JULIUS HANSEN

Gram — Telefon 43

Mode

Manufaktur

Konfektion

Prima damprensede

fjer og dun

N. Timmermann Gram Savværk

Trælast og savværk — Alle bygningsartikler — Kul

Kontor: Telf. Gram 26 - Privat: Telf. Gram 162

Postkonto 9474.

Bankkonto: Gram Bank.

Gram Teglværk

anbefaler sine drænrør og mursten

LØGUMKLOSTER

Kolonial . Konserver . Vin . Spirituosa

købes hos

H. Blaabjerg, Løgumkloster . telf. 95

Jenny Evardsen Boghandel Løgumkloster . Telf. 57

Alt i skøn- og faglitteratur . Billeder . Keramik . Fotoartikler

Konrad Hvids Tømmerforretning

Løgumkloster . Telefon 177

Rudolf Prasse

Skrædderforretning

Vindmøllegade . Løgumkloster

Lager og værksted for cykler, symaskiner og
barnevogne

Knud Larsen . Løgumkloster . Telf. 171

Manufaktur   sengeudstyr   trikotage
dame- og herre-konfektion

Conrad Langwadt, Løgumkloster . Telefon 32

Løgumkloster Bank

Aktieselskab

Kontortid 9—12 og 14—16

Lørdag 9—12

Telefon 18

Alle bankforretninger udføres

Chr. Pors, Løgumkloster. — Telefon 205

Dampfarveri og kemisk tøjrensingsanstalt

Uldvare- og trikotageforretning

Husk julehefter, lommebøger, almanakker. — Største udvalg i nye bøger, kontorartikler og Mont Blanc-penne

Løgumkloster Boghandel v./ Gunder Nissen
telefon 78

TØNDER

Christian Petersen
HERRE-HUSET
Vestergade 13 Tønder Telefon 156

TØNDER KAFFERISTERI A-S

Tønder

Tønder Mejeri

v. Chr. Petersen

Tønder Landmandsbank $\frac{A}{S}$

Tønder

Kontorer i Skærbæk, Ballum, Brede, Brøns,
Bylderup-Bov, Frifelt, Højer, Tinglev, Sæd

Alle bankforretninger udføres

Aksel Michelsen

Tønder Vest . Telf. 2530 - 2531

Kul- og trælasthandel

Formbrændselfabrik — Støbegods — Cementvarefabrik

Aase Manø

Kolonialvarer, delikatesser, tobak, cigarer

Vestergade 74 . Tønder . telefon 466

Storegade 12 **Ehm Christensen**

Tønder

telefon 143

Manufakturvarer bedst og billigst. Husk vort fjerrenseri

Th. Laursens Bogtrykkeri

Jernbanegade 8 — Tønder — Telefon 2550*

Bogtrykkeri

Bogbind

Papir en gros

Emil Wolffhechel

Storegade 3

Tønder

Telefon 465

Manufaktur, trikotage, sengeudstyr

J. N. Jepsen, Storegade 5, Tønder
telefon 341

Bøger, papir, kunst. Anbefaler alt i skøn- og faglitteratur

Brødrene Øhygesen

Storegade 13—15 . Tønder . Telefon 286

Manufaktur og konfektion

SØNDERJYDSK TÆPPEFABRIK

A. R. Kjærby A/S . Højer

Leverer kun gennem forhandlere

A/S H. Matzen

Knabrostræde 20, København K. - Telefon 7057, 7456, 11900

Telegram-adresse: Clichématzen

CLICHÉER

i zink, gummi og stereotypi
i fineste udførelse og til billigste priser

Leverandør til Sprogforeningens Almanak.

Graasten Andelslagteri

Telefon * 1211

Udsalg i

Graasten

Telf. 1214

Tinglev

Telf. 4007

Padborg

Telf. 9303

Kliplev

Telf. 8616

